

Vysílání veřejné služby v zemích Evropské Unie, jeho organizace a fungování

případová studie pro Parlament České republiky

PhDr. Milan Šmíd
FSV UK

Praha 31. březen 2011

1	Úvodem	3
2	Velká Británie.....	13
3	Spolková republika Německo.....	19
4	Francie	26
5	Itálie	31
6	Španělsko.....	36
7	Polsko	40
8	Maďarsko.....	45
9	Slovenská republika.....	49
10	Litva	53
11	Slovinsko.....	57
12	Finsko	60
13	Švédsko.....	64
14	Rakousko	68

Přílohy

str.73-89

1 Úvodem

Rozhlas a televize jsou stále nejrozšířenějšími a nejúčinnějšími médii masové komunikace současnosti, přestože čelí výzvě nových médií, a také ony samy procházejí proměnami reagujícími na pokračující digitalizaci komunikací a rozvoj internetu. Způsob organizace rozhlasového a televizního vysílání má v různých zemích různou podobu, podmíněnou politickými, ekonomickými, technologickými a kulturními specifikami daného státu.

Při určité míře zjednodušení lze v této rozmanitosti vysledovat dva typy vysílání, které jsou výsledkem historického vývoje, a z něhož vyplývají také dva odlišné typy organizací (co do formy společnosti, financování, způsobu řízení, požadavků na programové výstupy atd.), jež toto vysílání provozují.

Jedná se o rozhlasové a televizní organizace

- **veřejného** sektoru (státní, veřejnoprávní) a

- **soukromého** sektoru.

Podkategorie veřejného sektoru (státní, veřejnoprávní) se liší stupněm svázanosti s exekutivou. Státní rozhlas a televize jsou bezprostředně podřízeny státnímu aparátu, vládě, a v zemích s autoritářským režimem mu jednostranně a bezvýhradně slouží, zatímco u veřejnoprávních rozhlasů a televizí je jejich podřízenost a odpovědnost směřována k občanské veřejnosti a jejím reprezentantům, tj. jejich činnost se řídí nikoli zájmy exekutivy, ale zájmem veřejnosti.

O používání adjektiva „veřejnoprávní“ se někdy vedou spory, neboť ve svém původním významu, převzatém z německého „öffentlich-rechtliche“, slovo „veřejnoprávní“ označuje právní formu vysílací organizace, nikoli náplň nebo charakter její činnosti. Je třeba si uvědomit, že není důležité, zda vysílatel bude mít "veřejnoprávní" status, ale zda vykonává "veřejnou službu." Proto některé odborné publikace se snaží používat místo „veřejnoprávního vysílání“ pojem „vysílání veřejné služby“. Nicméně pojem „veřejnoprávní“ v naší praxi natolik zdomácněl, že v zájmu stručnosti a lepší srozumitelnosti se tato studie nebude vyhýbat jeho používání, a to v přesně vymezeném významu. Všude tam, kde k pojům „rozhlas“, „televize“, „organizace“, „institute“ bude připojeno adjektivum „veřejnoprávní“, se má na mysli „vykonávající neziskovou veřejnou službu“ a zároveň „nestátní, na státu nezávislý, s odpovědností směřující k veřejnosti.“

Oba typy vysílání – veřejnoprávní i soukromé – mají kořeny ve zcela konkrétním historickém, kulturním a geografickém prostředí

Vysílání rozhlasu a televize organizované **na bázi soukromého podnikání vzniklo** a do dnešního dne existuje především **v USA**. Rovněž v Evropě rozhlasové vysílání začínalo jako licencované soukromé podnikání. Jakmile se však rozhlas začal masově rozšiřovat, **národní státy v Evropě jeho vysílání zestátnily**.¹ Britská BBC sehrála v tomto procesu před 2. světovou válkou úlohu průkopníka v tom smyslu, že na rozdíl od ostatních evropských

¹ Např. do společnosti Radiojournal vstoupil v roce 1925 většinovým podílem československý stát, soukromá BBC (Company) se stala v roce 1927 veřejnou korporací BBC (Corporation).

rozhlasů se nestala součástí státního aparátu, ale v roce 1927 zůstala na exekutivě nezávislou veřejnou korporací.

Teprve po druhé světové válce také ostatní západoevropské demokracie postupně odstátňovaly své rozhlasové, později také televizní organizace², které přecházely na tzv. **veřejnoprávní modely**. Některé státy tak učinily až po svržení autoritativních režimů v 70. letech (Španělsko, Portugalsko, Řecko), po roce 1989 je následovala i východní Evropa.

Nicméně evropské veřejnoprávní rozhlasové a televizní organizace často zůstávaly i po těchto změnách nadále monopolním vysílatelem v dané zemi. Byl to částečně přirozený monopol, který vyrůstal jednak z historických tradic, ale také z objektivních skutečností, které v Evropě – zvláště u menších států - neumožňovaly dlouhou dobu vznik soukromého vysílacího sektoru, jenž by byl schopen obstát v konkurenci s již zavedeným vysílateli.

Jednak tu chyběl prostor pro další stanice vzhledem k fyzikálně a geografickým limitům kmitočtového spektra, které bylo po dlouhou dobu hlavním, ne-li jediným distribučním kanálem rozhlasového a televizního vysílání. Svoji roli sehrávala i investiční a provozní náročnost vysílání, která především u televize a na malých trzích nedávala šanci na návratnost vynaložených prostředků.

Teprve **technologický pokrok**, který se promítl do rozvoje telekomunikací, do zlevňování studiové a záznamové techniky v 70. letech, včetně příchodu nových výrobků spotřební elektroniky, **otevřel cestu soukromému komerčnímu vysílání do Evropy**. U rozhlasu se otevřel prostor pro nové stanice v 60. letech zahájením frekvenčně modulovaného FM vysílání na velmi krátkých vlnách VKV.

Pirátské rozhlasové stanice byly také prvním narušitelem veřejnoprávního monopolu, a soukromý rozhlas se již v 70. letech v západní Evropě oficiálně etabloval. Příchod komerční televize amerického stylu do Evropy se uskutečnil až později: hromadně až v 80. letech,³ přičemž toto zpoždění mělo nejen politické, ale především technicko-ekonomické příčiny. Teprve masové rozšíření kabelového příjmu s návazností na satelitní distribuci uvolnilo další komunikační kanály pro komerční televizní vysílání, kterému státy později otevřely cestu ke zbytkovým vysílacím kmitočtům pro terestrickou distribuci.

V 80. letech tak dochází v západní Evropě ke koincidenci veřejnoprávní a komerční televize, které nazýváme „**duálním systémem vysílání**.“ V tomto systému se setkávají vysílatelé, jejichž organizace vychází ze dvou zcela odlišných modelů, z nichž jeden vznikl v USA a druhá v Evropě.

Některé evropské státy se nástupu komerční televize bránily, přinejmenším jejímu terestrickému vysílání, když už musely akceptovat její přítomnost v kabelech a na satelitu. V evropské mediální politice však nakonec převážilo poznání, že komerční vysílatelé jsou rozšířením a obohacením programové nabídky rozhlasu a televize. Evropské státy tak přijaly koncepci tzv. vyváženého duálního systému televizního vysílání, v němž by veřejnoprávní vysílatel neměl být natolik silný, aby bránil vzniku a prosperitě soukromých televizí, a na

² V západním Německu se veřejnoprávní model stal součástí nového politického uspořádání v roce 1949, ve Francii RTF získala formální nezávislost v roce 1959 po nástupu de Gaulle, v Itálii stát přesunul správu RAI od exekutivy na parlament v roce 1975.

³ Toto tvrzení odhlíží od existence státem regulované komerční televize ITV v Británii od roku 1955 (viz kapitola Velká Británie) a od existence malých soukromých televizí Tele Monte Carlo nebo lucemburské RTL, jejichž provoz byl financován především přesahem do zahraničních stejnojmenných reklamních trhů. První skutečný průlom do veřejnoprávních monopolů se odehrál v Itálii v roce 1975, v Německu vznikly první soukromé televize v souvislosti s příchodem satelitní a kabelové distribuce v roce 1984, Francie licencovala soukromé komerční televize v roce 1986, některé státy – např. Rakousko – umožnily soukromé televizní vysílání až v 90. letech.

druhé straně by soukromé televize neměly být natolik dominantní, aby marginalizovaly význam vysílání veřejnoprávních televizí.

Tento koncept je východiskem řešení problémů, jež soužití veřejného a soukromého sektoru vysílání průběžně přináší. Především jde o vymezení veřejné služby, která by měla být financována z veřejných prostředků, a která je trnem v oku soukromého sektoru komerčního televizního vysílání. Tak například v devadesátých letech se řešila otázka, zda by do této služby měly spadat též tematické televizní programy (zpravodajské, dětské, sportovní), zda by se veřejná služba neměla omezit na vysílání dvou až tří všeobecných plnoformátových celostátních či lokálních programů, jak tomu bylo v minulosti.

Pokus komerčních televizí vyhradit vysílání tematicky specializovaných televizních programů v kabelové a satelitní distribuci pouze pro soukromý a placený sektor však neuspěl, stejně jako jejich stížnosti na nedovolenou státní podporu těchto programů.⁴ V současné době se řeší další problém – do jaké míry mají veřejnoprávní vysílatelé právo expandovat do nových médií, jejichž některé segmenty – například provoz služeb internetových portálů nebo video na vyžádání – mají potenciál komerčního využití.

1.1 Postoj evropských institucí k vysílání veřejné služby

Vstup komerční televize na evropskou scénu, umožněný technologickým pokrokem v elektronice a telekomunikacích, jakož i samotný technologický pokrok, tak výrazně proměňující scénu médií sociální komunikace včetně komunikace masové, nastolil nové otázky týkající se podstaty a další existence vysílání veřejné služby podporované z veřejných prostředků.

Tento veřejný diskurs se odráží v četných dokumentech dvou evropských institucí – Rady Evropy a Evropské Unie, přičemž Rada Evropy jako garant základních lidských práv a svobod byla a je místem, vyjadřujícím se ke kulturním a politickým aspektům problému, zatímco na půdě Evropské Unie se řeší spíše otázky politického a ekonomického významu.

Na příchod komerční televize a na perspektivu vpádu americké televizní produkce do Evropy reagovala Rada Evropy v 80. letech řadou dokumentů Parlamentního shromáždění i Rady ministrů, z nichž uvádím Doporučení PS 1067 (1987) o kulturní dimenzi vysílání v Evropě⁵ a o dva roky později přijatou Evropskou konvenci o televizi překračující hranice⁶. Problematické médií byla od roku 1986 věnována série ministerských konferencí o mediální politice⁷, z nichž ta čtvrtá, konaná v Praze v roce 1994, se věnovala speciálně budoucnosti vysílání veřejné služby a ochraně žurnalistické nezávislosti. Politické změny ve střední a

⁴ Viz například stížnost provozovatele SkyNews na nedovolenou státní podporu veřejnoprávního zpravodajského kanálu BBC24, kterou Komise EU v roce 1999 zamítla – detaily viz WWW <http://ec.europa.eu/eu_law/state_aids/comp-1998/nm088-98.pdf> [cit. 25.02.2011]

⁵ Recommendation 1067 (1987) on the cultural dimension of broadcasting in Europe. Dostupné na WWW <<http://assembly.coe.int/Main.asp?link=/Documents/AdoptedText/ta87/EREC1067.htm>> [cit. 25.02.2011]

⁶ European Convention on Transfrontier Television CETS No.: 132. Dostupné na WWW <<http://conventions.coe.int/treaty/Commun/QueVoulezVous.asp?NT=132&CM=1&CL=ENG>> [cit. 25.02.2011]

⁷ Texty dokumentů přijatých na ministerských mediálních konferencích jsou shrnuty do publikace European Ministerial Conferences on Mass Media Policy: Texts Adopted. Media Division Directorate General of Human Rights, Strasbourg, 2006. Dostupné na WWW <http://www.coe.int/t/dghl/standardsetting/media/Doc/DH-MM%282006%29004_en.pdf> [cit. 25.02.2011]

východní Evropě v 90. letech stály v pozadí dalších dokumentů. Byla to například Doporučení PS 1147 (1991) o parlamentní odpovědnosti za demokratickou reformu vysílání⁸, Doporučení PS 1641 (2004) o vysílání veřejné služby⁹, Doporučení PS 1878 (2009) o financování vysílání veřejné služby.¹⁰

Ve všech těchto dokumentech je obsažena snaha zachovat evropskou tradici rozhlasového a televizního vysílání, která se neomezuje jen na informaci a zábavu, ale která má také vzdělávací charakter. Zároveň se v nich odráží bezvýhradná podpora na státu nezávislého veřejnoprávního vysílání při zdůrazňování jeho významu pro demokratický politický systém, pro politickou pluralitu a rozvoj místní kultury a sociální soudržnost. Dokumenty Rady Evropy mají však jen doporučující charakter, nejsou bezprostředně závazné, vyjadřují spíše přání, která se ne vždy daří naplňovat. Typické v tomto ohledu je Doporučení PS z roku 2004, které konstatuje, že cíle vytyčené před deseti lety pražskou ministerskou konferencí, usilující o vytvoření a udržení prosperujícího a nezávislého veřejnoprávního vysílání, se zvláště v členských zemích z bývalého Sovětského svazu nedaří naplnit.

Mnohem větší závažnost mají dokumenty, které přijímá Evropská Unie, a které se přímo nebo zprostředkovaně týkají veřejnoprávních vysílatelů, neboť jsou pro členské země EU závazné. Evropská Unie ve svých zakládajících dokumentech žádným způsobem média nezmiňuje. Předpokládá se, že jsou součástí kultury, přičemž v kulturních záležitostech se zakládající dokumenty EU omezují na podporu evropského kulturního dědictví, aniž by do mediálních politik členských států zasahovaly¹¹.

Podpora vysílání veřejné služby a veřejnoprávních vysílatelů se však v EU implicitně promítá do rozhodování ve sporech, které se týkají výkladu článků o nedovolené státní pomoci, na níž si průběžně stěžují provozovatelé soukromého vysílání. Jejich stížnosti se opírají o článek 107, podle něhož státní podpory narušující hospodářskou soutěž jsou neslučitelné s vnitřním trhem.¹²

Rozhlasové a televizní poplatky nebo státní dotace financující provoz veřejnoprávních vysílatelů, by mohly být podle tohoto článku vyhodnoceny jako nedovolená státní podpora v situaci, kdy veřejnoprávní rozhlas a televize soutěží se soukromými stanicemi o podíl na publiku a také na reklamním trhu.

Řešením rozporu reálné situace na mediálním trhu s právními předpisy EU se stal tzv. Amsterodamský protokol z června 1997, který na základě konstatování, že „**systém veřejnoprávního vysílání v členských státech je přímo spjat s demokratickými, společenskými a kulturními potřebami každé společnosti a s potřebou zachovat mediální**

⁸ Recommendation 1147 (1991) on parliamentary responsibility for the democratic reform of broadcasting. Dostupné na WWW

<<http://assembly.coe.int/Main.asp?link=/Documents/AdoptedText/ta91/EREC1147.htm>> [cit. 25.02.2011]

⁹ Recommendation 1641 (2004) on public service broadcasting. Dostupné na WWW

<<http://assembly.coe.int/main.asp?Link=/documents/adoptedtext/ta04/erec1641.htm>> [cit. 25.02.2011]

¹⁰ Recommendation 1878 (2009). The funding of public service broadcasting. Dostupné na WWW

<http://assembly.coe.int/Documents/AdoptedText/ta09/EREC1878.htm> [cit. 25.02.2011]

¹¹ Článek 167 s názvem „Kultura“ kromě jiného uvádí: „Unie přispívá k rozkvětu kultur členských států a přitom **respektuje jejich národní a regionální různorodost a zároveň zdůrazňuje společné kulturní dědictví. ... Ve snaze přispět k dosažení cílů uvedených v tomto článku, ... Rada a Evropský parlament přijímají řádným legislativním postupem po konzultaci s Výborem regionů podpůrná opatření, s vyloučením harmonizace právních předpisů členských států.**“

¹² Článek 107 v oddíle „Státní podpory“ uvádí: „Podpory poskytované v jakékoli formě státem nebo ze státních prostředků, které narušují nebo mohou narušit hospodářskou soutěž tím, že zvýhodňují určité podniky nebo určitá odvětví výroby, jsou, pokud ovlivňují obchod mezi členskými státy, **neslučitelné s vnitřním trhem, nestanoví-li Smlouvy jinak**“.

pluralitu", dává možnost členským státům financovat toto vysílání jako veřejnou službu, vymezenou v daném státě za určitých podmínek.¹³

Záhy se však ukázalo, že odkaz na smlouvu o Evropských společenstvích, která v článku 107 (číslování dle Lisabonské smlouvy) stanovuje výjimky ze státní podpory slučitelné s vnitřním trhem, nestačí. Na základě toho Evropská komise vydala v roce 2001 *Sdělení (2001/C 320/04) o použití pravidel státní podpory na veřejnoprávní vysílání*¹⁴, které ve své preambuli snad **nejvýrazněji definuje postoj EU k vysílání veřejné služby**, jeho významu a jeho poslání. Text odkazuje na Sdělení Komise (2000) 580 o službách obecného zájmu¹⁵, které praví, že "*Vysílací média hrají ústřední roli ve fungování moderních demokratických společností, zejména v rozvoji a přenosu sociálních hodnot. Proto odvětví rozhlasového a televizního vysílání podléhalo od svého počátku zvláštní úpravě v obecném zájmu. Tato úprava vycházela ze společných hodnot, jako je svoboda vyjadřování a právo na odpověď, pluralismus, ochrana autorských práv, podpora kulturní a jazykové rozmanitosti, ochrana mladistvých a lidské důstojnosti, jakož i ochrana spotřebitele*".

Preambule rovněž cituje Usnesení Rady EU o veřejnoprávním vysílání z 25. ledna 1999¹⁶, kde se zdůrazňuje: "*Přístup široké veřejnosti, bez diskriminace a na základě rovných příležitostí, k různým kanálům a službám je nezbytným předpokladem pro plnění zvláštního závazku veřejnoprávního vysílání*". Kromě toho musí veřejnoprávní vysílání "*využívat technického pokroku*", přinášet "*veřejnosti výhody nových audiovizuálních a informačních služeb a nových technologií*" a zaručovat "*vývoj a diverzifikaci činností v digitálním věku*".

V těchto citacích je víceméně deklarován kladný postoj EU k vysílání veřejné služby a jeho provozovatelů. Sdělení komise pak formuluje pravidla financování veřejnoprávního vysílání tak, aby bylo slučitelné s právem EU. Kromě jiného se zde vyžaduje, aby služba, kterou veřejnoprávní vysílatelé nabízejí, byla jasně vymezena, aby se stanovilo, kdo je výkonem této služby pověřen, a aby tato podpora obstála v testu přiměřenosti, tj. aby její výše odpovídala požadavkům zajištění služby a nešla nad rámec, který by narušil hospodářskou soutěž.

¹³ "Vysoké smluvní strany, berouce v úvahu, že **systém veřejnoprávního vysílání** v členských státech je přímo **spjat s demokratickými, společenskými a kulturními potřebami každé společnosti a s potřebou zachovat mediální pluralitu**, se dohodly na následujících interpretačních ustanoveních, která se připojují ke Smlouvě o založení Evropského společenství:

Ustanovení Smlouvy o založení Evropského společenství se nedotýkají pravomocí členských států financovat veřejnoprávního vysílání, pokud je takové financování poskytováno organizacím pro veřejnoprávní vysílání k plnění veřejných služeb, jak jsou svěřeny, vymezeny a organizovány v každém členském státě, a pokud takové financování neovlivňuje obchodní podmínky a hospodářskou soutěž ve Společenství v míře, která by byla v rozporu se společným zájmem, přičemž se přihlíží k plnění veřejné služby". Překlad znění Amsterdamského protokolu, v angličtině dostupný na WWW < <http://eur-lex.europa.eu/en/treaties/dat/11997D/htm/11997D.html#0109010012> > [cit. 25.02.2011]

¹⁴ Sdělení Komise o použití pravidel státní podpory na veřejnoprávní vysílání. *Úřední věstník C 320*, 15/11/2001. Dostupné z WWW < <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:52001XC1115%2801%29:CS:HTML> > [cit. 25.02.2011]

¹⁵ Communication from the Commission - Services of General Interest in Europe, COM(2000) 580. Dostupné na WWW (pouze v angličtině) < <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=COM:2000:0580:FIN:EN:PDF> > [cit. 25.02.2011]

¹⁶ Resolution of the Council and of the Representatives of the Governments of the Member States, meeting within the Council of 25 January 1999 concerning public service broadcasting. *Official Journal C 030*, 05/02/1999. Dostupné na WWW (pouze v angličtině) < <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:41999X0205:EN:HTML> > [cit. 25.02.2011]

V roce 2009, po dvouletých konzultacích, Komise vydala další Sdělení na stejné téma¹⁷, které jednak bilancuje judikaturu posledních let, dále vyzývá členské státy, aby lépe definovaly a kontrolovaly veřejnou službu rozhlasového a televizního vysílání, a také reaguje na vývoj mediální scény slovy: „*V posledních letech prodělaly trhy s audiovizuálním vysíláním důležité změny... To podnítilo nové otázky týkající se použitelnosti pravidel státní podpory na audiovizuální služby, které jdou nad rámec vysílacích činností ... Komise se domnívá, že by veřejnoprávní vysílací organizace měly mít možnost využít ve prospěch společnosti **příležitostí, které nabízí digitalizace a diverzifikace distribučních platform** na technologicky neutrálním základě. veřejnoprávní vysílací organizace mohou... na nových distribučních platformách využívat státní podporu... a to za předpokladu, že slouží stejným demokratickým, společenským a kulturním potřebám dotyčné společnosti a nemají nepřiměřené účinky na trh, které nejsou pro plnění veřejné služby nezbytné.*“

Tímto sdělením Komise EU posvětila expanzi veřejnoprávních vysílatelů do sféry nových médií, nijak tím však neukončila debatu, která se průběžně vede jak na národních, tak na celoevropské úrovni.

1.2 Veřejnoprávní vysílání v době rozvoje nových digitálních médií

Vývoj médií sociální komunikace v digitálních telekomunikacích neuvěřitelně rychlým způsobem mění prostředí médií masové komunikace. Přicházejí nová média, nové způsoby distribuce a také nové způsoby konzumace médií. Mnozí lidé, zvláště mladší generace, přestávají číst noviny, spoléhají se více na informace z webu, na nějž tradiční média přesunula buď část, nebo celý svůj obsah.

Tento proces zasáhl také audiovizuální média, která se dříve sledovala pouze kontinuálně v příslušném vysílacím čase, a jejichž obsah je dnes možné rovněž získat prostřednictvím internetu v době, kterou si posluchač či divák vyvolí. Na internetu vznikají nové audiovizuální služby, televize se tak stává jednou z většího počtu audiovizuálních služeb a objevují se dokonce názory, že tradiční rozhlas a televize zaniknou, neboť nová média šířená prostřednictvím mobilního internetu nahradí jejich dosavadní vysílání.

Naplnění takových prognóz je vzdálenou a nejistou budoucností, nehledě na to, že – jak praxe ukazuje – televize je stále nejsledovanějším médiem, a že i v budoucnu bude jedním z hlavních dodavatelů programového obsahu, ať už jeho distribuce bude jakákoli (vysílač, kabel, satelit, IPTV, internet).

Výše uvedený vývoj však má také vliv na debatu o budoucnosti veřejnoprávních médií, neboť stále rostoucí počet televizních programů nabízených divákům vyvolává recidivu dotazů na smysl existence veřejnými prostředky podporovaných veřejnoprávních vysílatelů, dotazů, které se objevovaly již po příchodu soukromých stanic do Evropy. Odpovědi na větší část těchto dotazů nabízejí výše uvedené dokumenty Rady Evropy a Evropské unie, které však stále více kladou důraz na to, aby příslušná veřejná služba veřejnoprávního vysílání (jejíž náplň vychází ze zcela konkrétních podmínek v dané zemi) se přesněji vymezila ve vztahu k produkci soukromých televizních programů, aby byla zdůvodněnou veřejnou službou, přidanou hodnotou k nabídce komerčních televizí.

¹⁷ Sdělení Komise o použití pravidel státní podpory na veřejnoprávní vysílání. *Úřední věstník C 257*, 27/10/2009 Dostupné na WWW <<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:C:2009:257:0001:01:CS:HTML>> [cit. 25.02.2011]

Souběžně s debatou na evropské úrovni probíhají debaty uvnitř jednotlivých států, které se pak promítají do průběžných změn v detailech organizování vysílání veřejné služby.

Je zajímavé, že o politické či společenské kontrole veřejnoprávních institucí, tj. o složení a obsazování řídicích a kontrolních orgánů, správních i mediálních rad, se diskutuje téměř výhradně - s výjimkou Itálie – pouze v zemích střední a východní Evropy.

Jedním z hlavních témat, které je však společné pro Východ i Západ Evropy, je financování veřejnoprávního vysílání. Jenom v posledních třech letech došlo v tomto ohledu k řadě změn. Tak například španělská RTVE již nemůže vysílat reklamy, bude financována z jiných zdrojů (zdaněním telekomunikačních společností). Podobě i ve Francii mají postupně vymizet z veřejnoprávního vysílání reklamy, přičemž náhradní zdroje se ještě hledají. Zde je však situace usnadněná tím, že financování France Television probíhá přes státní rozpočet, že poplatky zde vybírá daňový úřad, a že Francie změnila charakter poplatku, který se stal paušálním poplatkem každé domácnosti s názvem „příspěvek na veřejnou audiovizí“ (*contribution à l'audiovisuel public*). Stejnou cestou zvolili nedávno i v Německu, kde rozhlasový a televizní poplatek placený z příjemce bude od roku 2013 rovněž platit každá domácnost. Poplatek byl zrušen v Nizozemsku před deseti lety kvůli velkým nákladům na jejich výběr a od té doby se platí jako přírůžka k dani. O zrušení poplatku se zcela vážně uvažovalo v Polsku, když v Maďarsku již od roku 2002 neexistuje. V mnoha zemích stále není rozhodnuto, zda si veřejnoprávní televize udrží dosavadní postavení s nepřehlédnutelným podílem na publiku (zhruba 30 % diváků), nebo zda se stanou okrajovými kulturními institucemi dotovanými státním rozpočtem. Právě otázka financování v tomto ohledu může sehrát rozhodující úlohu.

Dalším tématem, o němž se diskutuje v posledních letech, je rozsah služeb veřejnoprávních organizací v oblasti nových médií. Na rozdíl od malých států střední a východní Evropy, kde je veřejnoprávní vysílání spíše podfinancováno, ve velkých státech západní Evropy prostředky získané z poplatků činí z jejich příjemců kapitálově silné a mocné organizace, které nepříjemně konkurují v rozvoji služeb nových médií komerčnímu sektoru. Týká se to jednak internetových portálů, jakož i nabídky dalších tematických kanálů pro digitální vysílání a dalších služeb na vyžádání, včetně jejich umístění do mobilních aplikací.

Výsledkem této debaty je například zavedení tzv. třístupňového testu veřejné služby ve věci digitálních nabídek, který je v Německu povinný od roku 2009¹⁸, a který se nechal inspirovat testem veřejné hodnoty BBC. Tento Public Value Test zavedl řídicí orgán BBC Board of Trustees proto, aby každá nová služba, nebo i změna dosavadní služby BBC, se prozkoumala podle předem stanovených kritérií za účelem zjištění, zda není z hlediska situace na mediálním trhu nadbytečná, a zda si tedy zaslouží být podporována veřejnými prostředky.¹⁹

Na druhé straně, byly to právě veřejné prostředky z rozpočtu veřejnoprávních vysílatelů, které významným způsobem podpořily přechod z analogového na zemské digitální vysílání (DTT) v okamžiku, kdy soukromé televize nejevily větší zájem participovat na systému digitálního vysílání, dokud na něj nepřejde větší část divácké obce. Byly to veřejnoprávní televize (ve VB, Francii, Německu, ale také v ČR), které vytvářely další neplacené „digitální“ programy, a které byly ochotny investovat do digitálního vysílání, čímž pomáhaly překonat mrtvý bod začarovaného kruhu v situaci, kdy lidé nekupovali set-top

¹⁸ ARD Informationen zum Dreistufentest. Dostupné na WWW <<http://www.ard.de/intern/dreistufentest/dreistufentest/-/id=1086834/nid=1086834/did=1090670/10sdo4a/index.html>> [cit. 26.02.2011]

¹⁹ Public Value Test. Dostupné na WWW <http://www.bbc.co.uk/bbctrust/our_work/new_services/index.shtml> [cit. 26.02.2011]

boxy, protože na nich nebyla větší nabídka volných programů než v analogu, větší nabídka nebyla, protože obec „digitálních“ diváků byla malá a pro soukromé televize nezajímavá.

Proces přechodu ze zemského analogového na zemské digitální vysílání DTT je v jednotlivých státech tak rozmanitý, že by si vyžádal samostatnou studii, proto jen stručný přehled. Digitalizace terestrického vysílání televize využívá nových možností telekomunikačních technologií k efektivnějšímu využívání kmitočtového spektra, na němž se v digitálním vysílání může objevit více televizních programů, a jehož ušetřené části se využijí pro nové mobilní komunikační služby (digitální dividenda).

V roce 2006 došlo v rámci Mezinárodní telekomunikační unie ITU k dohodě, že proces přechodu z analogového na zemské digitální vysílání by se měl v Evropě, Africe a na Středním Východě dokončit do konce roku 2015.²⁰ Komise EU ve svých dokumentech navrhl, aby přechod v zemích EU se urychlil²¹ a dokončil už začátkem roku 2012 s tím, že rok 2012 se nakonec stal doporučeným datem, ve kterém by se analogové vysílání v zemích EU mělo definitivně vypnout. Ale už dnes se ví, že například Polsko tento termín nestihne, že přechod na digitál ukončí nejdříve v roce 2013, i když tím bude riskovat, že v příhraničních oblastech jeho analogové vysílání ze strany sousedů nebude chráněno.

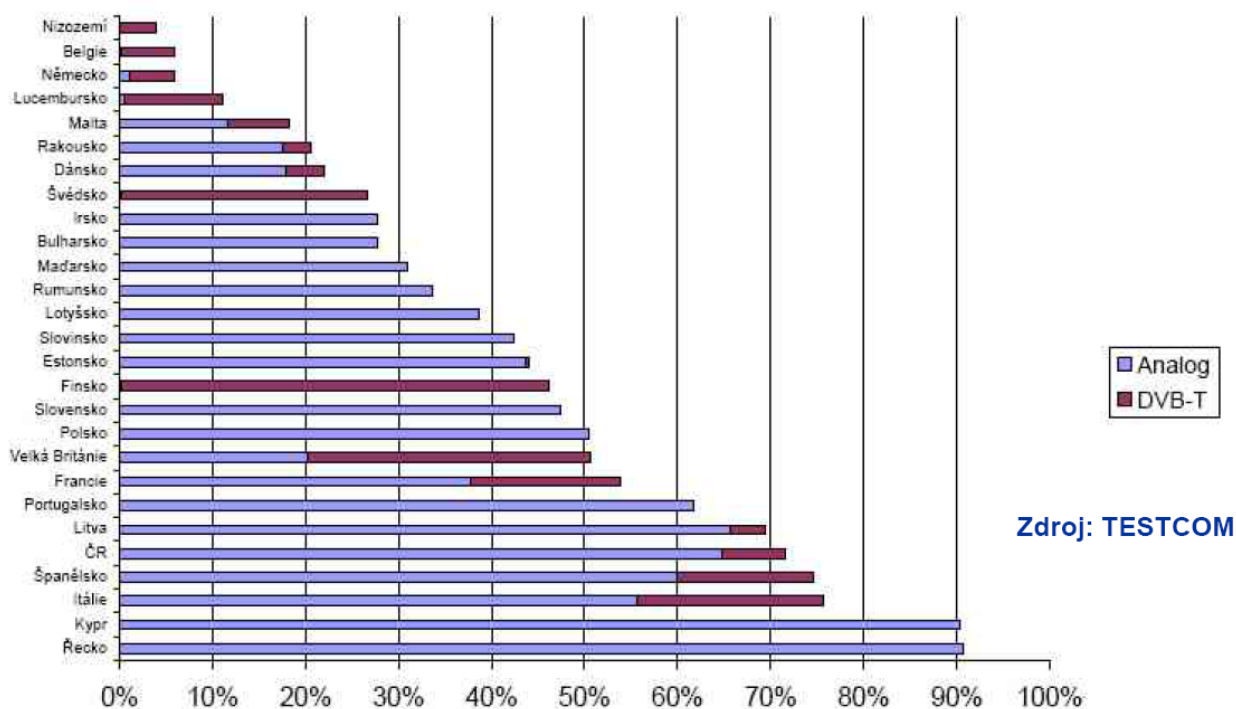
Nicméně Komise EU víceméně vzala na vědomí, že digitalizace zemského televizního vysílání v členských zemích je procesem, v němž *„každá země volí svoji vlastní cestu k přepnutí vysílání, často ovlivněnou podmínkami místního rozhlasového a televizního vysílání.“*²² Rozdílnost těchto podmínek byla dána především rozmanitým způsobem příjmu televizních programů v jednotlivých zemích, kde rychlost a způsob přechodu na DTT záležel také na tom, zda většina populace byla závislá na terestrické (zemské vysílače) nebo na kabelové či satelitní distribuci signálu. Těch, kteří přijímali televizi prostřednictvím kabelu nebo digitálního satelitu, se digitalizace netýkala, na rozdíl od terestrických diváků, kteří museli měnit zakupovat set-top boxy nebo kupovat nové televizory s digitálním tunerem.

Přiložená tabulka Testcomu z roku 2007, zachycující procenta terestrického příjmu televize v dané zemi, ukazuje propastné rozdíly mezi zeměmi, ve kterých proces digitalizace zasáhl jen pět procent obyvatel (Nizozemí, Belgie, Německo), a mezi státy (Kypr, Řecko, Itálie, Španělsko), v nichž naprostá většina televizních diváků musí měnit svůj přijímač, neboť je závislá na vysílání ze zemských vysílačů.

²⁰ Viz tiskové prohlášení ITU na závěr Radiokomunikační konference v červnu 2006. Dostupné na WWW <http://www.itu.int/newsroom/press_releases/2006/11.html> [cit. 26.02.2011]

²¹ Viz Sdělení Komise COM(2005)204 o urychlení přechodu z analogu na digitál. Dostupné na WWW <http://ec.europa.eu/information_society/policy/ecomm/doc/info_centre/communic_reports/switchover/com_2005_0204_f_en_acte.pdf> [cit. 26.02.2011]

²² „Each country follows its own switchover path, often influenced by local broadcasting legacy.“ Citace ze Sdělení komise SEC(2003)992 COMMISSION STAFF WORKING PAPER on the extended impact assessment of the Commission Communication on the Transition from Analogue to Digital Broadcasting (from Digital ‘Switchover’ to Analogue ‘Switch-Off’). Dostupné na WWW <http://ec.europa.eu/governance/impact/ia_carried_out/docs/ia_2003/sec_2003_0992_en.pdf> [cit. 26.02.2011]

Ke konci roku 2010 již neexistovalo zemské analogové vysílání v Nizozemí, vlámské části Belgie, Lucembursku, Finsku, Švédsku, Německu, Rakousku a Slovinsku. Ve stejné době digitální příjem televize (DTT, kabel, satelit) mělo ve Velké Británii a Španělsku 91 procent domácností, ve Francii pak 81 procent,²³ a podle všechno termín vypnutí analogu v letech 2011-12 bude v naprosté většině členských zemí EU dodržen.

X X X

Následující kapitoly navazují na předešlou studii „**Veřejnoprávní a soukromé televize v některých evropských zemích**“ zpracovanou pro Parlamentní institut v březnu 2004, jejíž úvod popisuje základní charakteristiky evropského modelu veřejnoprávního vysílání. Z tohoto úvodu citují:

„Při komparaci jednotlivých vysílacích systémů je třeba mít na paměti rozdílné výchozí podmínky, ve kterých tyto systémy pracují, z nichž nejdůležitější je potenciál příslušného mediálního trhu, který je daný velikostí státu, počtem jeho obyvatel, případně šancemi proniknout do stejnojazyčných trhů v jiných státech.“

*V Evropě existuje **pět států**, jejichž mediální trhy se svojí velikostí a možnostmi výrazně **odlišují od zbytku evropských zemí**, což se projevuje i v možnostech a rozsahu poskytovaných služeb jejich veřejnoprávního vysílání. Jsou to: Německo, Velká Británie, Francie, Itálie a Španělsko....*

²³ International Communications Market Report 2010, Ofcom, December 2010, s.112. Dostupné na WWW <http://stakeholders.ofcom.org.uk/binaries/research/cmr/753567/icmr/ICMR_2010.pdf> [cit. 26.02.2011]

Poznatky získané v těchto zemích mohou být sice inspirující, ovšem často budou nepoužitelné v podmínkách středně velkých či malých evropských zemí, jejichž systém vysílání je popisován následně.“

Na rozdíl od předchozí studie, jednotlivé kapitoly se zaměří výslovně na veřejnoprávní vysílání, a to v těchto pohledech.

1. stručná historie a současná situace duálního systému vysílání v zemi
2. právní rámec veřejnoprávního vysílání a jeho provozovatelů
3. veřejnoprávní vysílání a jeho programové výstupy
4. financování
5. další informace a aktuality příslušného mediálního trhu (digitalizace, nová média, politické debaty k tématu apod.)

2 Velká Británie

2.1 Stručná historie a současná situace duálního systému vysílání v zemi

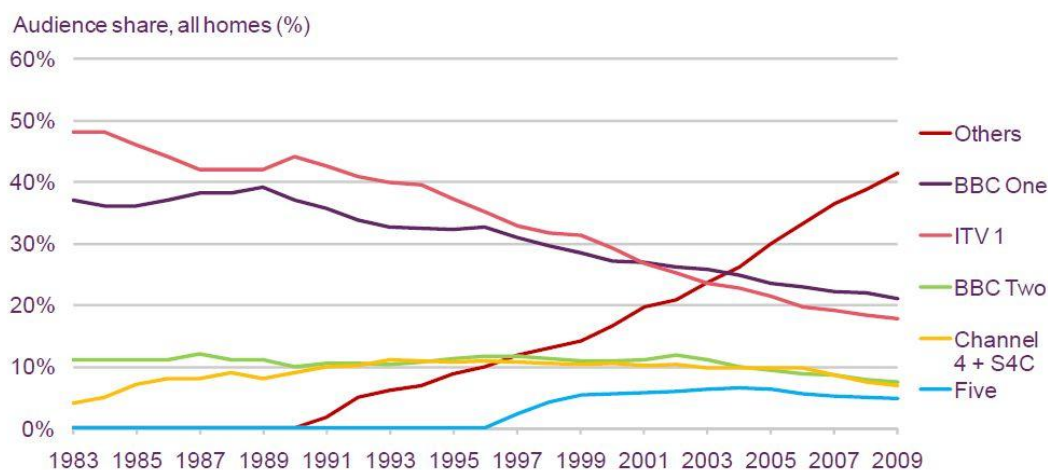
Vysílatelem rozhlasu (od 1922) a televize (od 1936) veřejné služby je British Broadcasting Corporation. V září 1955 dostala televize BBC konkurenci v podobě druhého celostátního programu ITV, Independent Television. Tento program vytvářelo podle pokynů regulátora patnáct samostatně licencovaných regionálních komerčních stanic.

Základní strukturu vysílání tvořilo až do digitalizace pět terestrických celostátních programů. Po druhém programu ITV (dnes Channel 3) přišla také BBC v roce 1964 se svým druhým programem. V listopadu 1982 začal vysílat čtvrtý program Channel 4, jako alternativní komerční kanál provozovaný původně stanicemi ITV, dnes neziskovou organizací. V březnu 1997 začal vysílat další komerční, ne plně celoplošný program Channel 5. Soukromé programy CH3, CH4, CH5 jsou licenčními podmínkami regulovány tak, že dnes je regulátor Ofcom zahrnul do programů nabízejících veřejnou službu.²⁴

Neregulovanou komerční konkurencí BBC se staly až v 80. letech importované kabelové programy amerických investorů, které vzhledem k malému rozšíření nemohly ohrozit terestrický duopol BBC a ITV. Teprve v roce 1989, po vypuštění satelitů Astra, se objevil vážný konkurent BBC v podobě komerčních televizních programů satelitní a kabelové televize Sky TV (dnes Sky Digital), provozované společností BSkyB, kontrolovanou News Corp. mediálního magnáta Ruperta Murdocha.

Podíly jednotlivých britských programů v historickém přehledu (kromě kategorie „ostatní“ je v roce 2009 na prvním místě BBC1 (21%))

Figure 2.72 Channel shares in all homes, 1982 to 2009

Source: BARB, TAM JICTAR and Ofcom estimates

²⁴ Viz například webová stránka Ministerstva pro media, kulturu a sport <http://www.culture.gov.uk/what_we_do/broadcasting/3176.aspx> [cit. 01.03.2011] nebo studie o vysílání veřejné služby Ofcom's *Second Review of Public Service Television Broadcasting: Terms of Reference*. Ofcom 2007. Dostupné na WWW <<http://stakeholders.ofcom.org.uk/binaries/broadcast/reviews-investigations/psb-review/psbreview2.pdf>> [cit. 25.02.2011]

2.2 Právní rámec veřejnoprávního vysílání a jeho provozovatelů

Dva základní dokumenty, z nichž vychází vysílání veřejné služby, jsou Královská charta BBC (*Royal Charter BBC*) a Rámcová Dohoda (*Framework Agreement*). U obou dokumentů reprezentuje stát Ministerstvo pro kulturu, média a sport, i když Chartu oficiálně vydává královna.

Charta (*Royal Charter BBC*) je ustavujícím dokumentem BBC, který definuje účel zřízení této instituce a pravidla její činnosti. Charta se periodicky obnovuje, dříve každých dvanáct let, současná Charta, vyhlášená od ledna 2007, má platnost deset let. Charta stanovuje řídicí orgány BBC. Až do roku 2006 vrcholovým řídicím orgánem byla dvanáctičlenná Rada guvernérů (Board of Governors). Podle nové charty stojí od roku 2007 v čele BBC Nadace BBC (BBC Trust) a Výkonná rada (Executive Board). Nadace/Trust má podobné složení jako Rada Guvernérů – předseda, místopředseda a deset řádných členů, z nichž čtyři musejí být nominováni jako reprezentanti regionálních zájmů (Anglie, Wales, Skotsko, severní Irsko). Těchto dvanáct členů oficiálně uvádí do úřadu královna, která však tak činí na základě doporučení vládních ministrů. Nadace má podle Charty hájit zájmy plátců poplatku a veřejný zájem.

Počet členů Výkonné rady není Chartou přesně stanoven, má se řídit praktickými potřebami, přičemž kromě řídicích pracovníků BBC musí být v radě zastoupeni lidé z řad mimo BBC (mediální byznys, univerzity, finančníctví apod.), a to nejméně čtyři, a jejich počet nesmí být menší než jedna třetina členů. V současné době má Výkonná rada 15 členů, z toho šest „externistů“. Členem a zároveň předsedou Výkonné rady je i generální ředitel BBC, kterého jmenuje Nadace/Trust. Některé pravomoci předává Výkonná rada tematicky zaměřeným podvýborům a spolupracuje s řídicími orgány jednotlivých částí BBC. Rada se schází nejméně jednou měsíčně, její projekty schvaluje a vyhodnocuje Nadace.

Charta předpokládá vytvoření dalších institucí s hlasem poradním, mezi něž patří např. divácké a posluchačské výbory (*Audience Councils*), z nichž čtyři mají reflektovat geografii státu (Anglie, Skotsko, Wales a severní Irsko).

Rámcová dohoda (*Framework Agreement*) je smlouvou mezi státem a BBC typu licence k vysílání, v níž BBC dostává od státu vysílací kmitočty, právo na finanční zdroje z poplatku, a zároveň určuje, jaké služby má BBC poskytovat. (viz 2.3)

Dohoda dále definuje služby, za které může BBC vybírat poplatky a služby, které se netýkají bezprostředně vysílání. Určení je pouze rámcové, protože o těchto službách může Nadace/Trust rozhodovat případ od případu s tím, že musí využít takzvaný Test veřejné hodnoty (*Public Value Test*)²⁵.

Součástí testu jsou i konzultace s komunikačním regulátorem Ofcom, jehož vznik v roce 2004, kdy se spojily telekomunikační a vysílací regulační úřady, poněkud pozměnil postavení BBC ve vztahu k orgánům vykonávajícím státní správu. Až do vzniku Ofcomu byla BBC naprosto suverénní a nezávislou institucí, která své vztahy se státem řešila v rámci Charty a Dohody. Po vzniku Ofcomu a po přijetí nového komunikačního zákona z roku 2003 BBC svoje aktivity v rámci nových komunikačních služeb musí s Ofcomem konzultovat. Kromě toho Ofcom svůj dohled nad trhem mediálních komunikačních služeb rozšířil i na služby BBC.

²⁵ Podrobnosti uvádí příručka BBC „*Public Value in Practice – Restoring the ethos of public service*“ Dostupné na WWW <http://www.bbc.co.uk/bbctrust/assets/files/pdf/regulatory_framework/pvt/public_value_practice.pdf> [cit. 25.02.2011]

2.3 Veřejnoprávní vysílání a jeho programové výstupy

V Rámcové dohodě je zopakováno šest cílů a účelů (*purposes*) BBC z Charty BBC²⁶, a dohoda dále konkretizuje jednotlivé programové úkoly pro rozhlasové a televizní vysílání. V **televizním vysílání** se BBC ukládá provozování těchto programů:

- a) BBC1 - plnoformátový program s verzemi pro Skotsko, Wales a Severní Irsko pro široké publikum,
- b) BBC2 - plnoformátový program s verzemi pro Skotsko, Wales a Severní Irsko pro široké publikum, ale se zvláštním zaměřením na dokumentární pořady,
- c) BBC3 - plnoformátový program se zaměřením na mladé diváky,
- d) BBC4 - program nabízející intelektuálně a kulturně obohacující alternativu k pořadům na ostatních programech BBC,
- e) CBeebies - program nabízející rozmanité pořady k výchově a pobavení malých dětí,
- f) CBBC - plnoformátový program pro větší děti (pre-teen children),
- g) BBC 24 - 24hodinový zpravodajský a publicistický program,
- h) BBC Parliament - parlamentní kanál, též pro pokrytí dalších politických událostí,
- i) BBCi - interaktivní digitální služba napojená na další programy i samostatně existující.²⁷

Dohoda pak vyjmenovává službu devíti celostátních **rozhlasových programů**:

- a) Radio 1 - populární hudební program zaměřený na mladé posluchače obsahující však také podstatnou část mluveného slova
- b) 1extra - program současné černošské hudby se zaměřením na novou a živě nahrávanou hudbu s podstatnou částí mluveného slova pro mladé posluchače,
- c) Radio 2 - program s širokým rozsahem populární hudby a mluveným slovem obsahujícím zpravodajství, publicistiku a dokumentární pořady,
- d) Radio 3 - program zaměřený na klasickou hudbu v četně mluveného slova
- e) Radio 4 - program mluveného slova obsahující zpravodajství, publicistiku, dokumentární pořady, dramata, čtení na pokračování a veselohry,
- f) BBC Radio Five Live a Sports Extra - 24hodinový program zpravodajství a sportu,
- g) BBC 6 Music - program populární hudby vedle současného hlavního proudu doplněný mluveným slovem, který tuto hudbu dává do kontextu,
- h) BBC 7 - program mluveného slova nabízející veselohry, dramata, čtení, převážně z archivu BBC,
- i) BBC Asian Network - plnoformátový program pro posluchače složené z britských Asiatů, částečně v jejich mateřském jazyce.²⁸

²⁶ Šest „veřejných účelů BBC“ (článek 4 Charty):

- zachovávat občanský život a občanskou společnost,
- podporovat vzdělání a výuku,
- podněcovat kreativitu a kulturní znamenitost
- reprezentovat Velkou Británii, jeho národy, regiony a společenství,
- přibližovat Velkou Británii světu a svět Velké Británii,
- pomáhat zavádění nových komunikačních technologií a mít vůdčí roli při přechodu na digitální vysílání.

Charta BBC. Dostupné na WWW

<http://www.bbc.co.uk/bbctrust/assets/files/pdf/regulatory_framework/charter_agreement/bbc_royal_charter.pdf> [cit. 25.02.2011]

²⁷ *An Agreement Between Her Majesty's Secretary of State for Culture, Media and Sport and the British Broadcasting Corporation*. Článek 11/2. Dostupné na WWW

<http://www.bbc.co.uk/bbctrust/assets/files/pdf/about/how_we_govern/agreement.pdf> [cit. 25.02.2011]

Kromě dalších regionálních variant rozhlasového vysílání se BBC zavazuje provozovat internetový zpravodajský server www.bbc.co.uk, jehož obsah by měl odpovídat účelům a cílům BBC. Co se týče obsahové stránky těchto služeb, pak článek 14 Dohody vyžaduje, aby pořady BBC se prokázaly alespoň jednou z těchto vlastností veřejné služby: vysoká kvalita, podnětnost, původnost, inovativnost a angažovanost.²⁹

2.4 Financování

Rozhlasovému a televiznímu poplatku se ve Velké Británii stále říká licenční poplatek (*licence fee*) z dob, kdy vlastnictví přijímače a příjem vysílání byly podmíněny zakoupením licence. Tato konstrukce poplatku zůstala i v posledním komunikačním zákonu z roku 2003³⁰, který stanovuje povinnost platit licenci za televizní přijímač, přičemž definice televizního přijímače se ponechává podzákoně normě. Vládní nařízení³¹ pak definuje televizní přijímač jako zařízení schopné přijímat vysílaný televizní program, tedy i počítač k tomu vybavený. Protože tato konstrukce televizního poplatku – zvláště ve věci rozhodování, který počítač je zároveň přijímačem – začíná být překonaná, již v roce 2009 BBC Trust vyzval britské zákonodárce, aby legislativními změnami reagovali na technologické změny, zatím však bez nějakého ohlasu³². Licenční poplatek se platí za rozhlas i televizi dohromady, v současné době ročně £145.50. Lidé starší 75 let jsou od poplatku osvobozeni, ale za tyto osoby získává BBC náhradní platby (556,4 milionů liber) od Ministerstva práce a důchodů (*Department for Work and Pensions*).

Odpovědnost za výběr poplatku má BBC, která výběrem pověřila společnost TV Licensing se sídlem v Bristolu. Ve zdejší centrále pracuje asi 1200 lidí, dalších 500 úředníků a inspektorů je zaměstnáno v regionech. TV Licensing zpracovává administrativu žádostí a plateb, udržuje databázi plátců, zasílá upomínky a provádí šetření. Jak z dostupných materiálů vyplývá, inspektoři navštěvují domácnosti, u nichž je důvodné podezření, že vlastní televizor a neplatí licenční poplatek. Inspektoři se musí prokazovat legitimacemi, existuje hot-line pro prověření jejich totožnosti. Jestliže inspektor získá důvodné podezření, že někdo svůj televizor nepřihlásil, má právo požádat dotyčného o rozhovor, který se rovná svědecké výpovědi podle *Police and Criminal Evidence Act 1984*. Nedojde-li k vyřešení případu,

²⁸ *An Agreement Between Her Majesty's Secretary of State for Culture, Media and Sport and the British Broadcasting Corporation*. Článek 11/3. Dostupné na WWW <http://www.bbc.co.uk/bbctrust/assets/files/pdf/about/how_we_govern/agreement.pdf> [cit. 25.02.2011]

²⁹ Pojmy „*high quality, challenging, original, innovative, engaging*“ jsou interpretovány takto:

- vysoká kvalita – plátce poplatků by měl tyto pořady vnímat tak, že se liší od těch, které nachází jinde,
- podnětnost, náročnost – měly by nutit publikum k přemýšlení,
- původnost – měly by se snažit nabízet vhodný stupeň nového nebo původního obsahu,
- inovativnost – měly by nabízet nové myšlenky a vynalézat vzrušující přístupy, a nekopírovat ty staré,
- angažovanost - ve smyslu schopnosti přitáhnout publikum k fascinujícím a zábavným tématům a zapojit je do nich.

³⁰ *Communication Act 2003*. Dostupné z WWW <<http://www.legislation.gov.uk/ukpga/2003/21/contents>> [cit. 25.02.2011]

³¹ *The Communications (Television Licensing) Regulations 2004* No.692. Dostupné z WWW <http://www.legislation.gov.uk/uksi/2004/692/pdfs/uksi_20040692_en.pdf> [cit. 25.02.2011]

³² *Review of TV Licence Fee Collection*. BBC Trust. March 2009. Dostupné na WWW <http://www.bbc.co.uk/bbctrust/assets/files/pdf/review_report_research/tvl/tvl_report.pdf>

Licensing TV může podle okolností případu podat žalobu. Náklady na výběr poplatku tvoří 3,5 procenta z vybrané sumy.³³

Poplatek tvoří pouze část celkových příjmů BBC (v účetním roce 2009-2010 z celkového příjmu 4790,4 milionů liber zajistily poplatky příjem 3446,8 milionů liber, 1343,6 milionů liber tvořily jiné příjmy). V těchto příjmech je obsažen vládní grant na vysílání do zahraničí BBC World Service (293 milionů liber) a příjmy z komerční činnosti, kterou vykonávají oddělení UK PSB Group, určená k obchodnímu zhodnocení služeb a produktů BBC, a dceřiná společnost BBC Worldwide.³⁴

Největší část komerčních příjmů pochází z publikační činnosti, prodeje časopisů, knih, jazykových kurzů, zvukových i obrazových kazet, prodej pořadů BBC do zahraničí a inkaso za poskytování programů BBC satelitním a kabelovým distributorům. Zbytek tvoří příjmy za poskytování nejrůznějších služeb. Komerční činnost je BBC umožněna za předpokladu, že je přísně institucionálně i účetně oddělena od poskytování veřejné služby v domácím prostředí.³⁵

2.5 Další informace

Digitalizace zemského televizního vysílání byla zahájena ve Velké Británii v roce 1998 na základě pravidel stanovených zákonem z roku 1996. Původní projekt OnDigital/ITV Digital, který měl zajistit přechod na digitální vysílání využitím soukromých televizí s menšinovou participací BBC, zkrachoval v roce 2002. Otěže digitalitace převzala BBC se svými veřejnými prostředky, které ji zajistil stát tzv. digitální přírůžkou k dosavadnímu poplatku. Do nového konsorcia a služby **FreeView** se zapojila BskyB a telekomunikační operátor Crown Castle (dnes Arqiva). Ze šesti multiplexů (1, 2, A, B, C, D) dva zaplňuje svými programy BBC (1, B). Digitalizace se již chýlí k závěru, v některých oblastech došlo k vypnutí analogového signálu

Protože pokrytí digitálním signálem nedosáhne takové úrovně jako u analogu a některé okrajové oblasti přijdou o terestrický signál, v květnu 2008 BBC spolu se stanicemi ITV spustily nekódované satelitní digitální vysílání programů veřejné služby s názvem **FreeSat**. Tato služba je populární také kvůli tomu, že zde BBC a ITV vysílají televizní program v HD kvalitě.

V roce 2010 již 92 procent britských domácností přešlo na digitální televizi, ať už ze satelitů, prostřednictvím kabelu nebo terestrického vysílání.³⁶

³³ Obchodní ředitelství České televize, které chtělo výběr poplatků světit soukromé firmě, uvádí BBC jako svůj vzor. Nicméně 3,5 % nákladů Licensing TV je poměrně vysoké číslo, když ho porovnáme např. s výběrem České pošty, která si účtuje 2,3 procenta - 3,10 Kč na poplatníka.

³⁴ BBC Worldwide připravuje pro satelitní a kabelovou distribuci tyto televizní programy: BBC America, BBC Entertainment (dříve BBC Prime), BBC HD (vysoké rozlišení), BBC Knowledge, BBC Lifestyle, BBC World News (distribuce přes BBC Worldwide Channels), Cbeebies, UKTV (Australia). Viz <http://www.bbcworldwide.com/>

³⁵ Ekonomická data jsou vybrána z Výroční finanční zprávy 2009-10. BBC – Full financial and governance statements. Dostupné z WWW <http://downloads.bbc.co.uk/annualreport/pdf/bbc_ar_online_2009_10.pdf> [cit. 25.02.2011]

³⁶ Communications Market Report 2010. Ofcom 2010. Dostupné na WWW <http://stakeholders.ofcom.org.uk/binaries/research/cmr/753567/CMR_2010_FINAL.pdf> [cit. 25.02.2011]

Vítězství konzervativců v roce 2010 a utvoření Cameronovy pravicové koaliční vlády ve Velké Británii řešící dopady finanční krize, se promítlo i do vládních postojů vůči BBC. Vláda žádala, aby BBC převzala povinnost státu uhradit poplatek za osoby starší 75 let, které zákon od poplatku osvobozuje, což by znamenalo ztrátu 556 milionů liber ročně (z 3447 milionů liber). Tomuto požadavku se BBC ubránila, ale za cenu toho, že převzala financování BBC World Service a zavázala se přispívat na velšský program S4C. Kromě toho došlo k dohodě, že se televizní poplatek (145.50 liber ročně) dalších šest let nebude zvyšovat a BBC bude muset zavést úsporná opatření. BBC tak přijde ročně zhruba o 15 procent svých dosavadních příjmů.

3 Spolková republika Německo

3.1 Stručná historie a současná situace duálního systému vysílání v zemi

Složitost vysílacího systému v Německu se odvíjí od skutečnosti, že SRN je federací šestnácti spolkových zemí, kterým podle německé Ústavy přísluší kompetence v kulturních otázkách, mezi něž patří též rozhlasové a televizní vysílání. Každá spolková země má tudíž svůj vlastní „vysílací“ zákon, svého regulátora, existuje tu více regionálních veřejnoprávních rozhlasových a televizních organizací, které jsou zřízeny buď jednotlivými spolkovými zeměmi, nebo aliancí několika menších spolkových zemí. Federální spolupráci spolkových zemí zajišťují státní smlouvy (*Staatsvertrag*).

Veřejnoprávní rozhlasová a televizní organizace ARD (*Arbeitsgemeinschaft der Deutschen Rundfunkanstalten*) je pracovním společenstvím jednotlivých veřejnoprávních vysílatelů ve spolkových zemích. Zatímco ARD je federací devíti veřejnoprávních vysílatelů rozhlasu a televize, ZDF (*Zweites Deutsches Fernsehen*) se sídlem v Mainzu je samostatnou, výhradně televizní centralizovanou organizací, která od roku 1963 vysílá druhý celostátní program. Kromě podílu na vysílání prvního programu ARD/Das Erste některé stanice ARD již od 60. let vysílají místní regionální programy, které před příchodem komerční televize tvořily třetí terestrický program ARD3.

První německá komerční stanice RTL-plus začala vysílat přes hranice z Lucemburska v roce 1984, další komerční televize pronikaly do Německa prostřednictvím satelitu a kabelu. SRN akceptovala terestrické komerční vysílání a tím i duální systém vysílání státní smlouvou v roce 1987. Televize bývalé NDR byla po sjednocení Německa v roce 1990 rozpuštěna a pět nových spolkových zemí na území východního Německa si zřídilo vlastní veřejnoprávní rozhlasové a televizní organizace, které vstoupily do ARD. V souvislosti se sjednocením Německa byl v roce 1991 přijat nový vysílací zákon – státní smlouva o vysílání³⁷ – která s příslušnými novelizacemi je základním právním rámcem vysílání v SRN.

Proti hlavním celostátním programům veřejné služby **ARD/Das Erste** (podíl na publiku 12,7%³⁸), **ZDF** (12,5%) a skupině regionálních programů **ARD3** (13,5%) stojí tři plnoformátové komerční programy **RTL** (16,9%), **SAT1** (10,4%), **ProSieben** (6,6%), z nichž ten první patří do mediální skupiny Bertelsmann, druhé dva mají zahraniční vlastníky – portfoliové investory.

Jestliže přes 90 procent obyvatel SRN dnes přijímá televizní signál prostřednictvím kabelových rozvodů nebo ze satelitů, pak každý lokální či regionální program se stává programem potenciálně celostátním. S rozvojem kabelové a satelitní televize německý televizní divák měl již začátkem 90. let zdarma nejméně 30 televizních programů v němčině, přičemž polovinu z nich dodávaly veřejnoprávní stanice a druhou polovinu soukromí provozovatelé.

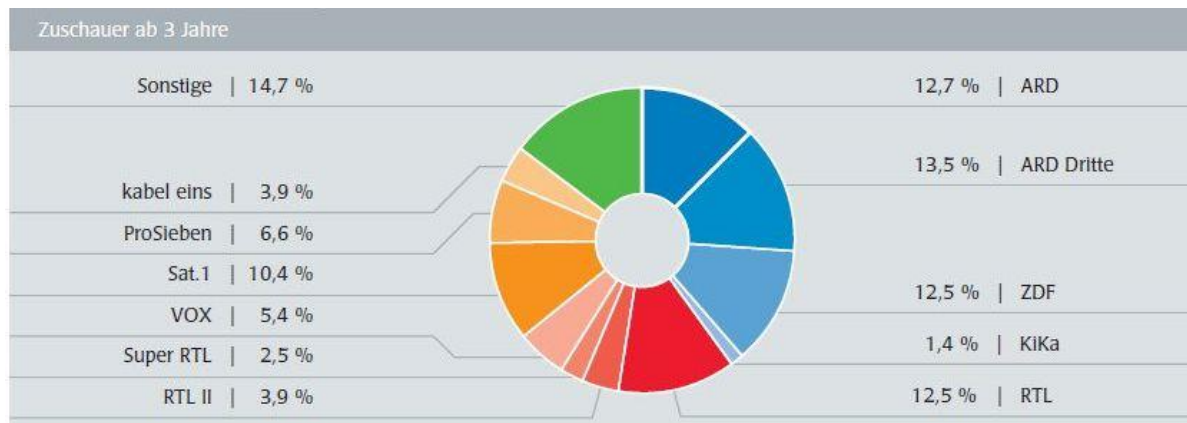
V podmínkách hojnosti nabídky a snadného přístupu k volným televizním programům je rozšíření placeného satelitního vysílání, které v Německu provozuje Sky Deutschland,

³⁷ *Staatsvertrag für Rundfunk und Telemedien (Rundfunkstaatsvertrag)*. Dostupné na WWW <http://www.die-medienanstalten.de/fileadmin/Download/Rechtsgrundlagen/Gesetze_aktuell/13._RStV_01.04.2010_01.pdf> [cit. 13.03.2011]

³⁸ Údaje o sledovanosti převzaty z ročenky *ALM – Landesmedienanstalten und privater Rundfunk in Deutschland Jahrbuch 2009/2010*. Dostupné na WWW <<http://www.die-medienanstalten.de/service/publikationen/jahrbuch.html>> [cit. 13.03.2011]

relativně malé – necelých 2,5 milionu abonentů v zemi s 37 miliony domácností. Podle ročenky ALM 2009/2010 bylo v loňském roce v SRN 231 lokálních, regionálních i celostátních televizních programů, z toho 68 placených.

Podíly na publiku televizních programů v Německu – rok 2009 (modrá barva – veřejnoprávní programy)

3.2 Právní rámec veřejnoprávního vysílání a jeho provozovatelů

Jestliže existuje v Německu čtrnáct regulátorů vysílání a deset vysílatelů veřejné služby (9 ARD, 1 ZDF), z nichž každý je zřízen jiným zákonem a s rozdílným organizačním uspořádáním, je obtížné ve stručnosti představit zdejší legislativu týkající se vysílání veřejné služby. Nepřehlednou situaci zjednodušují státní smlouvy a další mezistátní dohody, platné pro celou SRN.

Základním vysílacím zákonem je již zmíněná Státní smlouva o vysílání (*Rundfunkstaatsvertrag*) z roku 1991. Kromě toho existují společné smlouvy zakládající ARD³⁹, ZDF⁴⁰, státní smlouvy o poplatku (*Rundfunkfinanzierungsstaatsvertrag*)⁴¹ apod.

Státní smlouva o vysílání určuje rámcová pravidla pro organizování veřejnoprávního i soukromého vysílání, pro udělování licencí, stanovuje základní obsahové standardy (právo na odpověď, zajištění názorové plurality, pravidla vysílání reklamy, sponzoringu, teleshoppingu). Některé detaily si však řeší spolkové země ve svých vlastních právních předpisech,⁴² kterými si zřizují „vysílací rady“ (*Landesmedienanstalten*), jež vykonávají státní správu v oblasti vysílání. Podobná situace je i zákonů, kterými si spolkové země zřizují vlastní veřejnoprávní rozhlasové a televizní organizace.

³⁹ *Satzung der Arbeitsgemeinschaft der öffentlich-rechtlichen Rundfunkanstalten der Bundesrepublik Deutschland (ARD) vom 9./10. Juni 1950*. Dostupné na WWW <<http://www.ard.de/intern/organisation/-/id=515780/property=download/nid=8036/134puwo/index.pdf>> [cit. 13.03.2011]

⁴⁰ *ZDF-Staatsvertrag vom 31. August 1991*. Dostupné na WWW <http://www.unternehmen.zdf.de/uploads/media/zdf-staatsvertrag_neu.pdf> [cit. 13.03.2011]

⁴¹ *Rundfunkfinanzierungsstaatsvertrag*. Dostupné na WWW <http://www.unternehmen.zdf.de/uploads/media/Rundfunkfinanzierungsstaatsvertrag_neu.pdf> [cit. 13.03.2011]

⁴² Berlín a Braniborsko a také Hamburk a Šlesvicko-Holštýnsko přijaly společný vysílací zákon, takže kromě střešových státní smlouvy v SRN existuje v 16 spolkových zemích 14 zákonů o rozhlasovém a televizním vysílání.

Státní smlouva o vysílání byla do dnešního dne třináctkrát novelizována a v některá její ustanovení jsou zaměřena výslovně na činnost vysílatelů veřejné služby. Původních devět paragrafů určených veřejnému sektoru se novelizacemi rozrostlo na dvacet dva.

V roce 1997 státní smlouva ustavila Komisi pro zjištění finanční potřeby vysílatelů (*Kommission zur Ermittlung des Finanzbedarfs der Rundfunkanstalten* - KEF⁴³) a také Komisi pro zjištění koncentrace vlastnictví v oblasti médií (*Kommission zur Ermittlung der Konzentration im Medienbereich* – KEK⁴⁴). Obě komise jsou složeny z expertů jmenovaných spolkovými zeměmi a připravují podklady pro jednotlivé zemské vlády a regulátory.

Dvanáctá novelizace z roku 2009 přesně vyjmenovala názvy a počty programů, které mají veřejnoprávní instituce vysílat. Stanovují se zde limity reklamy v jejich vysílání, která nesmí překročit za den 20 minut.

Veřejnoprávním vysílatelům se ukládá povinnost nabídky vlastních pořadů na internetu, aby je i po jejich odvysílání mohli diváci na vyžádání v průběhu alespoň dalších sedmi dnů zhlédnout. Jednotlivým veřejnoprávním vysílatelům se ukládá konkretizovat statuty a směrnice, ve kterých se formulují úkoly jednotlivým vysílatelům. Tito pak musejí od roku 2004 každé dva roky podávat zprávu, jak tyto statuty nebo směrnice se plní.

Po stížnostech internetových podnikatelů státní smlouva rovněž limituje tzv. telemédia ve veřejném sektoru tak, aby svoji nabídkou nedeformovala trh. Každá nově plánovaná služba musí projít u nezávislého grémia (v ZDF Televizní rada/*Fernsehrat*, v ARD předsedové *Rundfunkrat* sdružení v Gremiální konferenci předsedů/*Gremienvorsitzendenkonferenz*) tzv. třístupňovým testem, který zkoumá do jaké míry nová služba je v souladu s úkoly veřejnoprávních institucí, jakým způsobem kvalitativně i kvantitativně ovlivní nabídku na trhu, a jaké finanční náklady vyžaduje.

Právní rámec státní smlouvy o vysílání je východiskem pro zákonné podklady práce čtrnácti regulátorů vysílání ve spolkových zemích a pro devět veřejnoprávních vysílatelů sdružených v ARD s desátou ZDF. Právě detaily složení a pravomocí regulátorů – *Landesmedienanstalten* - se případ od případu liší. Většinou se tyto regulační orgány (v českém pojetí tzv. „velké rady“) sestávají ze **tří složek**. Mají **širší shromáždění** zástupců veřejnosti (*Versammlung, Medienkommission* ve složení 25-40 lidí), dále **užší grémium** mediálních odborníků (*Medienrat, Verwaltungsrat*, ve složení 4-9 lidí) a **předsedu** řídicího úřadu (*Direktor, Geschäftsführer*). Větší část činnosti regulátora spočívá na úřadu, jehož šéf se ve větší či menší míře radí se širšími grémií, jejichž pravomoci jsou různé.

V některých spolkových zemích zástupci veřejnosti v konečné fázi schvalují udělování či rušení licencí (Hesensko), jinde pouze kontrolují vysílané programy a dávají podněty mediální radě a vedoucímu úřadu, o jejichž nominaci spolurozhodují (Sasko). Pouze předseda či vedoucí úřadu je placen, účast v dalších grémiích je bezplatná, případně s nároky na vyplácení náhrad a diet. Do širších i užších grémií bývají menšinově zapojeni zástupci volení parlamentem, v Sasku a Bavorsku má jednoho zástupce v širším grémiu i zemská vláda.

Organizace řízení a kontroly u deseti veřejnoprávních vysílatelů není již tak pestrá a rozmanitá co do složení řídicích orgánů, neboť každá zemská rozhlasová a televizní organizace, jakož i ZDF, mají v zásadě stejné výchozí organizační uspořádání, založené na třech vrcholových řídicích orgánech. Jsou to: **vysílací rada** (*Rundfunkrat*, u ZDF *Fernsehrat*), **správní rada** (*Verwaltungsrat*) a **ředitel** (*Intendant*).

⁴³ <http://www.kef-online.de/index.html> [cit. 13.03.2011]

⁴⁴ <http://www.kek-online.de/> [cit. 13.03.2011]

Vysílací rady jsou širší grémia, v nichž jsou zastoupeni reprezentanti společensky relevantních, zákonem normativně určených organizací v počtu 20 až 40 členů (největší počet má ZDF - 77 členů). V některých spolkových zemích mají právo vyslat do těchto rad po jednom zástupci i parlamentní frakce v zemských sněmech. Přílohová část uvádí detaily o řídicích orgánech veřejnoprávních vysílatelů ze čtyř zemí, které jsou vybrány tak, aby reprezentovaly spolkové země s rozdílnou politickou tradicí: tradičně pravicovou (Bavorsko), levicovou (Severní Porýní Vestfálsko) a liberální (Berlín, Brémy).

Ve správních radách velikosti 5-9 lidí jsou už zastoupeny osobnosti, které mají zkušenosti s médií, většinou z volení plény *Rundfunkrat* s menšinovou účastí (1-2) reprezentantů z řad zaměstnanců vysílatele. Jedině Bavorsko do šestičlenné správní rady zahrnuje také bezprostřední reprezentanty státu: jejími členy jsou kromě jiných předsedkyně zemského sněmu a prezident Správního soudního dvora (pro detaily viz přílohovou část).

Jak vysílací rady, tak správní rady, nejsou placeny funkcí, výjimky povoluje statut, jejich členové dostávají pouze náhradu ušlého zisku nebo diety.

3.3 Veřejnoprávní vysílání a jeho programové výstupy

Na veřejnoprávním vysílání se v SRN podílejí jednak členové ARD (viz tabulka), dále celostátní televize ZDF a celostátní rozhlas *Deutschlandradio*. Zahraniční vysílání se od roku 1997 soustředilo do veřejnoprávní korporace *Deutsche Welle*.⁴⁵

Tabulka		
R a TV organizace	spolková země	sídlo
BR Bayerischer Rundfunk	Bavorsko	Mnichov
HR Hessischer Rundfunk	Hesensko	Frankfurt
MDR Mitteldeutscher Rundfunk	Sasko, Sasko-Anhaltsko, Durynsko	Lipsko
NDR Norddeutscher Rundfunk	Šlesvicko-Holštýnsko, Dolní Sasko, Hamburk, Meklenbursko-záp.Pomořansko	Hamburk
RB Radio Bremen	Brémy	Brémy
RBB Rundfunk Berlin-Brandenburg	Berlín, Braniborsko	Berlín
SR Saarländischer Rundfunk	Sársko	Saarbrücken
SWR Südwestrundfunk	Bádensko-Württembersko, Porýní-Falc	Stuttgart
WDR Westdeutscher Rundfunk	Sev.Porýní-Vestfálsko	Kolín n. R.

Historicky nejstarším a dnes nejsledovanějším televizním programem je ARD1/**Das Erste**, který speciálně pro digitální vysílání připravuje tři další programy, v nichž se z větší části recyklují pořady z dřívějších vysílání:

- **EinsExtra** – zpravodajství, dokumenty, publicistika
- **EinsPlus** – plnoformátový, složený z repríz prvního a třetích programů ARD
- **EinsFestival** – se zaměřením na mládež a inovace.

Podobně ZDF kromě svého hlavního programu pro digitální vysílání připravila další tři programy:

- **ZDFinfokanal** – dokumenty, zpravodajství, publicistika

⁴⁵ Gesetz über die Rundfunkanstalt des Bundesrechts "Deutsche Welle" (Deutsche-Welle-Gesetz - DWG).

Dostupné na WWW<

<http://bundesrecht.juris.de/dwg/BJNR309410997.html#BJNR309410997BJNG006501310>> [cit. 13.03.2011]

- **ZDFneo** – kulturní program
- **ZDFtheaterkanal** – dramata, opery, koncerty (od května s názvem **ZDFkultur**)

Dalším výstupem veřejného sektoru jsou regionální vysílání devíti členů ARD:

- BR - **Bayerisches Fernsehen**,
- **BR-alpha**
- HR - **hr-fernsehen**
- MDR - **MDR Fernsehen**
- NDR - **NDR Fernsehen**
- RB - **Radio Bremen TV**
- RBB - **rbb Fernsehen**
- SR - **SR Fernsehen**
- SWR - **SWR Fernsehen** (pro Bádensko Württembersko)
- **SWR Fernsehen** (pro Porýní-Falc)
- WDR - **WDR Fernsehen**

Z uvedeného seznamu vyplývá, že Bavorsko má kromě regionálního ještě svůj vlastní tematický vzdělávací program BR-alpha, a že Südwestrundfunk má dvě regionální varianty pro dvě spolkové země, které jsou zakladatelem SWR.

ARD se společně s ZDF podílejí na tvorbě dalších čtyř tematických programů:

- **3sat** – satelitní program propagující německojazyčnou kulturu, připravovaný společně s rakouskou ORF a švýcarskou SRG.
- **ARTE** – evropský kulturní kanál připravovaný ve francouzsko-německé spolupráci,
- **Phoenix** – zpravodajství a publicistika „*Der Ereignis- und Dokumentationskanal*“
- **KI KA** – dětský program „*Der Kinderkanal*“

V rozhlasovém vysílání kromě četných rozhlasových stanic vysílaných jednotlivými členy ARD rozhlasový vysílatel Deutschlandradio zajišťuje tři celostátní programy:

- **Deutschlandfunk** – plnoformátový (mluvené slovo, hudba),
- **Deutschlandradio Kultur** - kulturní
- **DRadio Wissen** – vzdělávací.

O síle a vlivu veřejnoprávního vysílání v SRN svědčí fakt, že celodenní podíl na publiku německých veřejnoprávních televizních stanic činí ve svém součtu 40 procent (viz výše uvedený graf).

Expanze veřejnoprávních vysílatelů do prostoru nových médií byla omezena tak, aby jejich internetové portály se soustředily na služby spojené s informační funkcí rozhlasu a televize a s vysíláním, a nekolidovaly s jinými službami internetových portálů.

3.4 **Financování**

Základem financování vysílání veřejné služby je rozhlasový a televizní poplatek (*Rundfunkgebühr*), který je konstruován jako platba za vlastnictví rozhlasového nebo televizního přijímače. tzv. základní poplatek (jen za rozhlasový přijímač) tvoří 5,76 euro. Protože však neexistuje zvláštní sazba pouze za televizní přijímač bez rozhlasového přijímače, každý majitel televizoru platí 17,98 euro měsíčně.

Výběr provádí Centrála pro výběr poplatku, jejímiž zakladateli jsou ARD a ZDF: Gebühreneinzugszentrale GEZ. Podle výroční zprávy za rok 2009⁴⁶ měla GEZ 967 stálých zaměstnanců a 176 externistů. Vybrané poplatky se přidělují podle rozdělovníku stanoveného zákonem mezi jednotlivé vysílatele veřejné služby (ZDF dostává asi třetinu), část výnosu poplatků dostávají také regulátoři, kteří z nich mohou podporovat neziskové projekty.

Stanice ARD i ZDF mají smíšené financování, část nákladů hradí výnosy z reklam. Dvacet minut povoleného vysílání reklamy denně v ARD a ZDF představuje 1,4 procenta ze 24hodinového vysílání, přičemž od osmi večer a ve sváteční dny se reklama nevysílá. Reklama je rovněž zakázána v celostátních tematických a třetích programech ARD. Výnosy z poplatků kryjí rozpočet stanic ARD (6,3 miliardy euro v roce 2009) z 85,6 procent, přibližně pět procent hradí výnosy z reklamy, zbytek tvoří ostatní výnosy.⁴⁷

ZDF, která před nástupem kabelové, satelitní a digitální televize kdysi získávala až 40 procent svých nákladů z reklamy, dnes v jejím rozpočtu cca 2 miliardy euro, tvoří příjmy z reklamy necelých 7 procent a také v ZDF příjem z poplatků činí 85 procent rozpočtu.⁴⁸

O výši poplatku rozhodují premiéři spolkových zemí formou novelizace státní smlouvy o vysílání. Řídí se však expertízou komise expertů *Kommission zur Ermittlung des Finanzbedarfs der Rundfunkanstalten KEF*, zřízenou zákonem v roce 1997 (viz 3.2.).

Od ledna 2007 se poplatková povinnost rozšířila i na „*neuartige Rundfunkgeräte*“, tj. na veškerá zařízení, které jsou schopna přijímat rozhlasové a televizní vysílání, mj. také na některé počítače. Tato zařízení jsou zpoplatněna nižší „rozhlasovou sazbou“ 5,76 euro měsíčně. Soudní spory o tomto nařízení skončily rozhodnutím Nejvyššího správního soudu,⁴⁹ který na jedné straně přiznal, že placení poplatku z počítačů zasahuje do některých ústavních práv (svobody projevu, výkonu povolání), ovšem tento zásah je oprávněný, není nepřiměřený a je zdůvodněný jiným ústavně konformním zákonem.

Problémy s placením poplatku, které přináší existence nových digitálních médií, předsedové vlád spolkových zemí vyřešili v prosinci 2010 podpisem návrhu novely státní smlouvy o vysílání⁵⁰, podle níž se od ledna 2013 rozhlasový a televizní poplatek nebude vázat na vlastnictví přijímače, ale na domácnost. Poplatek se již nebude jmenovat „*Rundfunkgebühr*“, ale „*Rundfunkbeitrag*“ – příspěvek na rozhlasové a televizní vysílání.

3.5 Další informace

V Německu skončil přechod z analogového na digitální zemské televizní vysílání již v roce 2009. Situace byla usnadněna tím, že 95 procent domácností přijímalo televizní

⁴⁶ Viz *Geschäftsbericht GEZ 2009*. Dostupné na WWW <<http://www.gez.de/e160/e161/e1457/gb2009.pdf>> [cit. 13.03.2011]

⁴⁷ Viz *ARD Jahrbuch 2009*. Dostupné na WWW <http://www.ard.de/intern/publikationen/-/id=1691554/property=download/nid=8080/y6ozgh/ARD_Jahrbuch_2010_3_Chronik_Berichte.pdf> [cit. 13.03.2011]

⁴⁸ Viz *ZDF Jahrbuch 2009*. Dostupné na WWW <http://zdf-jahrbuch.de/2009/finanzen/haushaltsplan_2010.php> [cit. 13.03.2011]

⁴⁹ Detaily dostupné na WWW <http://www.bundesverwaltungsgericht.de/enid/20fe19a4f48f484fdf5147ef1964e998.2e7dca7365617263685f646973706c6179436f6e7461696e6572092d093133343131093a095f7472636964092d09353737/Pressemitteilungen/Pressemitteilung_9d.html> [cit. 13.03.2011]

⁵⁰ Odkazy na text dostupné na WWW <<http://www.ardzdf.de/www/Aktuelles-Fakten>> [cit. 13.03.2011]

program prostřednictvím analogového kabelu nebo satelitního, již digitalizovaného vysílání. Nucená koupě set-top boxů nebo výměna přijímačů tedy ovlivnila jen malou část televizních diváků.

Původní výchozí koncept počítal s tím, že základem nabídky bude šest multiplexů, z nichž tři budou veřejnoprávní a tři využijí komerční stanice. Nicméně dnes je situace taková, že komerčním provozovatelům se v některých oblastech s menší hustotou populace nevyplatí vysílat terestricky, neboť oněch pět procent terestrických diváků – často z nižších příjmových skupin – pro ně není zajímavá. A tak celoplošné pokrytí mají pouze tři veřejnoprávní multiplexy, přičemž nabídková situace se místně podle podmínek může měnit. Například v Berlíně je v současné době k dispozici devět multiplexů, z toho čtyři jsou veřejnoprávní, ne všechny zbylé jsou plně obsazené (viz mapa).

Digitalizace rovněž způsobila, že původních pět procent terestrických diváků se opět rozšířil a překročil desetiprocentní hranici, neboť řada domácností odhlásila kabel, za který musela měsíčně platit poplatky, a přijímá televizní signál anténou.

Situace v příjmu zemské digitální televize v Německu (modré oblasti mají k dispozici pouze veřejnoprávní multiplexy)

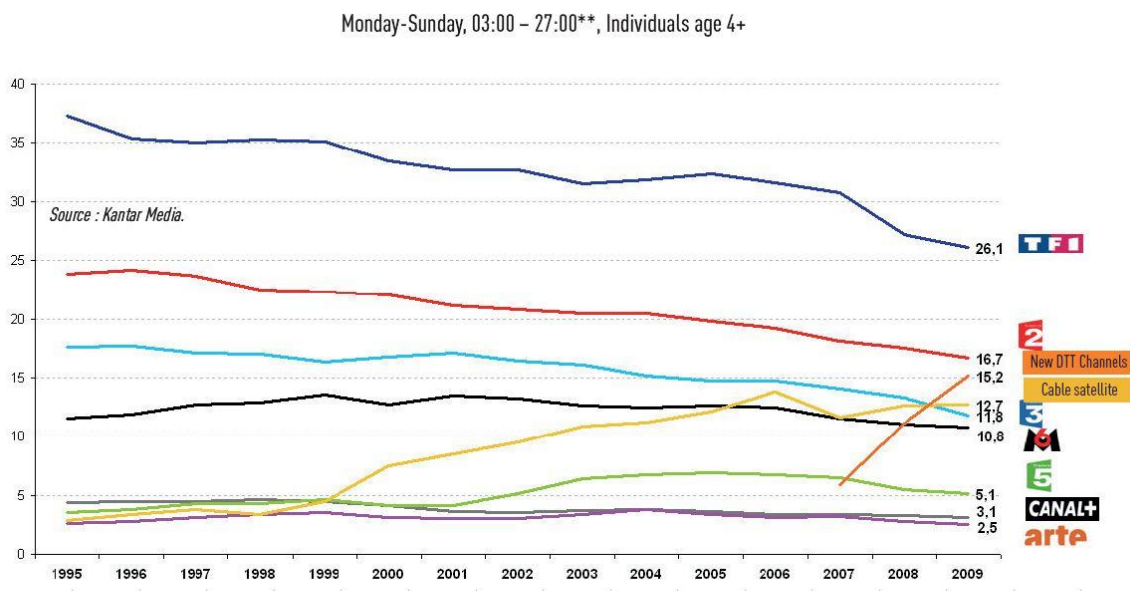
4 Francie

4.1 Stručná historie a současná situace duálního systému vysílání v zemi

Francouzský rozhlas a televize byly dlouhou dobu monopolním státním podnikem, odstátněny byly teprve v roce 1959, staly se „veřejným podnikem“, do jehož řízení však stát i nadále intervenoval. Francouzská veřejnoprávní televize od roku 1949 postupně spustila vysílání tří programů: byly to Télévision Française 1 (**TF1**), Antenne 2 (**A2**) a program složený z vysílání dvanácti regionálních studií France Région 3 (**FR3**). (Původní názvy RTF1, RTF2 se změnilы po reorganizaci ORTF v roce 1974.) První soukromý televizní program vznikl jako placená terestrická televize Canal plus (**C+**) v roce 1984. O dva roky později byly vydány licence na dva další soukromé programy: pátý a šestý terestrický program **La Cinq** a **TV-6**. Rok 1986 lze tedy pokládat za datum vzniku duálního systému vysílání, na němž se podílely tři terestrické veřejnoprávní a tři terestrické soukromé televizní programy.

Tento poměr se dočasně změnil po vítězství Chiracovy pravicové vlády v roce 1986, která přijala nový vysílací zákon a rozhodla se zprivatizovat první veřejnoprávní kanál TF1. Soukromá televize TF1 získala okamžitě po zahájení komerčního vysílání dominantní postavení nejen u publika, ale také na reklamním trhu, což vedlo ke krachu jiného komerčního programu La Cinq, který byl ztrátový, a jehož majitelé vrátili licenci 1992. Do roku 1994 se na těchto frekvencích vysílalo regionální vysílání a také kulturní kanál **La Sept**, původně určený pro satelit. Od roku 1994 se pod názvem La Cinquième tento pátý kanál stal třetím programem veřejnoprávní televize, takže v terestrickém vysílání došlo obnovení parity tří veřejnoprávních a tří soukromých televizních programů.

Podíly na publiku francouzských TV programů v historickém přehledu

Source : Médiamétrie – Médiamat.

* The « Other TV Channels » category is made up of the audience shares of: DTT channels (computed separately as from 2007), local, regional, foreign, or theme channels, channels not having an audience rating subscription, and interactive services.

**Audience rating days start at 3 a.m. and last 24 hours.

Těchto šest programů i nadále tvoří menu nejsledovanějších televizí, přestože rozvoj kabelového, nástup satelitního a digitálního zemského vysílání je vystavil konkurenci desítek, ne-li stovek dalších televizních programů.⁵¹

4.2 Právní rámec veřejnoprávního vysílání a jeho provozovatelů

Zákon „o svobodě komunikací“ („*Loi Léotard*“ 86-1067) z roku 1986 je základem mediální legislativy, vytvářející právní rámec jak pro soukromé vysílání, tak pro vysílání veřejné služby⁵². Hlavní regulační orgán pro veškeré vysílání Nejvyšší audiovizuální rada **CSA** (*Le Conseil supérieur de l'audiovisuel*) má devět členů, z nichž tři jmenuje dolní komora parlamentu Národní shromáždění, tři jmenuje horní komora parlamentu Senát a tři členy jmenuje prezident na období šesti let, přičemž po dvou letech se třetina členů obnovuje. Na rozdíl od české Rady pro R a TV vysílání, se pravomoci CSA u veřejnoprávního vysílání týkají nejen dodržování zákona, ale také rozhodování a spolurozhodování o personálním obsazení a činnosti veřejnoprávních vysílatelů.

Vysílací zákon byl několikrát novelizován, jeho poslední podstatná novelizace pochází z března roku 2009 a je spojená se jménem francouzského prezidenta Sarkozyho. V této novele se upřesňují a také mění některá ustanovení, doplněná do zákona již v předešlých novelách. Hlavním provozovatelem veřejnoprávního vysílání jsou podle zákona dvě instituce **France Télévision** a **Radio France**, jejichž zakladatelem a vlastníkem je stát, jejich provoz se řídí s některými výjimkami pravidly akciových společností. Třetí, v zákoně ještě ne přesně definovanou organizací, je „společnost odpovědná za vysílání do zahraničí“, *Société de l'audiovisuel extérieur de la France (SAEF)*.

France Télévision je holdingovou skupinou, která sdružuje dceřiné společnosti vysílající jednotlivé programy (detaily viz 4.3), a obchodní pobočku France Télévision Publicité.

Radio France má obdobnou strukturu jako France Télévision, skupinu tvoří sedm celostátních stanic a čtyři hudební tělesa (*Orchestre National de France, Orchestre Philharmonique de Radio France, Choeur de Radio France a Radio France Master*)

Součástí veřejného sektoru jsou také státem vlastněné společnosti **Arte-France**, (s německým partnerem vysílá kulturní kanál ARTE) a **Institut national de l'audiovisuel INA** (což jest archivní a badatelské pracoviště podobné českému Národnímu filmovému archivu, kdyby tento byl odpovědný i za archivaci televizní tvorby).

Od roku 2000 platí ustanovení zákona, podle něhož stát s těmito společnostmi pravidelně uzavírá dohody na tři až pět let o cílech a prostředcích (*contrats d'objectifs et de moyens*), ve kterých budou tyto společnosti úkolovány, a bude jim sděleno, jak jejich činnost

⁵¹ Postavení na trhu šesti celostátních terestrických kanálů – srovnání let 2003/2009):

TF1 – program komerční televize	(31,4%/26,1%)
France2 – veřejnoprávní program	(20,5%/16,7%)
France3 – veřejnoprávní program (regiony)	(16,4%/11,8%)
Canal+ - komerční placený program pay-tv	(3,6%/3,1%)
France 5 (La Cinquième) – veřejnoprávní pr.	(3%/5,1%)
M6 – program komerční televize	(12,5%/10,6%)

zdroje: Mediametrie 2003, Annual Report CSA 2009

<http://www.csa.fr/upload/publication/synthese_anglaise2009.pdf>

⁵² Originální znění dostupné na WWW <<http://www.legifrance.gouv.fr/texteconsolide/PCEAJ.htm>> [cit. 07.03.2011]

bude financována. První taková dohoda s France Télévision byla uzavřena na léta 2001-2005, druhá dohoda pak na léta 2007-2010. Třetí dohoda na léta 2009-2012 je stále předmětem jednání a průběžných úprav. Obsah dohody se projednává ve výborech parlamentu, na půdě regulátora CSA a ve správních orgánech příslušných institucí, konkrétní obsah těchto smluv je vyhlášován ve vládních dekretech.⁵³

France Télévision řídí čtrnáctičlenná správní rada jmenovaná na pět let, do níž:

- dva členy jmenuje dolní a horní komora francouzského parlamentu,
- pět členů nominuje stát,
- pět nezávislých členů s mediální kvalifikací jmenuje regulátor Nejvyšší audiovizuální rada CSA,
- dva členové jsou voleni ze zaměstnanců France Télévision dle zvláštního zákona o veřejných podnicích 83-675.

Radio France řídí dvanáctičlenná správní rada jmenovaná na pět let, do níž:

- dva členy jmenuje dolní a horní komora francouzského parlamentu,
- čtyři členy nominuje stát,
- čtyři nezávislé členy s mediální kvalifikací jmenuje regulátor Nejvyšší audiovizuální rada CSA,
- dva členové jsou voleni ze zaměstnanců France Télévision dle zvláštního zákona o veřejných podnicích 83-675.

Ředitele (prezidenty) France Télévision a Radio France jmenuje prezident svým dekretem po souhlasu regulátora CSA a po předchozích konzultacích s příslušným parlamentním výborem. Hlavní slovo má prakticky CSA. Zvláštností je programová rada France Télévision, která je losována z plátců televizního poplatku, a která se má dvakrát ročně vyjádřit k televiznímu programu.

Z uvedených údajů vyplývá, že vysílání veřejné služby je těsněji spojeno s exekutivou než s parlamentem, přičemž žádná z těchto státních mocí není majorizována.

4.3 Veřejnoprávní vysílání a jeho programové výstupy

Dceřiné společnosti France Télévision připravují tyto 24hodinové televizní programy: **France 2** - hlavní plnoformátový program (podíl na publiku v roce 2009 - 16,7%), **France 3** - regionální plnoformátový program s důrazem na publicistiku (11,8%), **France 4** – vytvořený až pro digitální vysílání a zaměřený na mladší generace 15-34 (1,1%), **France 5** – pro náročnějšího diváka – (3,1%). Součástí FT je také **France Ô** (od roku 2011 s názvem Réseau Outre-Mer 1ère) připravující sadu rozhlasových a televizních programů pro francouzská zámořská území.

France Télévision se jako menšinový vlastník podílí rovněž na některých tematických satelitních a kabelových programech. Jsou to: **Planète Thalassa** (cestopisný kanál, 34%

⁵³ Článek 53 zákona obsah těchto smluv formuluje jen v obecných termínech: „dohody stanovují především s ohledem na veřejný zájem a poslání veřejné služby definované v článku 43:

- rozvojové priority a závazky v zájmu rozvíjením rozmanitosti a tvůrčích inovací,
- odhadované náklady na tuto činnost pro každý rok a kvantitativní a kvalitativní ukazatele dosahovaných výsledků,
- objem veřejných zdrojů v rozpočtu, kterých bude zapotřebí pro dosažení stanovených cílů,
- objem očekávaných čistých příjmů, především z reklamy a sponzoringu,
- ekonomickou rozvahu poskytovaných služeb ve vztahu k jejich nákladovosti.

FT/66% Canal+), **Planète Justice** (detektivní a soudní příběhy, právní publicistika, 34% FT/66% Canal+), **Mezzo** (vážná hudba, jazz, 40% FT/60% Lagardère), **Euronews** (paneurospýský zpravodajský kanál z 90% vlastněný veřejnoprávními institucemi Francie, Itálie, Švýcarska, Turecka a Ruska), **Gulli** (pro děti a mládež, FT34%/64% Lagardère).

Kromě France Télévision Publicité FTD, dceřiné společnosti zajišťující komerční aktivity France Télévision, FT je zřizovatelem ještě dalších poboček, z nichž některé se podílejí na kinematografických koprodukcích (France 2 Cinéma, France 3 Cinéma), jiné se angažují v nových médiích (FTVI France Télévisions Interactive, MFP Multimedia France Production) nebo zajišťují prodej pořadů a vysílacích práv (France Télévisions Distribution).

Součástí vysílání veřejné služby jsou také televizní programy institucí dotovaných státem, mezi něž patří kulturní program **Arte-France** a také satelitní nadnárodní program propagující frankofonní kulturu **TV5 Monde**, do jehož programu přispívají France Télévision, belgická RTBF, švýcarská TRS, Arte, INA, Radio Canada a Télé-Québec. Holdingovou společností France Monde, která program TV5 Monde připravovala, současná reforma přeměnila na Société de l'audiovisuel extérieur de la France (SAEF), pod níž teď spadá dříve samostatné Radio France Internationale (**RFI**) a joint venture veřejnoprávních a soukromých televizí, zpravodajský kanál pro zahraničí **France 24**. Touto reformou chce prezident Sarkozy vytvořit silný subjekt srovnatelný se CNN či BBC World Service.

Holding Radio France vysílá sedm celostátních programů: France Inter (všeobecný – mluvené slovo, hudba), France Info (informace proložené hudbou), France Culture (kulturní), France Musique (vážná hudba), France Bleu (síť regionálních stanic), FIP (populární hudba a hudební publicistika) a Le Mouv' (rocková hudba).

Do vysílání veřejné služby patří též dva parlamentní kanály, které si na základě novely zákona z roku 1999 zřídily a také ze svých prostředků financují dolní i horní komora francouzského parlamentu – Národní shromáždění (**LCP**) a Senát (**Public Sénat**).

4.4 Financování

Financování veřejnoprávního rozhlasu a televize je smíšené, jeho hlavními zdroji jsou poplatek, reklama, sponzoring a také příspěvky státního rozpočtu, které stát získal ze speciálních daní. Reklama se nesmí vysílat pouze na programy Arte a parlamentních kanálech. Poplatek se platí zároveň pro rozhlas a televizi a činí 120 € ročně ve Francii a 77 € v zámořských departementech Francie. Někdejší „audiovizuální poplatek“ (*la redevance audiovisuelle*) se zákonem z března 2009 změnil na „příspěvek na veřejnou audiovizí“ (*la contribution à l'audiovisuel public*). Zároveň došlo k reorganizaci a zefektivnění jeho výběru. Nevybírání se samostatně, ale daňovým úřadem jako zvláštní součást domovní daně. Pokud se plátce domovní daně chce z placení poplatku vyvázat, musí vstoupit do jednání s daňovým úřadem a prokázat, že televizní vysílání nesleduje a přijímač nevlastní.⁵⁴

Veřejné prostředky plynou do veřejnoprávních institucí přes státní rozpočet, rozpočty hlavních aktérů veřejnoprávního vysílání jsou jeho součástí.⁵⁵ Příjmy z reklamy, které tvořily

⁵⁴ Detaily lze zjistit na webové stránce daňového úřadu dostupné na WWW <http://www.impots.gouv.fr/portal/dgi/public/particuliers.impot?pageld=part_redevance&espId=1&impot=RTV&sfid=50> [cit. 07.03.2011]

⁵⁵ Státní rozpočet na rok v kapitole věnované rozpočtům veřejné audiovizí uvádí tyto položky:

Celkem	3 222 000 000 euro
France Télévisions	2 146 460 743

v minulosti až třetinu příjmu France Télévision se nyní snižují reformou z roku 2009 a záměrem vlády odstranit reklamu z veřejnoprávního vysílání do konce roku 2015. Zatím France Télévision přestala vysílat reklamu mezi osmou hodinou večerní a šestou hodinou ranní.

O dalším postupu rozhodne kontrolní zpráva, která se bude projednávat letos v květnu. Výpadek příjmu z reklam nahrazuje vláda dotací ze státního rozpočtu (letos 524 milionů euro), do něhož získává mimořádné prostředky jednak již dříve zavedenou daní z televizní reklamy (3 procenta u každého programu s obratem vyšším než 11 milionů euro, u menších programů nižší sazby) a novým zdaněním operátorů elektronických komunikací v režimu přírážky 0,9% k existující DPH. Tato přírážka je však napadána jako nekompatibilní s pravidly Evropské Unie a Francie čelí žalobě Evropského soudního dvora⁵⁶. Od ledna 2011 se začala zdaňovat i reklama na internetu jednocentní sazbou.

Současně se uvolnilo omezení pro vysílané reklamy u soukromých televizí, která dříve nesměla přesáhnout 6 minut v hodině, nyní smí být v délce 9 minut.

4.5 Další informace

Digitalizace zemského vysílání podporovaná francouzskou vládou a rozpočty pokročila natolik, že vypnutí analogu lze očekávat s koncem roku 2011. Vypínání probíhá postupně po departmentech s podmínkou, že alespoň 91 procent území má k dispozici digitální signál. Při vědomí toho, že u digitálního vysílání se z ekonomických důvodů nikdy nedosáhne stoprocentního pokrytí země, od června 2007 vedle placených digitálních satelitů začala vysílat služba TNT SAT, která zdarma nabízí kompletní sestavu veřejnoprávního vysílání, doplněnou některými volnými privátními stanicemi (TF1, Canal+, M6). Čtyři z 19 nabízených volných programů vysílají v HD kvalitě. Tuto službu doplňuje jiné volné satelitní vysílání FranSat s podobnou nabídkou, ale jinými dekódovacími kartami. Základní terestrická nabídka digitální televize se skládá ze šesti multiplexů, z nichž tři jsou volné a další tři buď kompletně, nebo částečně placené. První multiplex je plně veřejnoprávní, další programy (Arte, France 4, HD verze France 2) se objevují na dalších multiplexech. Bližší viz přílohová část.

ARTE France	251 809 230
Radio France	606 591 415
zahraniční vysílání	125 197 562
Institut national de l'audiovisuel	91 941 050

zdroj: LOI no 2010-1657 du 29 décembre 2010 de finances pour 2011. Dostupné na WWW

<http://www.legifrance.gouv.fr/jopdf/common/jo_pdf.jsp?numJO=0&dateJO=20101230&numTexte=00001&pageDebut=00001&pageFin=> [cit. 07.03.2011]

⁵⁶ Digital Agenda: Commission refers France and Spain to Court over 'telecoms taxes'. Dostupné na WWW <<http://europa.eu/rapid/pressReleasesAction.do?reference=IP/11/309&format=HTML&aged=0&language=EN&guiLanguage=en>> [cit. 11.03.2011]

5 Itálie

5.1 Stručná historie a současná situace duálního systému vysílání v zemi

Vysílání rozhlasu a televize probíhalo pod přímou kontrolou státu až do roku 1975, kdy Radiotelevisione Italiae RAI dostala statut veřejné instituce a byla svěřena do péče parlamentu. RAI své televizní vysílání, které započala v roce 1954, postupně rozšířila vysíláním druhého (1961) a třetího (1979) programu.

Rozhodnutí ústavního soudu z roku 1976, které přiznalo právo soukromníkům vysílat, vytvořilo právní prostor pro lokální soukromé televizní vysílání, které však nesmělo být telekomunikačně propojeno do sítí. Podrobnosti měl řešit nový zákon, který se však podařilo přijmout až v srpnu 1990. V mezidobí těchto patnácti let se soukromé vysílání vyvíjelo živelně. Desítky lokálních stanic, vzniklých na konci 70. let, se v 80. letech majetkově i programově (prostřednictvím synchronně vysílaného programu z kazet) propojily do celostátních sítí, z nichž tři – Canale 5, Italia 1, Rete 4, ovládl podnikatel Silvio Berlusconi.

Rozšíření kabelového příjmu je velice malé, větší část italského televizního publika přijímá programy z terestrického vysílání, které ovládají dva vysílatelé, každý se třemi celostátně šířenými programy – jsou to veřejnoprávní RAI a soukromá Berlusconiho společnost Mediaset. Tomuto silnému duopolu konkuruje pouze satelitní digitální televize SkyItalia, ovládána společností News Corp. mediálního magnáta Ruperta Murdocha, i když zatím je její podíl na sledovanosti relativně nízký – kolem pěti procent.

Sledovanost v součtu tří hlavních veřejnoprávních programů **RAI Uno**, **RAI Due** a **RAI Tre** převyšuje sledovanost Berlusconiho komerčních programů **Canale 5**, **Italia 1** a **Rete 4**, i když Canale 5 je v prime time často jedničkou. Sledovanost těchto dominantních programů italské televizní scény nyní postupně eroduje na úkor množství nových televizních programů satelitní a terestrické digitální televize. Obě skupiny – RAI i Mediaset do této plurality přispívají řadou dalších tematických programů.

5.2 Právní rámec veřejnoprávního vysílání a jeho provozovatelů

Zákon z roku 1975, který RAI odstátnil a svěřil její řízení parlamentu, způsobil pronikání zájmů a vlivu politických stran do veřejnoprávního vysílání. Tento vliv se postupně stával normou. Podle systému tzv. *lottizzazione* křesťanští demokraté kontrolovali RAI 1, socialisté RAI 2, a v regionálním programu RAI 3 měli silné místo komunisté. Krize, která v RAI nazrávala v průběhu osmdesátých let, propukla v roce 1992, kdy v Itálii dochází v rámci nové politiky „čisté ruce“ ke změně poměrů a rozpadá se dlouhá léta existující systém partokracie, který na jedné straně RAI ovládal, na druhé straně byl tolerantní k jejímu hospodaření. V roce 1993 došlo k restrukturalizaci RAI a omezení vlivu vlády a parlamentu, po přechodnou dobu řídili veřejnoprávní rozhlas a televizi nestraniční akademici. Později ředitelé byli jmenováni společným rozhodnutím předsedů obou komor parlamentu.

Zatím nejdůležitější změna právního rámce veřejnoprávního vysílání se stala v roce 2004 přijetím nového vysílacího zákona tzv. *legge Gasparri*⁵⁷. Ten definoval základní úkoly

⁵⁷ LEGGE 3 maggio 2004, n.112. *Norme di principio in materia di assetto del sistema radiotelevisivo*

RAI při plnění vysílací služby. Stanovil, že stát bude uzavírat s RAI pravidelné tříleté smlouvy, ve kterých budou tyto úkoly specifikovány a konkretizovány. Dohledem nad činností RAI a jejími financemi pověřil „Autoritu pro ochranu komunikací“ (*Autorità per le Garanzie nelle Comunicazioni*) AGCOM, regulační instituci, která vznikla v roce 1997 sloučením telekomunikačního a vysílacího regulátora.

Zákon obecně deklaroval RAI jako společnost, jejímiž vlastníky jsou koncesionáři. Tento záměr se promítl do statutu „RAI-Radiotelevisione italiana Spa“⁵⁸, který definuje RAI jako veřejnou akciovou společnost, jejíž akcie s nominální hodnotou jednoho eura jsou veřejnosti přístupné. Tato změna byla chápána jako předejra privatizace RAI v případě, že by se někdy v budoucnu podařilo zrušit současné omezení, podle něhož žádný subjekt nesmí vlastnit více než jedno procento akcií s hlasovacím právem. Prakticky se hlavním akcionářem stal stát, reprezentovaný ministerstvem hospodářství a financí.

Tím se opět posílil vliv státu na společnost RAI, neboť je to hlavní akcionář – ministerstvo - které navrhuje kandidáty do devítičlenné správní rady, do níž má právo přímo jmenovat dva lidi, včetně předsedy. Ten však musí být schválen dvoutřetinovou většinou parlamentní mediální komise zřízené speciálně pro dohled nad vysíláním. Nominace a volba do správní rady RAI se průběžně měnila podle politické situace vládními dekrety.

Po nástupu vlády Romana Prodiho v květnu 2006 ministr komunikací Gentiloni předložil návrh zákona, který by reformoval RAI směrem ke vzoru BBC. Měla být spravována nadací, v jejímž čele by stála jedenátičlenná správní rada, v níž by pouze čtyři členy jmenoval parlament, dva členové měli reprezentovat regiony, zbytek by tvořily nezávislé osoby. Prodiho vláda však předčasně padla v květnu 2008, nový zákon se nepodařilo prosadit a vše zůstalo při starém.

Poslední servisní smlouva (*contratto di servizio*) mezi státem a RAI byla uzavřena na léta 2007-2009⁵⁹. Výroční zpráva RAI z roku 2009 uvádí, že o nové smlouvě se jedná, nicméně na webových stránkách RAI nová smlouva není uvedena a není k dispozici ani v úředním věstníku ani na stránkách ministerstva komunikací. Zřejmě tedy ještě nebyla uzavřena.

Zákon i statut umožňuje RAI zakládat dceřiné společnosti a vstupovat do obchodních vztahů a zpeněžovat své služby.

5.3 Veřejnoprávní vysílání a jeho programové výstupy

Již v průběhu devadesátých let docházelo k decentralizaci organizace, při které se osamostatňovaly jednotlivé programové výstupy jako samostatné jednotky uvnitř RAI. Tuto holdingovou strukturu *legge Gasparri* a následný statut RAI opustily a otevřely cestu k větší centralizaci v rámci dané oblasti (televize, rozhlas, nová média, obchod a technika).

e della RAI-Radiotelevisione italiana S.p.a., nonche' delega al Governo per l'emanazione del testo unico della radiotelevisione. Dostupné na WWW <http://www.rai.it/dl/docs/%5B1232099039939%5DLeggeGasparri.pdf> [cit. 10.03.2011]

⁵⁸ Lo statuto della nuova RAI Radiotelevisione Italiana S.p.a. Dostupné na WWW <http://www.rai.it/dl/docs/%5B1232098952384%5DStatutoRAI.pdf> [cit. 10.03.2011]

⁵⁹ Contratto di Servizio 2007-2009. Dostupné na WWW http://www.rai.it/dl/docs/%5B1254996210634%5Dcontratto_servizio_5_aprile_2007.pdf [cit. 10.03.2011]

Ke třem hlavním terestrickým programům RAI ještě před digitalizací přibývaly tematické programy pro kabelové a satelitní vysílání, z nichž některé měly krátký život, případně měnily své názvy. Současné programové menu nabízí širokou paletu programů:

RAI 1 - plnoformátový s černými zpravodajskými relacemi, které připravuje TG1 (Telegiornale1) (podíl na publiku 19,19%)

RAI 2 - plnoformátový alternativní se zpravodajstvím TG2 (8,74%)

RAI 3 - s regionální tematikou a zpravodajstvím TG3 (8,75%)

RAI 4 - reprízy seriálů s převahou zahraniční produkce (0,99%)

RAI 5 - zaměřený na publikum středního a mladšího věku (0,17%)

RAI Sport1 - sportovní (0,30%)

RAI Sport2 - sportovní alternativní, částečně přebírá RAISport1 (0,11%)

RAI News - zpravodajský (0,40%)

RAI YoYo - animované dětské pořady (0,71%)

RAI Gulp - dětský (0,25%)

RAI Movie - filmy (0,63%)

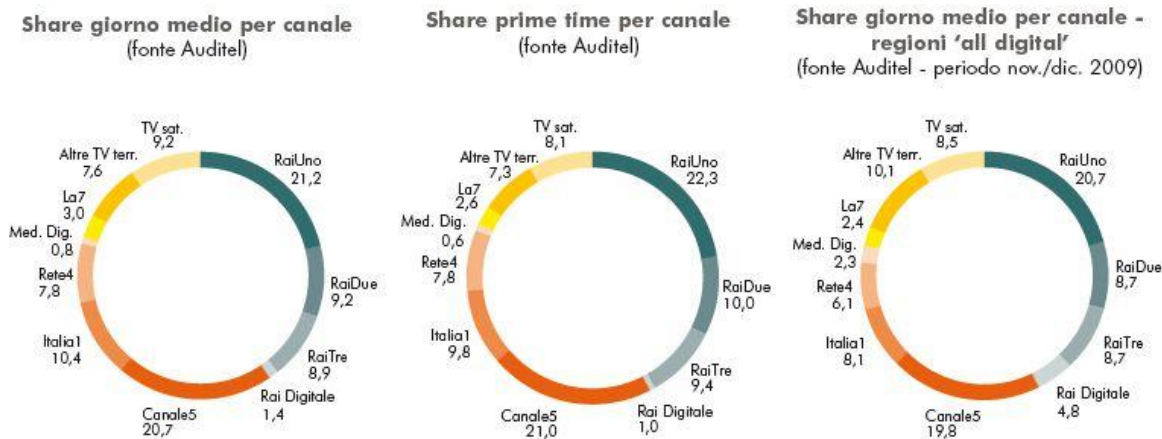
RAI Storia - kulturní dokumenty (0,17%)

RAI Premium - reprízy domácí TV tvorby (0,70%)

RAI Scuola - vzdělávací (0,00%)⁶⁰

Zvláštností jsou samostatné zpravodajské redakce Telegiornale **TG1**, **TG2**, **TG3**, **TGR**, které zřejmě v zájmu politické plurality připravují zpravodajství pro jednotlivé programy zvlášť.

Podíly RAI na publiku (modrá barva) – údaje z výroční zprávy za rok 2009 (vlevo celý den, uprostřed prime time, vpravo oblasti bez analogového vysílání)

V rozhlasovém vysílání RAI nabízí kromě tradičních tří celostátních programů Rai Radio1 (hlavní proud), Rai Radio2 (hudba, publicistika), RaiRadio3 (publicistika, kultura), tematické stanice, jako je zpravodajské rádio Rai Giornale radio, parlamentní rádio, dopravní rádio, stanice s klasickou hudbou, s italskou populární hudbou, z nichž některé jsou pouze na internetu. Povinnosti RAI vůči parlamentu dané servisní smlouvou se týkají i televizních přenosů z jednání parlamentu, které však nemají samostatný kanál a jsou zařazovány na druhý program nebo do zpravodajského kanálu.

⁶⁰ Procenta sledovanosti v kategorii share (podíl na publiku) pocházejí z peoplemetrového výzkumu společnosti Auditel za měsíc leden 2011. Dostupné na WWW http://www.auditel.it/doc/sintesimensile_1_gen11.pdf [cit. 10.03.2011]

Kromě uvedených výstupů RAI Sat připravuje satelitní programy pro zahraničí, provozuje webové stránky rai.it, rai.tv, z nichž je možné se dostat k hlavním výstupům RAI buď online, nebo prostřednictvím archivů.

5.4 Financování

Financování RAI je vícezdrojové, základem je rozhlasový a televizní poplatek, který patří v západní Evropě k těm nižším. V současné době byl stanoven ve výši 110,50 euro ročně včetně daně a poštovného. Poplatek se platí buď čtvrtletně (29,36 euro), pololetně (56,39 euro) nebo celoročně (110,50), kvartální platba se vůči celoroční prodrazí o 7 euro.

Poplatky vybírá samostatná instituce *Ufficio Registro Abbonamenti Radio e TV* (U.R.A.R. - TV) se sídlem v Torinu, která má pověření dané dekretem Ministerstva financí, a která z hlediska hrazení nákladů na svůj provoz funguje jako jeden z produkčních útvarů RAI. Ze smlouvy mezi státem a RAI, která je nyní v platnosti, vyplývá, že výběr poplatku prochází přes zvláštní účet, který spravuje AGCOM, a do nějž plynou veškeré výnosy z komerční činnosti RAI, jakož i případné vládní dotace.

Velkou část nákladů RAI – 45% - pokrývají příjmy z reklam a výnosy z komerčních aktivit.⁶¹ RAI má ve svých hlavních programech limit vysílání reklamy 6 procent z celkového vysílacího času, tento limit však může přesouvat v rámci daného programu podle potřeby, takže v prime time se její vysílání příliš neliší od komerčního vysílání. Prodej reklamy zajišťuje RAI vlastní agentura SIPRA. Silný duopol veřejnoprávní RAI a soukromého Mediasetu s projevuje i na reklamním trhu, který tyto dvě instituce ovládají z 80 procent, podle některých údajů z 85 procent,

5.5 Další informace

Přechod z analogového na digitální vysílání, který se zpočátku zdál být obtížný, neboť převážná část lidí přijímá televizi přes antény, úspěšně pokračuje, a má být dokončen do konce roku 2011, přestože původní termín byl v roce 2012. Sever Itálie a okolí Říma již analogové vysílání nemá. Proces digitalizace podporuje nejen vláda, ale také komerční konkurent veřejnoprávního vysílání Mediaset. Mediaset je partnerem RAI a Telecomu Italia (vlastnické poměry 48/48/4) ve společnosti **tivù S.r.l.**, která přechod na digitální vysílání organizuje. Podpora digitálního vysílání ze strany vlády a Berlusconiho má dobrý důvod: nové digitální multiplexy nabízejí možnost umístění placených programů, což rozšiřuje perspektivu obchodních aktivit Mediasetu, když stupeň penetrace kabelové TV do italských domácností je nízký, a satelitní placenou televizi ovládá konkurenční Sky Italia.

V současné době se celostátně rozvíjí šest multiplexů, z nichž ty s nejlepším pokrytím obsazují RAI a Mediaset, nejméně dva jsou placené. Nicméně když na stránce www.dgtvi.it si vyhledáme město Milano, zjistíme, že je tady nabídka jedenácti multiplexů, z toho jsou dva

⁶¹ Výroční zpráva RAI za rok 2009 uvádí tento poměr příjmů:

	2009	2008
poplatky	55,4%	54,8%
reklama	30,6 %	37,1%
ostatní výnosy	14,0 %	8,1%

Dostupné na WWW <<http://www.rai.it/dl/bilancio2009/index.htm>> [cit. 10.03.2011]

„fotbalové“, zatímco někde na Sicílii jsou zatím k dispozici jen dva. Databáze Evropské audiovizuální observatoře uvádí, že v Itálii je 15 různých multiplexů, řada z nich placených, které de facto nahrazují absenci kabelové distribuce. Je to umožněno specifickými podmínkami zeměpisné polohy Itálie, jejíž kmitočtové spektrum není v takové míře blokováno povinnostmi koordinace s kmitočty sousedních zemí.

Pro obyvatele žijící mimo dosah digitálního signálu je k dispozici satelitní služba **tivù Sat**, která po zakoupení dekódéru nabízí přes třicet volných programů zdarma, mezi nimi všechny programy RAI.

6 Španělsko

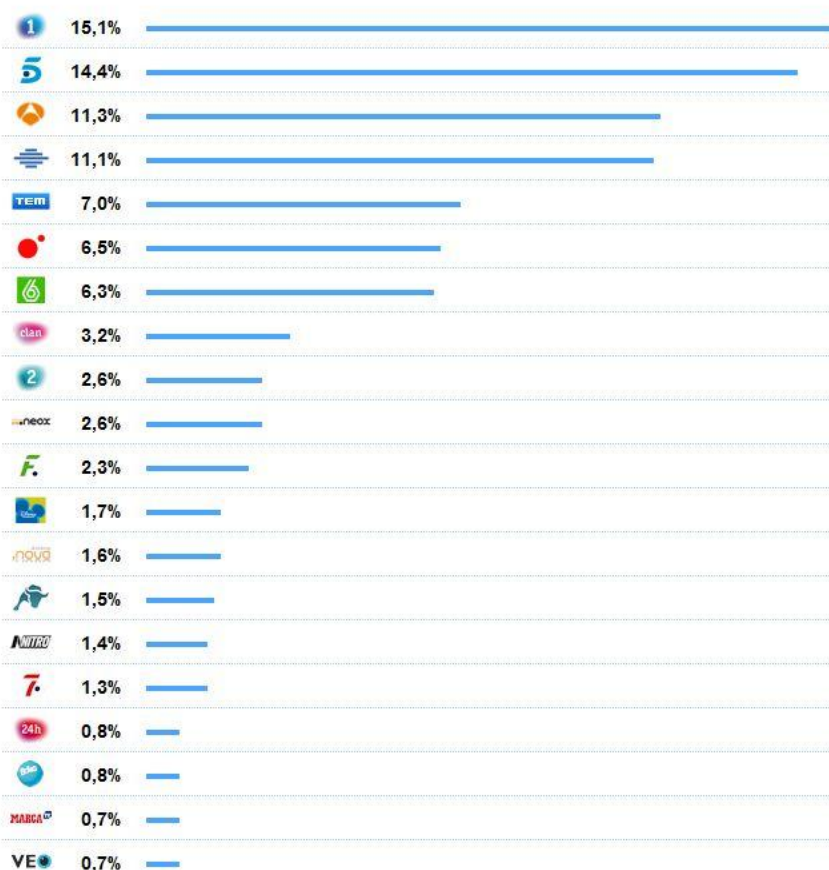
6.1 Stručná historie a současná situace duálního systému vysílání v zemi

Počátky španělského rozhlasového a televizního vysílání se odehrávaly v podmínkách autoritářského režimu diktátora Franca, státní televize TVE vysílala pouze dva celostátní programy (**TVE 1** – 1956, **TVE 2** – 1965). Po Francově smrti i nadále rozhlas a televize pokračovaly jako státní instituce, sloužící však nové demokracii. Rozhlasový monopol narušily první soukromé stanice v roce 1977. Televizní monopol skončil v roce 1988 zákonem o soukromé televizi, na jehož základě začaly vedle dvou veřejnoprávních sítí ve Španělsku v roce 1989 vysílat tři soukromé televizní programy – **Antena 3**, **Tele 5** a Canal+. V roce 2005 se placený program Canal+ změnil ve volný program **Cuatro** a v roce 2006 přibyl další komerční program **La Sexta**.

Podíly na publiku španělských televizních programů za měsíc únor 2011

Audiencias Febrero de 2011

Acumulado mensual España

Protože rozšíření satelitního příjmu (5%) a kabelové televize (2%) je nízké, těchto šest terestrických programů představuje hlavní televizní menu i v digitální terestrické televizi, pro kterou byly vytvořena řada dalších tematických programů. Až do roku 2009 programem s největší sledovaností byla buď Antena 3, nebo Tele 5 (Telecinco). Od roku 2009 je nejsledovanějším programem veřejnoprávní La Primera (La1 – někdejší TVE 1).⁶²

⁶²Podíly sledovanosti hlavních španělských TV programů – srovnání rok 2009/únor 2011

6.2 Právní rámec veřejnoprávního vysílání a jeho provozovatelů

Mediální legislativa se stabilizovala teprve v posledním desetiletí, když řada rozhodnutí se před tím dělala na základě státních dekretů. Například ve Španělsku dlouhou dobu chyběl nezávislý regulační úřad pro vysílání, zřídil ho teprve vloni zákon o komunikační autoritě⁶³, kterou se stala devítičlenná Státní rada audiovizuálních médií (*El Consejo Estatal de Medios Audiovisuales*), schvalovaná parlamentem a jmenovaná králem. V tomto zákoně jsou obsažena základní pravidla pro vysílání včetně implementace současné evropské legislativy (AVMS směrnice z roku 2007).

Veřejnoprávní rozhlas a televize RTVE (*Corporación de Radio y Televisión Española, S. A.*) se řídí *Zákonem o rozhlase a televizi ve vlastnictví státu* z roku 2006.⁶⁴ RTVE se zde definuje jako nezávislá korporace, jejímž zakladatelem je stát, a která má dvě hlavní organizační jednotky TVE (*Televisión Española*) a RNE (*Radio Nacional de España*). V čele RTVE je dvanáctičlenná Správní rada (*El Consejo de Administración*). Osm členů volí dolní komora parlamentu Kongres (*El Congreso de los Diputados*), čtyři členy volí Senát, vždy dvoutřetinovou většinou. Předseda Správní rady se stává zároveň ředitelem RTVE, Kongres ho volí rovněž dvoutřetinovou většinou. Z osmi členů volených Kongresem musí být dva kandidáti, které navrhne RTVE.

Dalším vrcholovým orgánem RTVE je patnáctičlenný Poradní sbor (*El Consejo Asesor*), který má zapojit veřejnost do řízení RTVE. Schází se nejméně čtyřikrát do roka, jeho členové mají právo na náhradu nákladů. Poradní sbor má právo informovat vedení RTVE a vyžadovat projednání otázek týkajících se programové práce RTVE.⁶⁵

Dále má RTVE ze zákona vytvořit Informační rady (*Los Consejos de Informativos*), složené z profesionálů RTVE, které mají za úkol zajišťovat nezávislost, objektivitu a přesnost obsahu šířeného programy RTVE. Jejich složení a statut schvaluje Správní rada.

Zákon ukládá RTVE uzavírat na tříletá období programovou smlouvu se státem, v níž se konkretizují úkoly veřejné služby na jedné straně, a ve které stát se zavazuje zajistit prostředky pro plnění těchto úkolů. Vyrovnání příspěvků za veřejné služby se dohaduje pro

	2009	únor 2011
TVE La 1	16.4%	15,1%
Telecinco	15.1%	14,4%
Antena 3,	14.7%	11,3%
Cuatro	8.2%	6,5%
La Sexta	5.5%.	6,3%
Clan TVE	n.a.	3,2%
TVE La 2	3.8%	2,6%

zdroj: <<http://www.formulatv.com/audiencias/2011-02/>> [cit. 11.03.2011]

⁶³ *Ley 7/2010, de 31 de marzo, General de la Comunicación Audiovisual.* (Zákon o komunikační autoritě). Dostupné na WWW <http://www.congreso.es/constitucion/ficheros/leyes_espa/l_007_2010.pdf> [cit. 11.03.2011]

⁶⁴ *Ley 17/2006, de 5 de junio, de la radio y la televisión de titularidad estatal.* (Zákon o rozhlase a televizi ve vlastnictví státu). Dostupné na WWW

<http://www.congreso.es/constitucion/ficheros/leyes_espa/l_017_2006.pdf> [cit. 11.03.2011]

⁶⁵ Poradní sbor se skládá z těchto členů (dle zákona): 3 zástupci Hospodářské a sociální rady, 2 zástupci Rady spotřebitelů a zákazníků, 1 zástupce Ministerstva zahraničí, 1 zástupce Rady pro mládež Španělska, 1 zástupce ženských organizací, 1 zástupce organizací zdravotně postižených, 1 zástupce Rady pro krajany, 1 zástupce Akademie výtvarných umění a televize, 1 zástupce Akademie filmových umění, 1 zástupce univerzitní koordinační rady akademických odborníků v oboru sociálních věd a komunikace, 1 zástupce jmenovaný organizacemi zadavatelů reklamy a 1 zástupce celostátních novinářských organizací.

každý rok jednotlivě. RTVE musí ze zákona předkládat parlamentu a vládě výroční zprávy o plnění smlouvy. Jednání o smlouvě probíhá prostřednictvím komunikační autority, kterou dříve reprezentoval ministerský odbor, nyní Státní rada audiovizuálních médií. Do jednání se zapojuje i speciální komise zřízená dolní komorou parlamentu pro kontrolu RTVE (*Comisión Mixta de Control Parlamentario de la Corporación RTVE y sus Sociedades*), která smlouvu schvaluje.⁶⁶

Zákon o financování RTVE z roku 2009 dodatečně specifikoval některé programové úkoly RTVE, mezi něž patří poskytovat alespoň dvanáct hodin týdně prostor politickým, odborovým a společenským organizacím, pravidelně informovat o parlamentních rozpravách a poskytnout prostor pro předvolební debaty dle volebního zákona. Dále se zde vyžaduje vysílání dětského tematického kanálu, a devadesátiprocentní titulkování pořadů pro neslyšící.

6.3 Veřejnoprávní vysílání a jeho programové výstupy

Kromě tradičních plnoformátových televizních programů RTVE vysílaných s názvem **La 1** a **La 2**, RTE připravuje tyto tematické kanály: **24 horas** – zpravodajský, **Teledeporte** – sportovní, **Clan** – dětský, **TVE HD** (dříve TVE Clásico) – vysoké rozlišení. Někdejší satelitní digitální program TVE Cultural.es zanikl a integroval do druhého programu La 2, jehož kulturní charakteristika se tím posílila. Parlamentní kanál, někde připisovaný RTE, který je k dispozici v kabelu a na satelitu, je provozován parlamentem, nikoli RTE.

Kromě domácí nabídky RTVE připravuje pro satelitní vysílání do zahraničí čtyři verze **TVE Internacional** – jednu pro Evropu, jednu pro Asii a dvě pro Ameriku – jižní a severní.

RTVE má pobočku v Katalánsku **TVE Catalunya**, která produkuje dva místní plnoformátové programy. Dalších jedenáct regionálních studií v autonomních oblastech, vystupujících ve statistikách jako samostatné stanice, fungují jako tzv. „okénkové programy“, tj. vstupují do vysílání ve vymezených časových úsecích do vysílání jiných programů.

Rozhlasová veřejná služba se soustřeďuje do těchto celostátních programů: **Radio Nacional** (pořady, mluvené slovo+hudba), **Radio Clásica** (kultura, klasická hudba), **Radio 3** (hudba+ publicistika), **Ràdio 4** (hudební pro mládež), **Radio 5** (zpravodajské) a vysílání do zahraničí **Radio Exterior**.

6.4 Financování

Státní, později veřejnoprávní rozhlas a televize nebyl od roku 1965 financován poplatky. Až do roku 2009 byly hlavními zdroji financování výnosy z vysílání reklam a státní dotace. Od ledna 2010 RTVE reklamy nevysílá, a je plně dotována státem s doplňkovými příjmy z vlastních obchodních aktivit.

Do rozpočtu RTVE vstupují prostředky získávané již dříve z licenčních poplatků firm využívající kmitočtové spektrum (soukromá rádia a televize, telekomunikační firmy). Nový

⁶⁶ Smlouva na léta 2008-2010 *Primer Mandato Marco de la Corporación RTVE* (Rámcový mandát RTVE) dostupná na WWW <http://www.uteca.com/uteca_contenidos/documentos/2-CG_A464.pdf> [cit. 11.03.2011]

zákon o financování RTVE z roku 2009⁶⁷, který odstranil z jejího vysílání reklamy, zajistil další nové zdroje, kterými jsou:

- nová tříprocentní daň z obrátu soukromých vysílatelů (která má být příjmově neutrální, její odvod prý nahradí zvýšené příjmy za reklamy, které dříve vysílala RTVE) a
- jedenapůlprocentní daň pro provozovatele placené televize
- nová daň uložená komunikačním operátorům ve výši 0,9 procent z příjmu za služby, které poskytují.

Tyto daně zajišťují zhruba 55 procent rozpočtu RTVE (řádově 1,2 miliardy euro), 45 procent rozpočtu i nadále bude pokrývat svými dotacemi stát.

Letos v březnu Komise EU podala stížnost na Španělsko (a také na Francii) Evropskému soudnímu dvoru kvůli tomu, že neuposlechly výzvu komise a nezrušily přírážky k daním telekomunikačních operátorů, neboť jsou nekompatibilní s evropskými telekomunikačními pravidly⁶⁸.

6.5 Další informace

Digitální zemské vysílání (DTT) odstartovalo ve Španělsku již v roce 2000 na komerčním základě, nebylo však rentabilní a proto jeho provozovatel – konsorcium Quiero TV – v roce 2002 zkrachoval a zastavil vysílání. Do digitálního vysílání se pak postupně zapojili hlavní televizní provozovatelé RTVE, Telecinco, Antena3, Sogecable a další výhradně digitální projekty Veo TV (teleshopping) a Net TV.

Nový start digitální televize se datuje listopadem 2005, kdy byly dle technického plánu rozděleny celostátní frekvence tak, že pět kanálů získala RTVE, po třech Telecinco, Antena3 a Sogecable, a po dvou Veo TV, Net TV a La Sexta. Část multiplexů vysílaných na těchto kanálech privátními subjekty, je placených. Ale i tak je v terestrickém digitálním vysílání k dispozici kolem třiceti volných televizních programů, z nichž některé jsou v HD kvalitě (tři celostátní a deset regionálních programů).

Technický plán digitalizace rezervuje pro každou ze 17 autonomních oblastí 2 regionální multiplexy, v Katalánsku 3 multiplexy.

K vypnutí analogu došlo v dubnu 2010.

⁶⁷ Ley 8/2009, de 28 de agosto, de financiación de la Corporación de Radio y Televisión Española. (Zákon o financování korporace RTVE) Dostupné na WWW

<http://www.congreso.es/constitucion/ficheros/leyes_espa/l_008_2009.pdf> [cit. 11.03.2011]

⁶⁸ Viz tiskové sdělení *Digital Agenda: Commission refers France and Spain to Court over 'telecoms taxes'*.

Dostupné na WWW

<<http://europa.eu/rapid/pressReleasesAction.do?reference=IP/11/309&format=HTML&aged=0&language=EN&guiLanguage=en>> [cit. 11.03.2011]

7 Polsko

7.1 Stručná historie a současná situace duálního systému vysílání v zemi

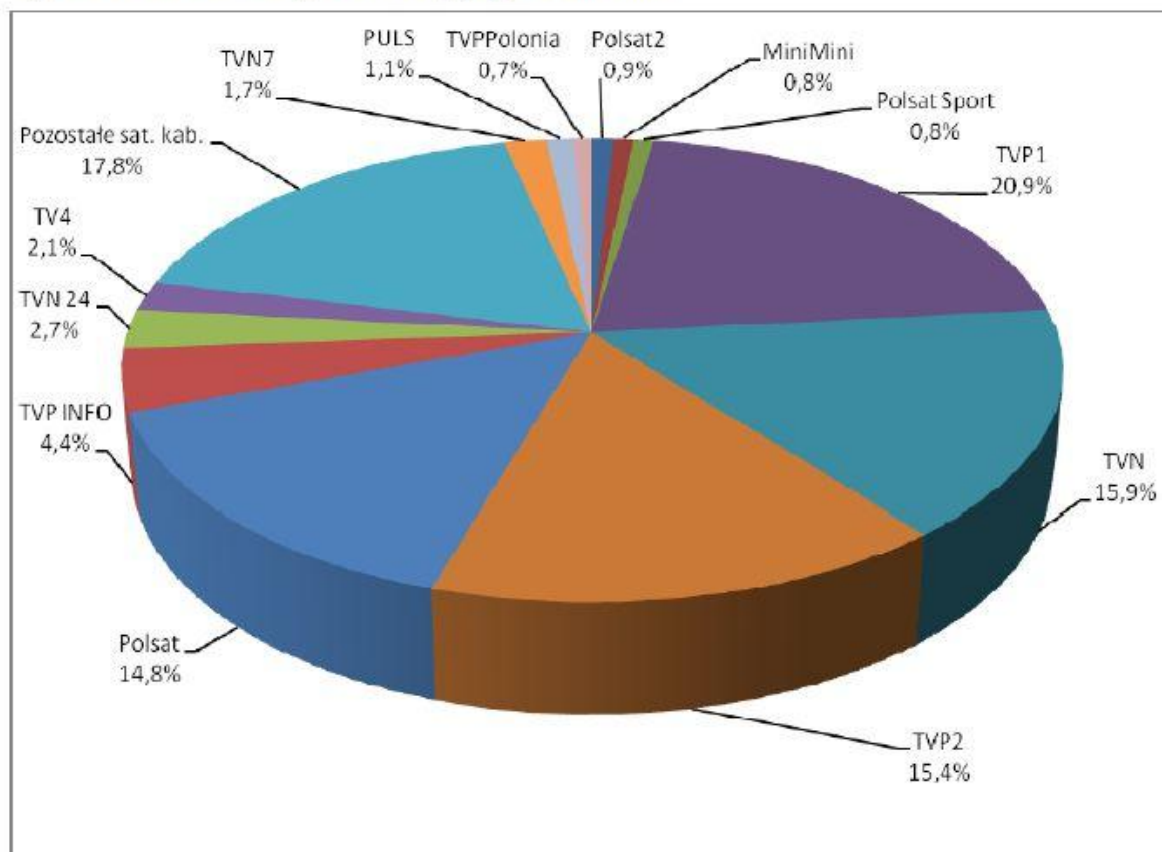
Polsko je jedinou postkomunistickou zemí, která se velikostí svého mediálního trhu může porovnávat s velkou pětkou EU (SRN, VB, Francie, Itálie, Španělsko). Vývoj mediální scény po roce 1989 ovlivnilo znění vysílacího zákona (byl přijat až v prosinci 1992), podle něhož zahraniční kapitál u provozovatele rozhlasového a televizního vysílání nesměl přesáhnout 33 procent. Rovněž politická vůle přerozdělit frekvence ve prospěch soukromého vysílání nebyla příliš veliká. Výsledkem tohoto rozhodnutí, platného až do vstupu Polska do EU byl pomalejší rozvoj soukromého komerčního vysílání a silné postavení veřejnoprávní televize.

První licencovanou celoplošnou komerční televizí se v roce 1995 stal program Polsat, který již předtím vysílal ze satelitu polský podnikatel žijící v zahraničí Zygmunt Solorz. Tento program však nemohl konkurovat TVP ani svým laciným programem, ani celoplošným pokrytím území, takže TVP i nadále zůstávala dominantním vysílatelem.

Teprve po roce 2001, spolu s příchodem konkurence soukromých satelitních kanálů a dalších komerčních televizí (TVN), v nichž se pospojovaly původně regionální stanice, součet sledovanosti komerčních stanic srazil podíl TVP na publiku pod padesát procent.

Podíly na trhu televizních polských televizních programů v roce 2009 (zdroj- výroční zpráva KRRiT)

Wykres nr 66 Podział rynku telewizyjnego w 2009 roku.

Specifikou Polska ve srovnání s ostatními postkomunistickými zeměmi je poměrně rozvinutá satelitní nabídka, kterou zajišťují dvě digitální platformy Cyfra+ (s podílem francouzského Canal+) a Polsat Cyfrowy. Tato nabídka vznikla jednak díky velikosti polského trhu, ale také díky rozšíření příjmu satelitní televize a jeho zahraničních polsky mluvících kanálů (např. Polonia 1 italského podnikatele Grauso) v první polovině 90. let, kdy TVP měla ještě televizní monopol. Satelitní nabídku dnes doplňují další firmy TNK a Orange Polska.

Dominantními televizními programy v Polsku jsou veřejnoprávní **TVP1** (podíl na publiku 20,9%), **TVP2** (15,4%) a soukromé **TVN** (15,9%) a **Polsat** (14,8%). V součtu všech svých programů mělo vysílání veřejné služby v roce 2009 podíl na publiku 41,8%, když tři roky před tím byl jeho podíl na publiku téměř padesátiprocentní – 49,7%.⁶⁹ Úbytek sledovanosti postihuje i další velké stanice, neboť sledovanost se přesunuje a rozděluje do menších tematických kanálů, na jejichž tvorbě a provozu se podílejí i současní největší hráči na trhu televizního vysílání – TVP, skupina TVN a Polsat.

7.2 Právní rámec veřejnoprávního vysílání a jeho provozovatelů

Základem legislativy platné i pro vysílání veřejné služby je zákon o rozhlasovém a televizním vysílání z roku 1992, který byl od té doby vícekrát novelizován.⁷⁰ Jedna z významných novelizací se odehrála po nástupu pravicové koalice v roce 2005, kdy v čele prezidentského i premiérského úřadu stáli bratři Kaczyňští. Tehdy došlo k vytvoření funkce předsedy Úřadu elektronických komunikací (ÚEK), který zastřešil regulátory telekomunikací a vysílání, čehož využila vláda k zásadní přeměně nezávislého vysílacího regulátora KRRiT (*Krajowa Rada Radiofonii i Telewizji*) definovaného vysílacím zákonem. Jednak ÚEK odebral KRRiT některé kompetence, dále změnil devítičlennou Radu KRRiT (4 členy volil Sejm, 2 Senát, 3 prezident) na pětičlennou (2 Sejm, 2 prezident, 1 Senát), kterou v roce 2006 zcela ovládla tehdejší vládnoucí koalice. Například předsedu KRRiT již nevolila rada, ale jmenoval prezident. Vliv této změny přetrval až do loňského roku, kdy neschválení zprávy KRRiT vedlo k odvolání a kompletnímu převolení regulátora vysílání.

Co se týče vysílání veřejné služby, k poslední a nejdůležitější novelizaci zákona došlo vloni v srpnu⁷¹, zejména ve věci obsazení dozorčích rad a povinnosti předkládat programové plány. Vysílateli veřejné služby jsou podle zákona "*Telewizja Polska - Spółka Akcyjna*" (TVP) a "*Polskie Radio - Spółka Akcyjna*" (PR). Za vysílání regionálních rozhlasových a televizních programů jsou zodpovědné pobočky TVP, relativně samostatné regionální společnosti.

Vedení těchto akciových společností, správní radu (*Zarząd spółki*), tvoří od loňska dle novely zákona jeden až tři členové, které jmenuje KRRiT po projednání a schválení dozorčí radou na funkční období čtyř let. Dozorčí radu (*Rada nadzorcza*) u celostátního rozhlasu a televize tvoří sedm členů, z nichž pět vybere KRRiT konkurzem z osob „kompetentních v oblasti práva, financí, kultury nebo médií“, jednoho člena jmenuje ministerstvo kultury a

⁶⁹ Údaje o sledovanosti pocházejí z Výroční zprávy regulátora KRRiT 2010 *Informacja o podstawowych problemach radiofonii i telewizji*, Dostupné na WWW

<<http://www.krrit.gov.pl/bip/KRRiT/Sprawozdania/tabid/61/Default.aspx>> [cit. 19.03.2011]

⁷⁰ *Ustawa z dnia 29 grudnia 1992 r. o radiofonii i telewizji*. Dostupné na WWW

<<http://www.krrit.gov.pl/bip/Regulacjeprawne/Polska/tabid/73/Default.aspx>> [cit. 19.03.2011]

⁷¹ Text novely dostupný na WWW <<http://isap.sejm.gov.pl/DetailsServlet?id=WDU20101521023>> [cit. 19.03.2011]

jednoho člena ministerstvo financí. Funkční období Dozorčí rady je tříleté. U regionálních studií je Dozorčí rada pětičlenná, z nichž čtyři členy vybere KRRiT dle výše uvedeného klíče a jeden člen je jmenován ministerstvem kultury. Pracovní poměr členů Dozorčích rad je dán Stanovami příslušné instituce. Dozorčí rada schvaluje a odvolává vedení veřejnoprávních institucí v rozsahu určeném jejich statuty. Dále schvaluje kolektivní smlouvy a vlastnické a majetkové přesuny.

Třetím vrcholovým orgánem veřejnoprávních vysílatelů je patnáctičlenná Programová rada, kterou opět jmenuje KRRiT na období čtyř let tak, že deset členů této rady musí reprezentovat složení parlamentních frakcí, a že zbylých pět členů musí být obsazeno osobami, jejichž mandátem jsou úspěchy a zkušenosti v oblasti kultury a médií. Členové programové rady jsou honorováni jen dietami, jejichž výši určí KRRiT. Tato rada má zastupovat zájmy veřejnosti ve věci programových aktivit veřejnoprávních institucí. Její funkce je poradní, nicméně pokud přijme rezoluci většinou svých hlasů, pak Dozorčí rada se touto rezolucí „musí zabývat a zahrnout ji do svého rozhodování.“

Zasedání valných hromad společností se účastní zástupce ministerstva financí. Televizní program pro krajany v zahraničí TV Polonia má svoji vlastní programovou radu.

Součástí právního rámce jsou také statuty jednotlivých institucí.⁷² Například Statut TVP, který byl přijat v březnu loňského roku, mezitím srpnová novela zákona některá ustanovení statutu změnila (např. Dozorčí a Programová rada)

7.3 Veřejnoprávní vysílání a jeho programové výstupy

TVP ze zákona vysílá dva celostátní plnoformátové programy, jeden program regionálních stanic, jeden satelitní „exportní“ program pro krajany v zahraničí, a podle možnost (není stanoveno zákonem) též některé tematické kanály. Jmenovitě se jedná o tyto programy:

- TVP1 – terestrický, plnoformátový	(20,9%)
- TVP2 – terestrický, plnoformátový alternativní	(15,4%)
- TVP Info – terestrický regionální stanice (16 studií) ⁷³	(4,4%)
- TVP Polonia – satelitní	(0,7%)
- TVP Sport – kabelový, satelitní (kódovaný), sportovní	(0,2%)
- TVP Kultura – kabelový, satelitní, kulturní	(0,2%)
- TVP Historia – satelitní, kabelový	(n.a.)
- TVP HD – satelitní program ve vysokém rozlišení	(n.a.)

Polská televize od prosince 2007 připravuje satelitní vysílání pro Bělorusko a běloruskou menšinu v Polsku TV Belsat.

Rozhlasové vysílání veřejné služby má pět celostátních programů:

- **Jedynka** – hlavní proud, hudba, mluvené slovo, dramatika
- **Dwójka** – zaměření na kulturu

⁷² Například poslední Statut TVP byl přijat v březnu loňského roku, mezitím ho však srpnová novela zákona v některých bodech změnila (např. Dozorčí a Programová rada). Dostupné na WWW <<http://www.tvp.pl/o-tvp/bip/akty-prawne/statut-spolki-tvp-sa/1915226>> [cit. 19.03.2011]

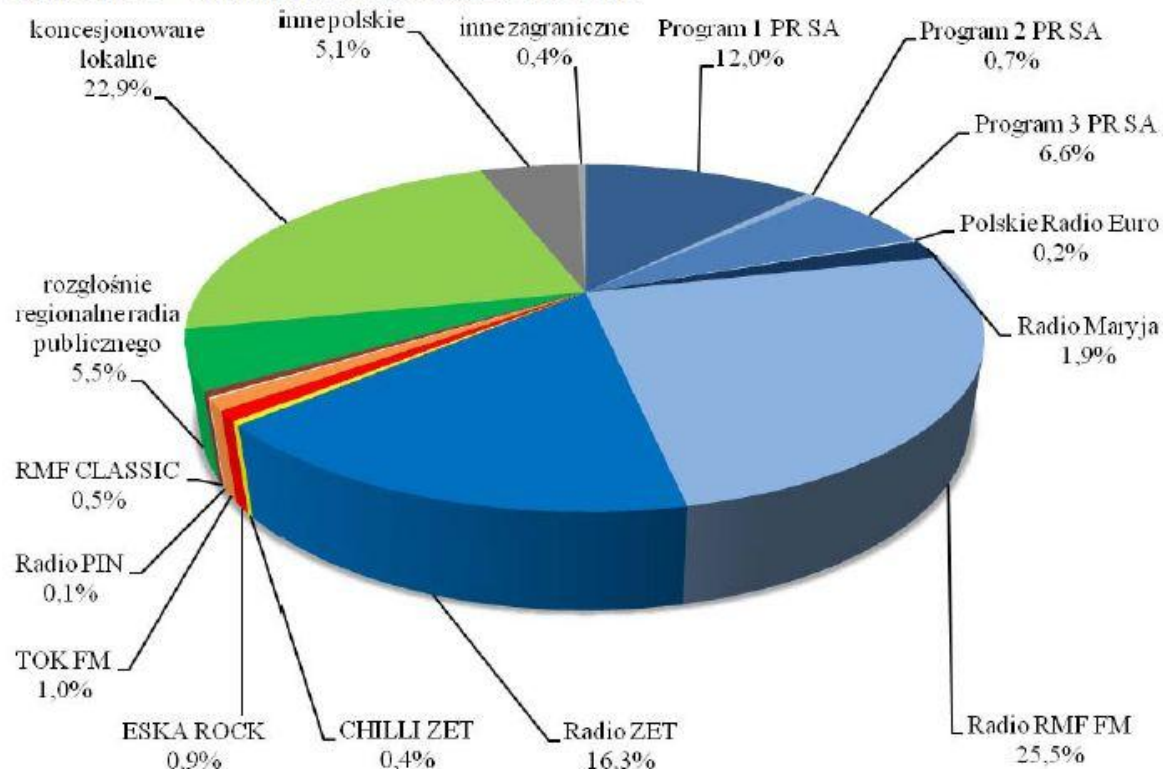
⁷³ Do roku 2007 tento program vystupoval jako TVP3. Podílejí se na něm tato studia: Białystok, Bydgoszcz, Gdańsk, Gorzów Wlkp., Katowice, Kielce, Kraków, Lublin, Łódź, Olsztyn, Opole, Poznań, Rzeszów, Szczecin, Warszawa, Wrocław.

- **Trójka** – zaměření na zpravodajství a publicistiku
- **Czwórka** – zaměření na mládež a alternativu
- **Zagranica** – vícejazyčné vysílání do zahraničí.

Přenosy z jednání parlamentu do vysílání a do internetu zajišťuje Radio Parlament. *Polskie Radio* má rovněž vlastní zpravodajskou agenturu IAR (*Informacyjna Agencja Radiowa*), která dodává svým klientům textové i zvukové zprávy získané s rozhlasového celostátního a místního vysílání.

Struktura polského rozhlasového trhu v roce 2009 (zdroj: výroční zpráva KRRiT)

Wykres nr 58 Struktura rynku radiowego w 2009 roku.

7.4 Financování

Vysílání veřejné služby je financováno vícezdrojově, z výnosu koncesionářského poplatku (*opłata abonamentowa*), z příjmů za vysílání reklam, sponzorovaných pořadů a za další služby. Silné postavení TVP na polském mediálním trhu jí až dosud umožňovalo čerpat větší část z disponibilních zdrojů televizní reklamy na trhu.

Zpráva KRRiT za rok 2009 uvádí, že rozpočet televize TVP ve Varšavě pokryly poplatky jen ze 17,2%, když 63,3% příjmů zajišťovala reklama, 6,1% sponzorování a zbytek ostatní příjmy. Tyto poměry se však netýkají financování regionálních R a TV stanic, kterým poplatky pokrývají 74% rozpočtu. Také u celostátního rozhlasu tvoří příjem z poplatků 69,1% příjmů, zbytek dodává reklama a jiné příjmy.

Z uvedených čísel vyplývá, že celostátní televizní vysílání je většinou závislé na příjmech z reklamy, která u veřejnoprávního vysílání nemá žádné omezení a podléhá stejným

pravidlům jako reklama v soukromých televizích (maximálně 15% vysílacího času denně, nejvýše 12 minut v hodině).

Poplatek se platí za vlastnictví přijímače. Platí se buď za samostatný rozhlasový přijímač (5,35 zł měsíčně, 58,75 zł ročně) nebo za rozhlasový a televizní přijímač společně (17,15 zł měsíčně, 188,30 zł ročně). Platit se může za libovolný počet měsíců v roce. Placením za delší období naráz se poplatek zlevňuje. Výběr poplatků, včetně následných kontrol, by měla vykonávat státní Poczta Polska. Za kontrolu výběru nese podle zákona odpovědnost Ministerstvo spojů. Od placení jsou osvobozeni osoby starší 75 let.

Zpráva o výběru poplatků za rok 2010⁷⁴ uvádí, že z téměř 14 milionů domácností neplatí poplatek 63% domácností a ze 116 tisíc firem, které mají rozhlasové a televizní přijímače, jich neplatí 95%. Velký únik poplatků na začátku 90. let zapříčinilo ustanovení v zákoně, které umožnilo osvobození od poplatku válečným veteránům, příslušníkům odboje a jejich rodinám, čímž se Polsko proměnilo v národ odbojářů. Kompenzaci za veterány měl KRRiT hradit stát, což činil do roku 1995.

Zákon o poplatcích z roku 2005 tyto úlevy omezil, nicméně platební morálka i nadále erodovala, stalo se zvykem přihlásit přijímač „na babičku“, protože lidé od 75 let a sociálně slabí jsou stále od poplatku osvobozeni. Pošta, která poplatky vybírá, sice posílá upomínky a vážná varování, ale stále není jasné, jakým způsobem může dluhy vymáhat. Ústavní soud vloni v březnu přiznal poště právo, aby proti dlužníkům zahájila stíhání přes daňový úřad, ovšem ministerstvo financí tvrdí, že k takovému postupu chybějí zákonné podklady.

Poslanecký návrh zákona, který v roce 2009 chtěl poplatky zrušit, Sejm sice schválil, ale po prezidentském vetu nikdy nevstoupil v platnost. Loňská novela se problému vyhnula, přestože někteří poslanci chtěli platbu poplatků vázat na domácnost, nikoli na vlastnictví přijímače.

Financování jednotlivých provozovatelů veřejné služby a rozdělování disponibilních prostředků probíhá přes regulátora Národní vysílací radu KRRiT.

7.5 Další informace

Digitalizace zemského vysílání začala v Polsku se zpožděním, a zpožděno bude také vypnutí analogu. Zatím byl vypracován plán na rozvinutí dvou multiplexů „B“ a „C“ s tím, že ze šesti etap budování multiplexu „B“ je zatím zakončena druhá etapa s pokrytím 35% obyvatel digitálním signálem. Celoplošné pokrytí tohoto multiplexu by se mělo dokončit v prosinci 2013. U multiplexu „C“ termín celoplošného rozšíření je stanoven na červen 2014.⁷⁵ Termín vypnutí analogového vysílání stále není stanoven, je zde snaha posunout ho na rok 2013.

Multiplex „B“ by měly obsadit komerční televize (Polsat, TVN, TVN7, TV Puls, TV4), multiplex „C“ programy veřejné služby (TVP1, TVP2, TVP INFO, TVP Kultura, TVP Historia).

⁷⁴ Dostupné na WWW <<http://www.tvp.pl/o-tvp/abonament/aktualnosci/komunikat-pelnomocnika-zarzadu-tvp-ds-abonamentu/4148213>> [cit. 19.03.2011]

⁷⁵ Detaily viz WWW <<http://cyfryzacja.gov.pl/Multipleksy,245.html>> [cit. 19.03.2011]

8 Maďarsko

8.1 Stručná historie a současná situace duálního systému vysílání v zemi

Vývoj maďarského rozhlasu a televize v 90. letech ovlivnily politické dohody z kulatých stolů z roku 1989. Nově nastupující politické síly tehdy rozhodly o moratoriu na frekvence a do nové Ústavy se dostalo ustanovení, podle něhož všechny mediální zákony musejí být přijímány dvoutřetinovou většinou. Také proto schvalování nového zákona o rozhlasovém a televizním vysílání trvalo tak dlouho, zákon vstoupil v platnost až v únoru 1996.

Do té doby byl monopolním celostátním vysílatelem maďarský státní rozhlas a televize, o jehož kontrolu usilovala vláda s opozicí takovým způsobem, že léta 1990-1993 jsou označována jako léta „mediálních válek“. Moratorium na frekvence bylo částečně uvolněno pod tlakem veřejnosti v roce 1993, když rozhodnutí vlády, i přes absenci vysílacího zákona, umožnilo vznik nezávislých a neziskových lokálních rozhlasů a televizí. Protože v Budapešti a okolí existovala již v roce 1989 kabelová televize v poměrně velkém rozsahu, řada místních stanic se šířila do kabelových sítí přesahujících původní lokalitu.

Reforma vysílání z roku 1996 odstátla televizi MTV, ale ponechala jí jen jednu celostátní terestrickou síť (dnes s názvem **m1**) s tím, že druhý veřejnoprávní program MTV2 (**m2**) bude na satelitu a v kabelových sítích. Za třetí veřejnoprávní program se pokládá satelitní program **TV Duna** připravovaný pro maďarskou diasporu v zahraničí.

Terestrické frekvence se v roce 1996 přeorganizovaly tak, že z bývalého druhého programu MTV a z frekvencí kdysi retranslujících program sovětské televize vznikly dvě celostátní sítě pro komerční využití. Licence pro ně získalo konsorcium s účastí SBS Broadcasting pro program **TV2** (dnešní vlastník ProSiebenSat), a dále lucembursko-německý kapitál CLT/UFA pro program **RTL Klub**⁷⁶.

Vysílání těchto soukromých komerčních programů bylo zahájeno v roce 1997 a záhy zlikvidovalo vedoucí postavení MTV ve statistikách sledovanosti. Podíl na publiku obou programů MTV krátkodobě klesl pod 15 procent, na čemž se podílel i nedostatek financí MTV při stále klesajícím výběru poplatku, který byl nakonec zrušen. V roce 2009 součet sledovanosti veřejnoprávních programů **m1** a **m2** tvořil 13.6%, když ještě v roce 2006 jejich podíl na publiku měl hodnotu 18.6%. Sledovanost třetího veřejnoprávního programu **Duna**, který je k dispozici pouze na satelitu, se pohybuje kolem jednoho procenta podílu.

8.2 Právní rámec veřejnoprávního vysílání a jeho provozovatelů

Právní rámec veřejnoprávního vysílání se pronikavě změnil v roce 2010, po jarním vítězství strany pravého středu FIDESZ premiéra Viktora Orbána. Nová vláda byla schopna zajistit v parlamentu ústavní dvoutřetinovou většinu, nezbytnou ke změnám mediální legislativy.

⁷⁶ O licenci usilovala též CME Ronalda Laudera, ale neuspěla, přestože nabídla za licenci více než konsorcium RTL Klub. Nejnižší cena za desetiletou licenci byla 8 miliard forintů (asi 44 milionů US dolarů), konsorcium s účastí CME nabízelo 10 miliard forintů.

Již začátkem července se měnil článek 61 Ústavy o svobodě projevu a tisku, ke kterému parlament přidal odstavec o nezbytnosti veřejné služby médií ve prospěch posilování evropské a maďarské identity, a o kontrole této služby veřejností.

Další změnou bylo přijetí **Zákona o regulačních změnách v médiích a komunikacích**. Ten vytvořil Národní mediální a komunikační autoritu (*Nemzeti Média- és Hírközlési Hatóság NMHH*), která sloučila vysílacího (*Országos Rádió és Televízió Testület ORTT*) a telekomunikačního (*Nemzeti Hírközlési Hatóság - NHH*) regulátora, což je víceméně standardní krok reflektující sblížování médií a telekomunikací (viz britský OFCOM, italský AGCOM, rakouský KommAustria apod.). Do pětičlenného vedení této nové komunikační autority NMHH jmenovala vláda svého člověka, o zbylé čtyři členy se podělili rovným dílem kandidáti vládních a opozičních stran.

Tuto původně jen organizační změnu vláda využila k přeměně a přeobsazení dosavadních regulačních a kontrolních mediálních orgánů. Vysílací rada ORTT jako součást nové autority NMHH se přejmenovala na Mediální radu (*Médiatanács*), někdejší telekomunikační regulátor NHH se přeměnil na Národní telekomunikační a informační radu (*Nemzeti Hírközlési és Informatika Tanács NHIT*) jako víceméně odborný orgán s doporučující pravomocí.

Současně s těmito změnami, které se týkají telekomunikací a vysílání jako celku, vláda zásadně přeorganizovala organizační strukturu veřejnoprávního vysílání. V září 2010 parlament přijal výnos o zřízení **Nadace veřejné služby** (*Köszolgálati Közalapítvány*), jako organizace, která sloučila do té doby samostatně existující nadace vysílání veřejné služby rozhlasu (*Magyar Rádió*) a televize (*Magyar Televízió* a *Duna Televízió*) a přeměnila je na podřízené veřejné obchodní společnosti, jejichž zakladatelem a vlastníkem je nová Nadace. Kromě toho se Nadace stala i zakladatelem a vlastníkem monopolní maďarské tiskové agentury (*Magyar Távirati Iroda*). Nadaci spravuje sedmičlenné kuratorium (překládané do angličtiny jako Board of Trustees) s devítiletým funkčním obdobím, do něhož jednoho člena a zároveň předsedu jmenovala nová komunikační autorita a po třech členech sem parlament navolil kandidáty vládních a opozičních stran.

Tím se upevnil vliv vlády na veřejnoprávní média, což se projevilo také v tom, že někdejší rozšířená 25tičlenná pléna zastupující širokou veřejnost u každého média (*Magyar Rádió, Magyar Televízió* a *Duna Televízió*) dnes nahrazuje jediná dvanáctičlenná Rada veřejné služby složená ze zástupců zákonem stanovených institucí.⁷⁷

Reforma mediální legislativy pokračovala v listopadu přijetím kontroverzního **Zákona o svobodě tisku a základních pravidlech médií**, který se vztahuje nejen na tisk, ale na všechny tzv. mediální služby, tj. rozhlas, televizi, a také internetové služby, pokud se poskytují „zpravidla za úplatu“ (definice převzatá z EU).

V osmi paragrafech šesté části se tady stanovují povinnosti médií, s nimiž by se většinou obecně dalo souhlasit, kdyby k nim následný **Zákon o masmédiích a mediálních službách**⁷⁸ nepřipojil sankce, o kterých bude rozhodovat úřad. Patří mezi ně kromě jiného povinnost vyváženosti zpravodajství v elektronických médiích. Právě tento mediální zákon se

⁷⁷ Zákon definuje těchto dvanáct zástupců veřejnosti: zástupci Akademie věd, katolické církve, reformované církve, luteránů, asociace židovských společenství, maďarský Olympijský výbor, celostátní konference rektorů, maďarská obchodní komora, asociace místní samosprávy, zástupce národnostních a etnických menšin, zástupce maďarských kulturních spolků, reprezentant organizací na ochranu rodiny.

⁷⁸ Anglická verze zákona je dostupná na WWW

http://www.mediatanacs.hu/uploads/9/11/1296064942act_clxxxv_2010_hungarian_media.pdf [cit. 12.03.2011]

stal předmětem protestů a kritiky evropských institucí, na jejichž základě pak došlo k jeho drobným změnám.

8.3 Veřejnoprávní vysílání a jeho programové výstupy

Televizní vysílání veřejné služby, které zajišťuje *Magyar Televízió MTV*, tvoří dva plnoformátové programy **m1** a **m2**. Druhý alternativní program **m2** byl od roku 1997 do příchodu digitální zemské televize k dispozici pouze v kabelech a na satelitu. Po propadu sledovanosti konce devadesátých let veřejnoprávní kanály po roce 2000 opět získávaly na popularitě, nicméně ve stále rostoucí konkurenci komerčních programů, v posledních třech letech sledovanost opět klesá ($m1+m2$ - 13.6% podíl na publiku). MTV žádné další speciální programy pro digitální vysílání nepřipravuje, s výjimkou těch, které nabízí v HD verzi. MTV provozuje hojně navštěvovaný informační internetový portál hirado.hu.

Další vysílatel veřejné služby *Duna Televízió Rt.* zajišťuje vysílání satelitního „exportního“ televizního programu **Duna TV**, ke kterému přibyla nedávno další verze pod názvem **Duna 2 Autónia**.

Magyar Rádió jako provozovatel rozhlasu veřejné služby připravuje vysílání sedmi rozhlasových stanic: MR1 - Radio Kossuth, MR2 – Radio Petőfi, MR3 – Radio Bartók, MR4 - národní vysílání, MR5 - parlamentní vysílání, MR6 – regionální vysílání, MR7 – písně a melodie.

8.4 Financování

Financování veřejnoprávní televize a rozhlasu je smíšené, skládá se ze zisků z vysílání reklam a komerčních činností a z veřejných prostředků. Zákon o vysílání z roku 1996 zřídil zvláštní Vysílací fond (*Műsorszolgáltatási Alap*), jehož prostřednictvím se dotovalo veřejnoprávní vysílání a podporovaly některé neziskové projekty a lokální stanice. Do tohoto fondu putovaly výnosy z koncesionářského poplatku za držení rozhlasových a televizních přijímačů, dále poplatky, které platí komerční vysílatelé za získání licence, případně výnosy z pokut udělených regulátorem, a také dotace ze státního rozpočtu.

V roce 2002 se socialistická vláda rozhodla zrušit tzv. koncesionářský poplatek, vzhledem k tomu, že jeho výběr stále klesal, platební morálka erodovala, navíc zrušení poplatku bylo součástí volebního programu. Financování veřejnoprávního vysílání od té doby je téměř zcela závislé na výnosech z reklam a na státních dotacích, které do fondu plynou.

Zákon z roku 2010 dosavadní fond přejmenoval na Fond pro podporu mediálních služeb a správu majetku (*Médiaszolgáltatás-támogató és Vagyonkezelő Alap*) a svěřil ho do správy nové Mediální radě (*Médiatanács*). Nicméně o tom, kolik peněz se bude přidělovat z Fondu vysílatelům veřejné služby, podle zákona rozhoduje Rada pro financování veřejné služby (*Közszolgálati Költségvetési Tanács*) složená ze čtyř ředitelů provozovatelů veřejné služby, generálního ředitele Fondu a dvou odborníků jmenovaných Státním kontrolním úřadem. Zákon předpokládá, že větší část prostředků do rozpočtu si veřejnoprávní instituce pořídí vlastní komerční činností.

Příjmy Fondu se skládají z licenčních poplatků, které komunikační regulátor vybírá od provozovatelů komunikačních služeb a komerčních vysílatelů⁷⁹, včetně příjmů za vydražené a přidělené frekvence a za pokuty a náhrady získaných regulátorem. Dalším a novým zdrojem Fondu je 2,5procentní odvod z reklamních příjmů komerčních vysílatelů. Stát podle zákona má do Fondu přispívat na veřejnou službu podle počtu domácností, které audiovizuálních služeb využívají, a to v měsíčních splátkách.

Konkrétnější data o objemu financování se nepodařilo zjistit.

8.5 Další informace

Maďarsko jako jediné z bývalých zemí východního bloku mělo již před rokem 1989 rozvinutou kabelovou televizi. Kolem roku 2000 už dvě třetiny maďarských domácností byly napojeny na kabel s možností příjmů desítek soukromých programů. Tento fakt průběžně ovlivňoval maďarskou vysílací scénu, stal se nejen důvodem poměrně malé sledovanosti veřejnoprávního vysílání v silné konkurenci komerčních stanic, ale má také vliv na průběh digitalizace. Počet domácností závislých na terestrickém vysílání je poměrně malý, což usnadňuje přechod na digitální vysílání a vypnutí analogu.

Dvanáctiletou licenci na provoz pěti multiplexů digitální zemské televize získala společnost Antenna Hungária, a to na multiplexy volné i placené. Vysílání volných programů na platformě Mindig TV⁸⁰ začalo 1. prosince 2008. Od května 2010 Antenna Hungária rozšířila vysílání i do placených multiplexů Mindig Extra. V současnosti zemské digitální vysílání nabízí sedm volných programů, některé v HD verzi vysokého rozlišení, a jedenáct placených komerčních programů, včetně HBO. Konec analogového vysílání se plánuje na 31. prosince 2011.

⁷⁹ Poplatky se stanovují předem, 30% ceny licence musí splatit držitel licence okamžitě, zbytek hradí v ročních splátkách. Poplatky jsou diferencované podle velikosti a příjmů, malí lokální vysílatelé neplatí, na druhé straně regulátor vybírá peníze také za satelitní a celostátní kabelové licence.

⁸⁰< <http://www.mindigtv.hu/>> [cit. 12.03.2011]

9 Slovenská republika

9.1 Stručná historie a současná situace duálního systému vysílání v zemi

Slovenská televize se v rámci československé federace osamostatnila od federální Československé televize *de iure* zákonem o STV v květnu 1991, prakticky však *de facto* až od 1. ledna 1992. Konec vzájemných federálních vztahů nastal čtvrt hodiny před půlnocí 31. prosince 1992, kdy se STV odpojila od federálního programu F1 a vstoupila do samostatné existence s dvěma vlastními celoplošnými programy STV1, STV2, které od roku 2004 vystupují pod názvy Jednotka a Dvojka.

Veřejnoprávní STV byla hned od svého vzniku předmětem zvýšeného zájmu exekutivy jako nástroj vládní politiky. Až po volbách v roce 1998, kdy se prokázalo, že ani kontrola STV a její bezvýhradné zapojení do předvolební kampaně ve prospěch Mečiarovy HZDS nepřineslo této straně vítězství, zaujaly politické strany k ovládnutí STV zdrženlivější prostor.

Soukromé televizní vysílání na Slovensku nebylo až do roku 1996 nijak významné a omezovalo se pouze na lokální a kabelové programy. V srpnu 1996 začala na síti frekvencí, dříve používaných pro retranslaci sovětské televize a později pro šíření satelitního mixu OK3 a TA3, vysílat komerční televize Markíza, která se okamžitě dostala do čela sledovanosti.

V březnu 2000 zahájil vysílání projekt TV Global, což bylo sdružení třiceti lokálních televizních stanic z východního a centrálního Slovenska. Do projektu kapitálově vstoupily společnosti spojené s českou televizí Nova, které od února 2002 začaly vysílat nový komerční televizní program TV JOJ.

Čtveřice celostátních terestrických programů **Jednotka** (podíl na publiku 16,7%), **Dvojka** (3,4%), **Markíza** (34,4%), **TV JOJ** (22,6%) tvoří základ slovenské televizní nabídky, kterou doplňuje příhraniční sledování českých (6,5%) a maďarských (4,8%) stanic.⁸¹ Od podzimu roku 2001 vysílá v kabelové a satelitní nabídce soukromý zpravodajský kanál **TA3**,

V roce 2008 TV JOJ (vlastněná finanční skupinou J&T) vytvořila svůj druhý program **Joj Plus**. Její konkurent Markíza (kontrolovaná středoevropskou televizní skupinou CME, vlastníci též TV Nova v ČR) o rok později spustila rodinný program **Doma**. Jejich sledovanost se dnes pohybuje kolem dvou procent.

Téměř polovina domácností přijímá televizní signál prostřednictvím kabelu nebo satelitních služeb, které nabízejí společnosti Digi TV (rumunský vlastník) a Sky TV (slovensko-český operátor).

9.2 Právní rámec veřejnoprávního vysílání a jeho provozovatelů

Až do roku 2000 byl základní právní normou pro vysílání československý federální zákon 468/1991 Sb., později změněný četnými novelizacemi. Dnes je základní normou pro vysílání *zákon č. 308/2000 Z.z., o vysielaní a retransmisii*⁸², který harmonizoval slovenskou

⁸¹ Údaje o sledovanosti pocházejí z *Výroční správy o činnosti Slovenskej televízie za rok 2009*. Dostupné na WWW <http://www.stv.sk/chillout_items/5/2/8/528346_ed08d.pdf> [cit. 13.03.2011]

⁸² Dostupný na <http://www.rada-rtv.sk/cms/data/modules/download/1206913560_Z%C3%A1kon%20%C4%8D.%20308_2000%20o%20vysielan%C3%AD%20a%20retransmisii.pdf> [cit. 13.03.2011]

legislativu s právem Evropské unie a nově definoval funkci a pravomoci hlavní regulátora **Rady pre vysielanie a retransmisiu RVR**.

Rada má devět členů, které volí a odvolává parlament – Slovenská národní rada SNR. Funkční období je šest let, každé dva roky se třetina rady obměňuje. Odvolávat lze jednotlivé členy, nikoli radu jako celek. Podobně jako v České republice RVR nemá bezprostřední pravomoci zasahovat do činnosti veřejnoprávních vysílatelů.

Od 1. ledna 2011 vstoupil v platnost nový zákon 532/210 Z.z., o *Rozhlase a televízii Slovenska*⁸³, který spojil někdejší samostatné veřejnoprávní vysílatele Slovenskou televízií STV a Slovenský rozhlas SR, a který vytvořil nový právní rámec pro vysílání veřejné služby, když předchozí zákony o Slovenskej televízii a Slovenskom rozhlase byly zrušeny.

Nejvyššími orgány nové organizace RTVS (zkratka RTS se nepoužívá, aby nedocházelo k záměně se srbskou televizí) je Rada a generální ředitel. Rada RTVS má devět členů, které nadpoloviční většinou přítomných poslanců volí a odvolává slovenský parlament Národná rada Slovenskej republiky. Kandidáty Rady navrhuje příslušný parlamentní výbor, kterému zákon předpisuje, aby byli zvoleni:

- tři odborníci z oblasti rozhlasového vysílání,
- tři odborníci z oblasti televizního vysílání,
- dva odborníci z oblasti ekonomie a
- jeden odborník z oblasti práva.

Funkční období Rady je šest let, každé dva roky se třetina Rady obměňuje. Slovenský parlament má možnost Radu RTVS odvolat jako celek při opakovaném konstatování v průběhu šesti měsíců, že Rada neplní své povinnosti určené zákonem. Rada si ze svého středu volí předsedu i místopředsedu.

Generálního ředitele RTVS volí opět Národní rada SR, kandidáty navrhuje příslušný výbor. Volbě předchází veřejné slyšení a představení projektu živě přenášené na parlamentním webu. Generální ředitel RTVS jmenuje své dva zástupce – pro řízení zatím stále oddělených organizačních složek Slovenský rozhlas a Slovenská televize.

Generální ředitel může být odvolán parlamentem opětovným usnesením o neplnění povinností veřejnoprávního vysílatele dle zákona, na upozornění RVR, nebo v případě, že parlament mu třikrát za sebou neschválí rozpočet nebo výroční zprávu, nebo když nedodrží závazné rozpočtové ukazatele v příslušném rozpočtovém roce.

Zákon o vysílání a retransmisi omezuje vysílání reklamy ve veřejnoprávní televizi na 0,5 procenta denního vysílacího času, včetně teleshoppingu pak na 2,5 procenta. Rozhlasové vysílání RTVS může vysílat reklamu a teleshopping v rozsahu 3 procent denního vysílacího času.

Dnes již neplatný zákon o Slovenskej televízii z roku 2004 umožnil STV vykonávat podnikatelskou činnost, jejíž předmět „souvisí s posláním a hlavní činností STV“. Na základě tohoto usnesení vznikly dceřiné společnosti STV, z nichž některé mezitím zanikly (*Koncesia s.r.o.*) jiné stále existují: *1,2 media s.r.o.* na prodej vysílacích časů pro reklamu a sponzoring, dnes s názvem *STV Media s.r.o.*, dále *STV Broadcasting s.r.o.* pro distribuci signálu, *STV Production and Technology s.r.o.* pro koprodukční činnost. Nové vedení však tyto dceřiné společnosti chce zrušit.

⁸³ Dostupný na WWW <http://www.rada-rtv.sk/_cms/data/modules/download/1300193875_532-2010-o-RTVS.pdf> [cit. 13.03.2011]

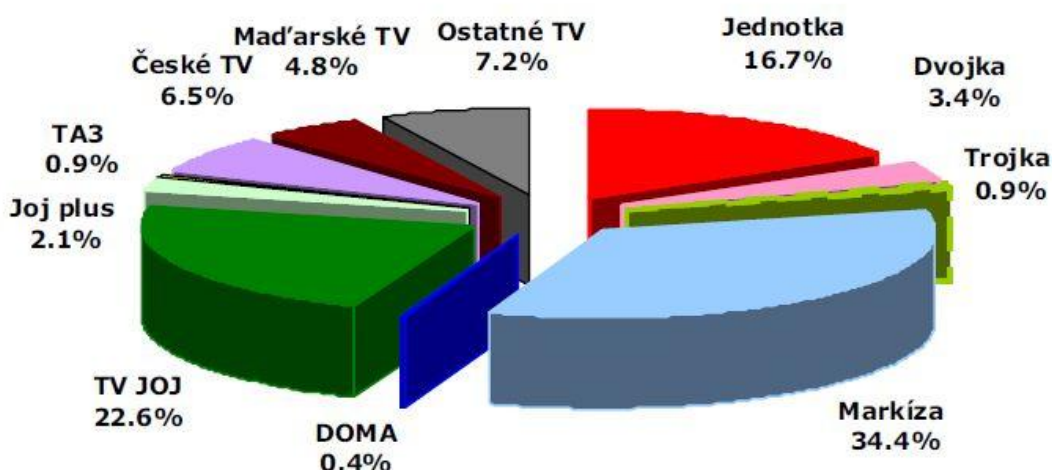
9.3 Veřejnoprávní vysílání a jeho programové výstupy

Kromě dvou celostátních a plnoformátových programů **Jednotka** a **Dvojka** STV v roce 2008 začala vysílat přes satelit a kabel třetí program **Trojka**, což jest tematický sportovní kanál. Provoz tohoto programu přispěl k zadlužení STV a současné vedení uvažuje o jeho zrušení. V současnosti (březen 2011) Trojka stále vysílá, i když jen v pracovních dnech jen odpoledne a večer. Její vysílání by prý mělo skončit 31. května.

Podíl na trhu slovenských televizních programů – rok 2009

24 - hodinový podiel na trhu (%)

Podiel na trhu v hlavnom vysielačom čase (%)

Veřejnoprávní vysílání slovenského rozhlasu se skládá z těchto stanic:

Rádio Slovensko – plnoformát, mluvené slovo, hudba

Rádio Regina – regionální vysílání se třemi variantami pro Bratislavu, Báňskou Bystricu a Košice

Rádio Devín – kulturní program, klasická hudba

Rádio FM – „kultovní“ rádio se zaměřením na mládež

Rádio Patria – vysílání pro národnostní menšiny, včetně romské populace.

Kromě těchto stanic SRO připravuje tři stanice pouze pro digitální a online šíření:

Rádio Klasika, Rádio Litera, Rádio Junior, jejichž názvy charakterizují formát a cílovou skupinu dané stanice.

Od roku 1993 se na krátkých vlnách vysílal program **Radio Slovak International** do zahraničí. Od ledna 2011 vysílání pokračuje, ale pouze prostřednictvím internetu.

9.4 Financování

Vysílání veřejné služby je na Slovensku financováno z poplatku, který od roku 2008 je koncipován jako „úhrada za služby veřejnosti v oblasti rozhlasového a televizního vysílání“, dále pak z mediální komerční komunikace, příspěvku státu a dalších zdrojů.

Výběr rozhlasového a televizního poplatku v minulosti byl na Slovensku problémem již v době federace. Přes různé pokusy se nikdy nepodařilo dosáhnout finanční samostatnosti především STV. Výběr se měl zlepšit po přijetí tzv. zástrčkového zákona, přesněji „*Zákona o úhrade za služby verejnosti poskytované Slovenskou televíziou a Slovenským rozhlasom*“, ⁸⁴ který od 1. dubna 2008 přikazoval platit poplatek všem domácnostem odebírajícím elektrický proud. Po přijetí tohoto zákona STV a SR založily v březnu 2008 společnost na výběr poplatků RTVS s.r.o., která je dnes organizační složkou RTVS. Rozdělování úhrad probíhalo v poměru 70/30 ve prospěch televize.

Namísto zvýšeného přílivu financí do rozpočtu STV však došlo k poklesu inkasa. Příjem z poplatků se snížil především kvůli tomu, že nový zákon přiznává úlevy nejen sociálně slabým a zdravotně postiženým, ale také důchodcům, kteří platí polovic.

Finanční krize STV vyústila po volbách 2010 a po nástupu nové vlády jednak k rozhodnutí v zájmu úspor sloučit STV a SR, a dále poplatek/úhradu zcela zrušit, a to od roku 2012. Zda tento vládní záměr bude naplněn, není zcela jisté.

Již v minulosti STV uzavírala se státem smlouvy o poskytnutí příspěvku ze státního rozpočtu na programy ve veřejném zájmu, případně na účelové investice nebo vysílání do zahraničí. Tuto praxi zakotvil nový zákon i pro RTVS.

9.5 Další informace

Reforma veřejnoprávního vysílání na Slovensku je v současné době teprve na začátku. Národní rada SR jmenovala generální ředitelku RTVS Miroslavu Zemkovou, která v březnu jmenovala své statutární zástupce pro organizační složky Slovenská televízia (Ing. Peter Ondro) a Slovenský rozhlas (Mgr. Luboš Machaj). V roce 2011 hospodaří RTVS v podmínkách rozpočtového provizoria. Nová ředitelka žádá vládu o finanční podporu, hodlá šetřit nejen na výdajích, ale také na nové dislokaci provozu, který pracuje v předimenzovaných a nevyužívaných prostorech.

Přechod na digitální vysílání byl zahájen v prosinci 2009. Telekomunikační licenci na tři multiplexy, z nichž jeden je veřejnoprávní, získala společnost Towercom (někdejší Slovenské Radiokomunikaci, později Slovak Telekom). V přechodném období vypínání analogových frekvencí se na prvním multiplexu objevují dosavadní – veřejnoprávní i soukromé – terestrické programy, k oddělení dojde později. Není jasné, zda třetí multiplex nebude placený.

⁸⁴ Dostupný na WWW <http://www.culture.gov.sk/uploads/J6/kU/J6kUmwsfuw3P8CfXBXNiXQ/zkon-68_2008-o-hrade.pdf> [cit. 13.03.2011]

10 Litva

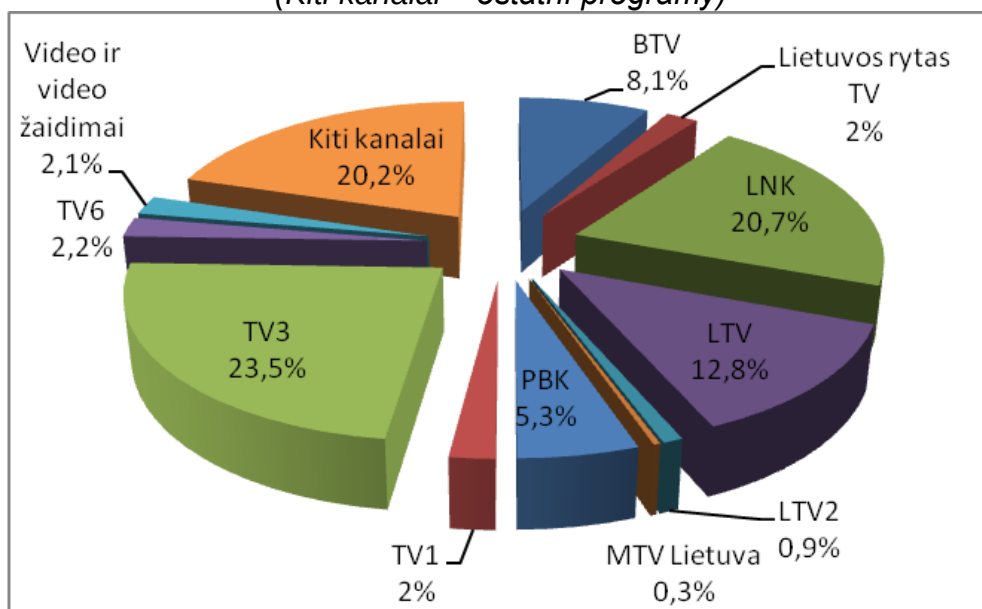
10.1 Stručná historie a současná situace duálního systému vysílání v zemi

Litevský státní rozhlas a televize LRTV sehrál významnou roli v úsilí o získání nezávislosti, kterou litevský parlament jednostranně vyhlásil v březnu 1990, aniž ji sovětský režim dalších 18 měsíců uznal. Známy je zejména konflikt mezi sovětskou armádou a litevskými občany, kteří v lednu 1991 ve Vilniusu bránili televizní vysílač proti jeho obsazení. Nezávislost baltických států uznal bývalý SSSR až 6. září 1991, tři měsíce před svým definitivním rozpadem. Do té doby bylo centrum litevské televize 222 dnů okupováno ruskými jednotkami a litevské národní vysílání probíhalo jen na regionální úrovni. První program **LTV** již v roce získání nezávislosti dostal komerční konkurenci.

První komerční televize Tele-3 začala vysílat v Litvě v letech 1991-2 na frekvencích jednoho ze dvou ruských programů. Později se přejmenovala na TV3, její majitelé se několikrát měnili, až se vlastníkem stala skandinávská skupina *Modern Times Group MTG*, která později vysílání programu **TV3** rozvinula jako baltický projekt s verzemi pro Lotyšsko a Estonsko.

Další soukromé stanice využily toho, že Litva postupně vypnula na frekvencích ruské programy RTR a ORT a chtěla je rychle nahradit stanicemi vysílajícími v litevštině. V roce 1995 tak začala vysílat celoplošná komerční stanice **LNK** (*Laisvas ir nepriklausomas kanalas* – Svobodný a nezávislý kanál), jejímž investorem je skandinávská mediální skupina *Marieberg/Bonnier*. Třetí komerční celoplošnou stanicí se stala TV 4, pozdější **BTV**, kterou provozuje *Baltijos TV* financována částečně z Polska (POLSAT) a částečně z USA.

Podíly na trhu litevských TV programů – rok 2009
(*Kiti kanalai – ostatní programy*)

Uvedené čtyři programy tvoří páteř televizního vysílání v tomto pořadí **TV3** (podíl na publiku 23,5%, spolu se svým dalším programem TV6 25,7%), **LNK** (20,7%), veřejnoprávní **LTV** (12,8%) a **BTV** (8,1%). Za zmínku ještě stojí soukromý ruskojazyčný program **PBK** (Piervyj Baltijskij Kanal 5,3%) dostupný v kabelové televizi, a který má verze i pro další pobaltské státy Lotyšsko a Litvu.

V posledních letech roste kategorie programů „ostatní“, která v roce 2009 získala 20ti procentní oddíl na publiku. Je to dáno rozšířením kabelové televize (kolem třetiny domácností), tzv. bezdrátového kabelu MMDS, a nových digitálních technologií distribuce televizního signálu – DVB-T (16% domácností koncem roku 2009) a IPTV (60 tisíc předplatitelů v březnu 2010).

10.2 Právní rámec veřejnoprávního vysílání a jeho provozovatelů

Mediální zákon „o poskytování informací veřejnosti“⁸⁵, který pokrývá činnost všech médií, tj. tisku, rozhlasu i televize, ve svém článku 30 ustavuje Litevský národní rozhlas a televizi (LRTV) jako neziskovou veřejnou instituci zřízenou státem, jejíž činnost se řídí zvláštním zákonem o Litevském národním rozhlasu a televizi.⁸⁶

Regulátorem veškerého vysílání je **Rozhlasová a televizní komise LRTK** (*Lietuvos Radijo ir Televizijos Komisija*), která je nezávislou právní osobou s odpovědností směřující k parlamentu *Seimas*, a která má dvanáct členů. Jednoho člena jmenuje prezident republiky, tři členy jmenuje parlamentní výbor pro vzdělávání, vědu a kulturu, zbylých osm členů nominují vyjmenované tvůrčí svazy a vydavatelé tisku.⁸⁷ Funkční období členů jmenovaných parlamentem a prezidentem se kryje s funkčním obdobím parlamentu a prezidenta. Členové mohou být odvoláváni jenom těmi institucemi, které je do funkce jmenovaly. Komise je financována odvodem 0,8% ze zisků komerčních televizí. Komise se schází nejméně jednou měsíčně, konkrétní administrativní činnost vykonává úřad. Pravidla fungování úřadu a jmenování jeho ředitele je v pravomoci Komise.

LRTK nemá bezprostřední kontrolní pravomoc nad rozhlasem a televizí veřejné služby **LRT** (*Lietuvos Nacionalinis Radijas ir Televizija*). Zřizovací zákon této instituce z roku 1996 stanovuje práva a povinnosti LRT, které jsou definovány spíše v obecnější rámcové formě. Vrcholnými orgány jsou Rada LRT, Administrativní rada a ředitel.

Rada LRT má podle poslední novely zákona z roku 2001 dvanáct členů vybraných z „významných individualit z oblasti společenského, vědeckého a kulturního života.“ Funkční období je v zásadě šest let, třetina členů by se měla postupně vyměňovat po dvou letech. Čtyři členy jmenuje prezident republiky. Čtyři členy jmenuje parlament *Seimas* tak, že dva členy mají právo jmenovat vládní strany a dva členy jmenuje opozice. Zbylé čtyři členy nominují: Litevská vědecká rada, Litevská vzdělávací rada, Asociace tvůrčích svazů a Litevská biskupská konference.

Předseda Rady LRT je volen na období tří let. rada se schází nejméně jednou za měsíc. Rada má právo vyjadřovat se ke koncepčním otázkám, rozhodovat o počtu a množství vysílaného programu, schvaluje vnitřní předpisy LRT a především: ustavuje Administrativní radu a jmenuje ředitele. Rada není odvolatelná jako celek, může však jako celek podat demisi z vlastního rozhodnutí.

⁸⁵ Dostupné na WWW

<http://www3.lrs.lt/pls/inter3/dokpaieska.showdoc_e?p_id=392982&p_query=NATIONAL%20RADIO%20AND%20TELEVISION&p_tr2=2> [cit. 20.03.2011]

⁸⁶ Dostupné na WWW

<http://www3.lrs.lt/pls/inter3/dokpaieska.showdoc_e?p_id=123324&p_query=NATIONAL%20RADIO%20AND%20TELEVISION&p_tr2=2> [cit. 20.03.2011]

⁸⁷ Konkrétně: Svaz výtvarných umělců, Svaz filmových umělců, Svaz hudebních skladatelů, Svaz spisovatelů, Unie litevských divadel, Asociace litevských žurnalistů, Unie litevských žurnalistů a Asociace vydavatelů periodického tisku.

Administrativní radu LRT tvoří pět členů, které jmenuje Rada LRT na období 4 let. Členové této rady musejí mít „manažerskou a/nebo finanční kvalifikaci“. Administrativní rada se stará především o ekonomické řízení podniku, v této oblasti úzce spolupracuje s ředitelem, kterému dodává odborná stanoviska. Podobné konzultace poskytuje i radě LRT, které předkládá zásadní ekonomická rozhodnutí ke schválení.

Ředitel je jmenován Radou LRT na období pěti let. Rada ho také může odvolat při ztrátě důvěry dvoutřetinovou většinou. Pokud Rada podá demisi jako celek, končí tím také funkční období ředitele.

10.3 Veřejnoprávní vysílání a jeho programové výstupy

Veřejnoprávní rozhlas a televize LRT připravuje dva domácí celostátní televizní programy a tři rozhlasové celostátní programy. Kromě prvního plnoformátového televizního programu **LTV** začal LRT od roku 2003 vysílat druhý vzdělávací a kulturní program **LTV2** jako satelitní a kabelový program, pouze ve Vilnius a Klaipėdė jako analogové terestrické vysílání (které však skončilo v prosinci 2009, od té doby je LTV2 dostupná terestricky pouze v digitálním multiplexu).

Od roku 2007 vláda vyčlenila zvláštní prostředky pro vysílání satelitního „exportního“ programu **LTV World**, který uvádí reprízy prvního a druhého programu. Tento program údajně zapojují do své nabídky některé kabelové stanice v Německu a v USA.

Rozhlasové veřejnoprávní vysílání se skládá ze tří celostátních stanic **Lietuvos radijas**, **Klasika** a **Opus3**, když obě naposled jmenované stanice s kulturním zaměřením mají minimální poslechovost kolem jednoho procenta. Rozhlas však i nadále udržuje svůj vlastní orchestr.

10.4 Financování

V období své předválečné nezávislosti do roku 1939 se také v Litvě platil rozhlasový poplatek, který však v době sovětské vlády byl zrušen, neboť provoz státního rozhlasu a státní televize se hradil ze státního rozpočtu. Současný zákon o LRT předpokládá zavedení zvláštní daně, jejíž výnos bude převáděn na vysílatele veřejné služby (článek 15/1), aniž zmiňuje další detaily. Dosud se tak však nestalo a LRT je financována především ze státního rozpočtu, ve kterém má svoji vlastní rozpočtovou kapitolu.

Finanční krize, která v letech 2008-9 postihla Litvu zvláště tvrdě, snížila o čtvrtinu rozpočet LRT, který nestačil krýt provozní náklady ve výši 76 435 000 LTL (cca 550 milionů Kč). V roce 2009 musela LRT zastavit rozhlasové vysílání na krátkých a středních vlnách. Z příjmů ve výši 66 929 000 LTL (cca 480 milionů Kč) reklama pokryla 21 procent, zbytek dodal státní rozpočet a ostatní příjmy.⁸⁸

⁸⁸ Údaje čerpány z výroční zprávy LRT za rok 2009. Dostupné na WWW http://www.lrt.lt/site.admin/Editor/assets/FINAL_2009_LRT%20tarybos%20ataskaita.pdf [cit. 20.03.2011]

10.5 Další informace

Litva chce vypnout analogové vysílání v říjnu roku 2012. Digitální síť již před rokem, na začátku roku 2009, pokrývaly 75 procent obyvatel. Základní strukturu tvoří čtyři multiplexy rozdělené mezi telekomunikační operátory TEO a Balticum. Jenom část obsahu je volně přístupná, některé multiplexy jsou placené.

Ve volné nabídce jsou programy, které až dosud byly dostupné analogově a částečně v kabelech (LTV1, TV3, TV6, LNK, Lietuvos rytas.tv, Balticum televizija, BTV a TV1), dále programy vytvořené speciálně pro digitální zemské vysílání (LTV2, Info TV, LIUKS!, Sport1) a programy převzaté (BBC World, TV Polonia). Placená nabídka představuje dalších 26 domácích i zahraničních programů. Protože větší část nabídky digitální televize je placená, část obyvatel stále ještě sleduje televizi analogově a vyčkává do doby, než toto vysílání se vypne. Společnost TEO v jednom multiplexu ve Vilniusu již nabízí tři programy v HD kvalitě.

11 Slovinsko

11.1 Stručná historie a současná situace duálního systému vysílání v zemi

Slovinská veřejnoprávní televize RTV Slovenija, někdejší jugoslávské republikové studio RTV Ljubljana, od získání samostatnosti v roce 1991 vysílá dva celostátní programy **TV Slovenija 1** a **TV Slovenija 2**. Nový zákon o vysílání z roku 1992 zlegalizoval soukromé vysílání rozhlasu a televize. Jako první narušil televizní monopol RTV Slovenija už v roce 1991 soukromý **Kanal A** (150 místních akcionářů).

V roce 1995 vstoupila na trh společnost Ronalda Laudera CME (majitel české TV Nova), a to podobným způsobem jako v jiných zemích. Její produkční a servisní společnost Pro Plus se spojila s malými stanicemi, které již měly licenci - *MMTV* (lokální z Mariboru od 1992) a *Tele59* (celostátní od 1994) - , a které od prosince 1995 začaly vysílat populární komerční program POP TV. Kvůli omezení vysílacího zákona CME mohla vlastnit v licencované společnosti pouze 33%. Nicméně postupem času a prostřednictvím dalších společností CME plně ovládla nejen **POP TV**, ale od roku 2000 také Kanal A.

O Vánocích 1995 slovinská katolická církev zahájila vysílání vlastního televizního programu, který později dostal název **TV3**. Po ročním ztrátovém provozu se tento program dostal do rukou soukromníků, kteří jej prodali švédské skupině *Modern Times Group*. Těchto pět celostátních programů tvoří hlavní televizní nabídku.

Statistiky o podílu na trhu a na publiku jsou k dispozici ze zdrojů komerčních televizí, které se soustřeďují na skupinu 18-49 let. Podle této statistiky z roku 2010 je POP TV nejsledovanější stanicí s podílem 25,3%, zatímco oba veřejnoprávní programy mají jen 20,5%. Statistika Eurodata TV Worldwide však uvádí, že POP TV měla v roce 2009 podíl na publiku 24,4% a první program TV Slovenija 20,7%.

11.2 Právní rámec veřejnoprávního vysílání a jeho provozovatelů

Rámcovým zákonem pro všechna média je mediální zákon *Zakon o medijih* z roku 2000⁸⁹, který reguluje i vysílání. *Radiotelevizija Slovenija (RTVS)*. RTVS zde má předepsanou speciální povinnost podporovat slovinskou tvorbu ve vysílání, zákon také rámcově reguluje reklamu na RTVS (zákaz přerušování pořadů reklamou, v prime time zákaz teleshoppingu a snížení počtu reklamních minut v hodině z 12 na 9). V loňském roce proběhla veřejná debata o změně mediálního zákona – zatím bez výsledku.

Speciální zákon *Zakon o Radioteleviziji Slovenija /ZRTVS/*⁹⁰ pochází z roku 1994 a byl dvakrát novelizován, naposledy v roce 2005 pravicovou vládou premiéra Janeze Janši. Po volbách v roce 2008, kdy vládu převzala levostředová koalice premiéra Boruta Pahora, parlament chtěl tento zákon změnit, nicméně v následném referendu veřejnost tuto změnu odmítla, přestože by zajistila RTVS větší nezávislost na vládě a parlamentu (příčinou odmítnutí bylo možná předpokládané zvýšení poplatků).

⁸⁹ Dostupný v angličtině na WWW

<http://www.apek.si/sl/datoteke/File/2007/osebna%20izkaznica/public_media_act_official_consolidated_version_zmed+zmed-a_unofficial_translation_english.pdf> [cit. 20.03.2011]

⁹⁰ Dostupný v originále na WWW <http://zakonodaja.gov.si/rpsi/r01/predpis_ZAKO331.html> [cit. 20.03.2011]

Platný zákon⁹¹ ukládá programové a obsahové povinnosti rozhlasovému a televiznímu vysílání veřejné služby, včetně vysílání pro menšiny. Zakazuje se politická i církevní propaganda (reklama) s výjimkou předvolebních vysílání.

V čele RTVS stojí generální ředitel, Programová rada (*Programski svet RTV Slovenija*) a Dozorčí rada (*Nadzorni svet RTV Slovenija*). **Generálního ředitele** jmenuje na čtyři roky Programová rada. Ředitel musí mít slovinské občanství, univerzitní vzdělání, manažerskou praxi a zkušenosti s vysíláním.

Programová rada má 29 členů, z nichž 5 členů jmenuje parlament (*Državni zbor*) na návrh politických stran v poměrném zastoupení stran v parlamentu, 16 členů rovněž volí parlament z kandidátů, které navrhnou posluchači a diváci programů RTVS ze zástupců veřejného života (doslova: „z univerzit, škol, společností, sdruženích společností a jejich organizací, zvláště z oblasti umění, kultury, vědy a žurnalistiky nebo z jiných organizací občanské společnosti, s výjimkou politických stran a jejich organizací“). Volba se děje většinou všech poslanců, výběr má respektovat regionální zastoupení. Další 3 členy jmenují zaměstnanci RTVS ze svých vlastních řad, 2 členy jmenuje prezident republiky na návrh registrovaných církevních sdružení, jednoho člena jmenuje Akademie věd a umění. Zbývající dva členy jmenují národnostní menšiny, italská a maďarská.

Programová rada jmenuje další devítičlenné programové výbory – pro italské vysílání, pro maďarské vysílání, pro program určený postiženým občanům.

Dozorčí rada je jedenáctičlenná. Parlament do ní jmenuje pět zástupců politických stran v paritním složení, čtyři členy jmenuje vláda a dva členové reprezentují zaměstnance RTVS. Programová i Dozorčí rady jsou voleny na čtyři roky. Zástupce rady odborové samosprávy RTVS (*Svet delavcev*) má právo být informován o jednání Programové i dozorčí rady, a může se účastnit jejich schůzí.

Dozorčí rada má právo dohlížet nad hospodařením RTVS, včetně určení a výběru poplatků za vlastnictví přijímače.

11.3 Veřejnoprávní vysílání a jeho programové výstupy

Zákon v článku 3 ukládá RTVS vysílání dvou celostátních televizních a tří celostátních rozhlasových programů. Kromě televizních programů **TV Slovenija 1** a **TV Slovenija 2** RTVS vysílá další dva regionální programy TV Koper – Capodistria a Televizija Maribor.

První z obou jmenovaných je určen oficiálně pro italskou menšinu ve Slovinsku, ale především pro sousední Terst a východní pobřeží Itálie. Již v dobách sjednocené Jugoslávie byla TV Koper prosperujícím obchodním podnikem, v němž byly umístěovány reklamy italských podniků. Druhý program je určen pro maďarskou menšinu na severovýchodě země. V RTV Maribor se připravují nejen televizní programy v maďarštině, ale také rozhlasové vysílání do zahraničí v němčině a angličtině **Radio Slovenia International**.

Rozhlasové vysílání RTVS připravuje tři celostátní programy:

Prvi program (všeobecný plnoformátový, hudba, mluvené slovo)

Val 202 (populární hudba plus zpravodajství, sport)

⁹¹ Dostupný v angličtině na WWW <[http://www.rtv slo.si/files/RTV Slovenija/zrtvs_1.pdf](http://www.rtv slo.si/files/RTV_Slovenija/zrtvs_1.pdf)> [cit. 20.03.2011]

ARS (kultura, umění).

Protože zákon ukládá RTVS informační povinnost o dění v parlamentu, od května 2008 vznikl další program **TV Slovenija 3**, který přenáší přímé přenosy z parlamentu. Všechny uvedené výstupy jsou soustředěny do internetového multimediálního portálu tvslo.si.

11.4 **Financování**

Povinnost poplatku je dána zákonem o RTV Slovenija. Vzhledem k tomu, že Slovinsko má jen kolem dvou milionů obyvatel, výnosy z poplatku jsou nízké a poplatek je relativně vysoký – 12 euro měsíčně za rozhlasový i televizní přijímač, za rozhlasový přijímač 3,55 měsíčně. O výši poplatku rozhoduje vláda. Každý, kdo je napojen na elektřinu, je potenciálním majitelem přijímače. Pokud není, musí vydat o tom prohlášení a bude osvobozen.

V oblastech, kam nedosáhne terestrické vysílání a domácnost musí používat satelit či jiný distribuční kanál, mohou být poplatky sníženy. Restaurace, obchody, malé hotely platí paušál 34 euro měsíčně. Sezónní úlevy mají majitelé velkých hotelů a rekreačních zařízení, kteří platí nad deset přijímačů paušál 51 euro. Pokud prokážou, že obsazenost v sezóně byla menší než 60%, mohou získat 50% slevu.

Ze státního rozpočtu se financuje vysílání pro slovinské etnické minority doma i v zahraničí, a dále jednotlivé projekty, které mají význam pro kulturu, vědu, vzdělávání, pro technický rozvoj a udržování archivů

Výroční zpráva RTVS za rok 2009 uvádí, že z příjmů 128 milionů euro, tj. asi 3 miliardy Kč, tvořily poplatky 64,1%, reklama 14,7%, zbytek pak ostatní příjmy.⁹²

11.5 **Další informace**

Přechod z analogového na digitální zemské vysílání byl určen zvláštním zákonem. K vypnutí analogu došlo v prosinci 2010, i když začátkem roku 2011 analogově stále ještě vysílají některé menší dokrývací vysílače.

RTVS vlastní a spravuje jeden celoplošný multiplex A, který v současné době přenáší i komerční programy. Multiplex B provozuje norská společnost Norkirng napojená na Telenor, je určen pro komerční programy, ale zatím ještě není obsazen.

Přes 45% domácností je napojeno na kabel. Vzhledem k počtu obyvatel je poměrně velké rozšíření IPTV. Statistika Audiovizuální observatoře Rady Evropy uvádí, že v srpnu 2010 největší operátor Telekom Slovenije dodával televizní programy po ADSL linkách 113 tisícům domácností.⁹³

⁹² Annual report 2009 RTVS. Dostupné na WWW <http://www.rtv slo.si/files/letno_porocilo/rtv-ang-web.pdf>

⁹³ Zdroj <<http://mavise.obs.coe.int/>> [cit. 20.03.2011]

12 Finsko

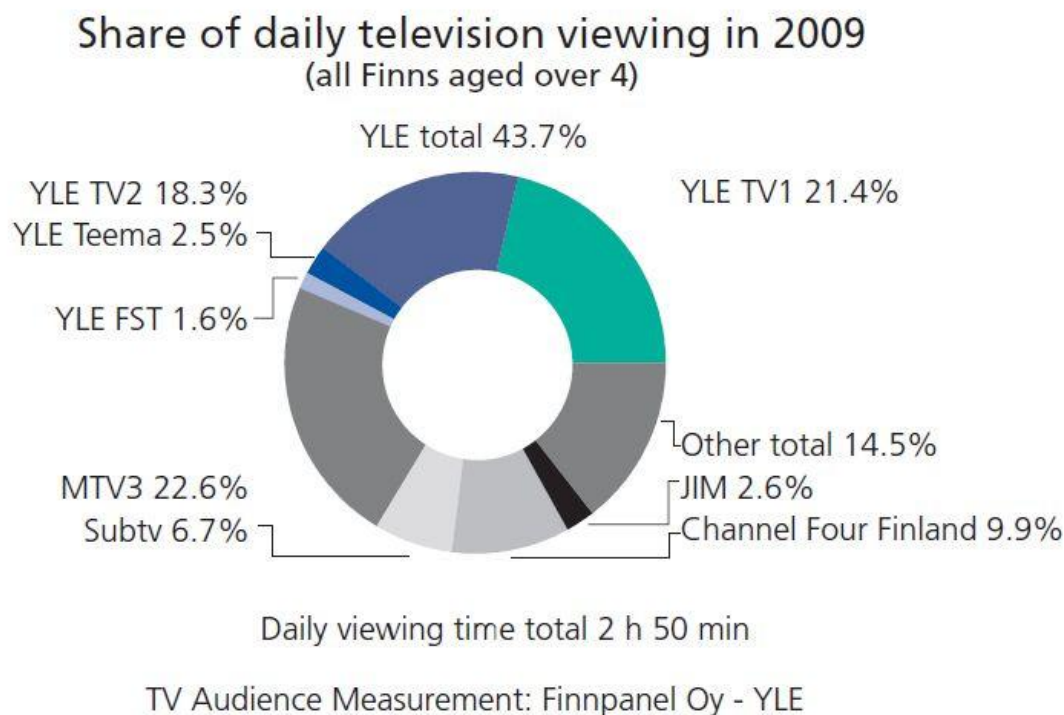
12.1 Stručná historie a současná situace duálního systému vysílání v zemi

Rozhlasové a později televizní vysílání ve Finsku zajišťovala státní společnost Yleisradio Oy (YLE). V roce 1957 zde byla založena komerční společnost Mainos-TV-Reklam Oy (MTV), která měla příjmy z vysílání reklam podpořit provoz YLE, jenž je do dnešního dne financován výhradně televizními poplatky.

Zpočátku první program **YLE1** a od roku 1964 její druhý program **YLE2** poskytovaly za úplaty svůj vysílací čas MTV. V roce 1987 MTV opustila programy YLE a začala vysílat na svém vlastním celoplošném kanálu **MTV3**, který se stal samostatnou terestrickou komerční televizí podobnou britské ITV. V roce 1997 vzniká čtvrtý terestrický komerční televizní program „**Nelonen**“ (Kanal 4).

Až do začátku digitalizace tyto čtyři televizní programy sledovalo 95 procent diváků, nicméně i v současné době jejich souhrnný podíl na publiku je dominantní – 74 procent (rok 2009: MTV – 22,6%, YLE1 – 21,4%, YLE2 18,3%, Nelonen 9,9%)⁹⁴.

Podíly na publiku finských TV programů - 2009

Digitalizace zemského vysílání začala ve Finsku roce 2001 a v říjnu 2007 byla ukončena vypnutím analogového vysílání. Celoplošné pokrytí mají jen dva multiplexy „A“ a „B“, z nichž jeden obsahuje rozšířenou nabídku YLE a druhý vysílání soukromých převážně volných programů. Multiplex „C“ s komerční placenou nabídkou je omezen na zalidněný jih Finska. Po vypnutí analogu v říjnu 2007 vznikl čtvrtý multiplex „E“ pro některé komerční domácí i převzaté programy (Discovery Channel, Eurosport).

⁹⁴ Údaje o sledovanosti pocházejí z výroční zprávy YLE *Annual Report 2009*. Dostupné na WWW <<http://avoinyyle.fi/www/en/publications/index.php>> [cit. 22.03.2011]

12.2 Právní rámec veřejnoprávního vysílání a jeho provozovatelů

Základní právní rámec tvoří *Zákon o komunikačním trhu* z roku 1997, který odstátnil telekomunikace a vytvořil společného komunikačního regulátora pro telekomunikace i vysílání FICORA (Finnish Communication Regulatory Authority – *Viestintävirasto – yhteystiedot*). Je to úřad vykonávající státní správu spadající pod ministerstvo dopravy a komunikací, bez nějakých volených orgánů.

Tento komunikační zákon doplnil v roce 1998 *Zákon o rozhlasovém a televizním vysílání*⁹⁵, který stanovil povinnosti všem vysílatelům, vyhradil frekvence veřejnoprávnímu vysílání, jeho detaily se však nezabývá. Ve stejném roce vznikl *Zákon o státním televizním a rozhlasovém fondu*⁹⁶, v němž je regulátor pověřen správou tohoto fondu a výběrem televizního poplatku

YLE je zřízena *Zákonem o Yleisradio Oy* z roku 1993⁹⁷ jako společnost s ručením omezeným, jejímž zřizovatelem je Ministerstvo dopravy a komunikací. Zákon stanoví, že podíl státu v YLE nesmí klesnout pod 70%. Vrcholnými orgány jsou Představenstvo (Administrative Council - *hallintoneuvosto*), Správní rada (Board of Directors - *hallitus*) a ředitel.

Představenstvo má 21 členů, které volí parlament z řad poslanců vždy na počátku svého volebního období. Členy představenstva by se podle zákona měli stát „reprezentanti z oboru vědy, umění vzdělávání, obchodu a ekonomiky, jakož zástupci rozdílných sociálních a jazykových skupin.“ Podle statutu se jednání představenstva účastní dva reprezentanti zaměstnanců YLE. Představenstvo volí Správní radu a jejího předsedu, schvaluje zásadní rozhodování týkající se YLE jako organizace, schvaluje rozpočet, výroční zprávu Správní rady, a jednou za dva roky předkládá parlamentu vlastní zprávu o tom, jak plní YLE úkoly veřejné služby.

Počet členů **Správní rady** není zákonem určen (nejméně pět, nejvíce osm členů, kteří nejsou členové představenstva ani vrcholového vedení YLE). Z výroční zprávy za rok 2009 vyplývá, že jejími členy jsou například vysokoškolský profesor, dětský ombudsman, poradce, manažer, obchodník, ředitel divadla a také jeden zástupce zaměstnanců YLE. Správní rada má právo jmenovat a odvolávat ředitele s pětiletým funkčním obdobím. Volí a schvaluje také další členy vrcholového managementu a určuje jejich platy, rozhoduje o rozpočtu.

Úkoly veřejné služby jsou definovány v zákoně v obecných pojmech, které se vejdou do sedmi krátkých odstavců článku 7 zákona o YLE.

⁹⁵ V angličtině dostupný na WWW <http://www.finlex.fi/en/laki/kaannokset/1998/en19980744.pdf> > [cit. 22.03.2011]

⁹⁶ V angličtině dostupný na WWW <<http://www.finlex.fi/fi/laki/kaannokset/1998/en19980745.pdf>> [cit. 22.03.2011]

⁹⁷ V angličtině dostupný na WWW <<http://www.finlex.fi/en/laki/kaannokset/1993/en19931380.pdf>> [cit. 22.03.2011]

12.3 Veřejnoprávní vysílání a jeho programové výstupy

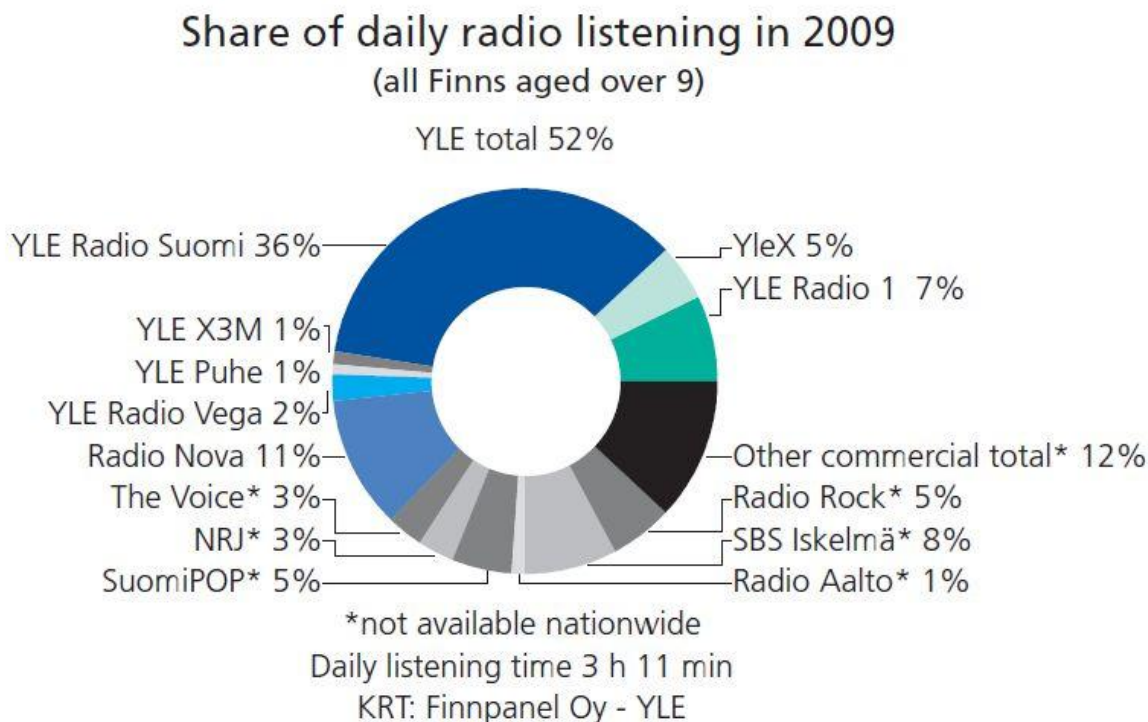
Kromě původních dvou plnoformátových televizních programů **YLE TV1** a **YLE TV2** provozuje Yleisradio Oy od roku 2001 dva tematické programy pro digitální multiplex. Jsou to zpravodajský **YLE24** a vzdělávací a kulturní **YLE Teema**. V digitálním multiplexu je obsažen také švédskojazyčný program **YLE FST5** pro švédskou menšinu.

V oblasti rozhlasového vysílání provozuje YLE šest celostátních rozhlasových programů

- YLE Radio 1** – kultura, umění, informace,
- YLE Radio Suomi** – dvacet regionálních stanic
- YLeX** – pop a rock hudba
- YLE Puhe** (dříve Radio Peili) – talk rádio, sport
- YLE Radio Vega** – švédský plnoformátový
- YLE Radio Extrem** – švédský pro mladé lidi

Kromě toho YLE provozuje helsinskou stanici **YLE Mondo**, digitální a internetový rozhlas **Ylen Klassinen** a na severu lokální laponský program **YLE Sámi radio**.

Podíly na publiku finských rozhlasových stanic – rok 2009

12.4 Financování

Příjmy rozpočtu YLE, který se pohybuje kolem 400 milionů euro ročně, tvoří téměř z 95ti procent poplatky, reklama se na programech YLE nevysílá. Poplatky vybírá a do YLE převádí komunikační regulátor FICORA, který spravuje Státní televizní a rozhlasový fond, do něhož plynou též další platby, které získává regulátor jako licenční poplatky od komerčních vysílatelů (zákonem o státním fondu jsou odstupňovány podle obratu dané stanice).

Televizní poplatek, tzv. TV-maksu, činí měsíčně 21,15 euro a lze ho platit také ve čtvrtletních, pololetních a ročních splátkách. Výši poplatku určuje stát. V současné době se projednává poslanecká iniciativa, která chce, aby lidé místo televizního poplatku za vlastnictví přijímače platili univerzální příspěvek na veřejnou službu, a to od roku 2012.

12.5 Další informace

Finsko se stalo první evropskou zemí, která v roce 2007 vypnula analogové zemské televizní vysílání a přešla na digitální zemské televizní vysílání. Digitalizaci vysílání zaváděla na vlastní náklady Yleisradio jako vlastník rozhlasových a televizních vysílačů, a to prostřednictvím své dceřiné společnosti Digita Oy. Náklady spojené s digitalizací YLE zadlužily, dluhy byly splaceny tím, že Digita Oy byla prodána soukromému telekomunikačnímu operátorovi (francouzská TDF), čímž YLE přišla o vysílače, které byly dříve jejím vlastnictvím, a které pronajímala soukromým R a TV stanicím.

Obsazení multiplexů ve Finsku modře vyznačené programy jsou placené

Kanavaniput antenniverkossa

A	YLE TV1	YLE TV2	YLE Teema	YLE FST5	SuomiTV	3 radio-kanavaa	SVT World			
B	MTV3	Nelonen	Sub	Jim	AdultTV.fi	MTV3 Max	MTV3 Juniori	MTV3 Leffa	URH0tv	
C	The Voice / TV Viisi	Iskelmä / Harju & Pöntinen	CANAL+ First	CANAL+ Series	CANAL+ Urheilu	CANAL+ Aitio	Disney Channel	Nelonen Pro 1	Nelonen Pro 2	DIGI VIHDE
E	Liv	Discovery Channel	Eurosport	MTV3 Fakta	Music Television MTV	Nickelodeon	Nelonen Kino	Nelonen Maailma	Nelonen Perhe	3D-TV
F	Anvian kanavanippu									
G	Anvian kanavanippu									

Vapaat

Maksulliset

13 Švédsko

13.1 Stručná historie a současná situace duálního systému vysílání v zemi

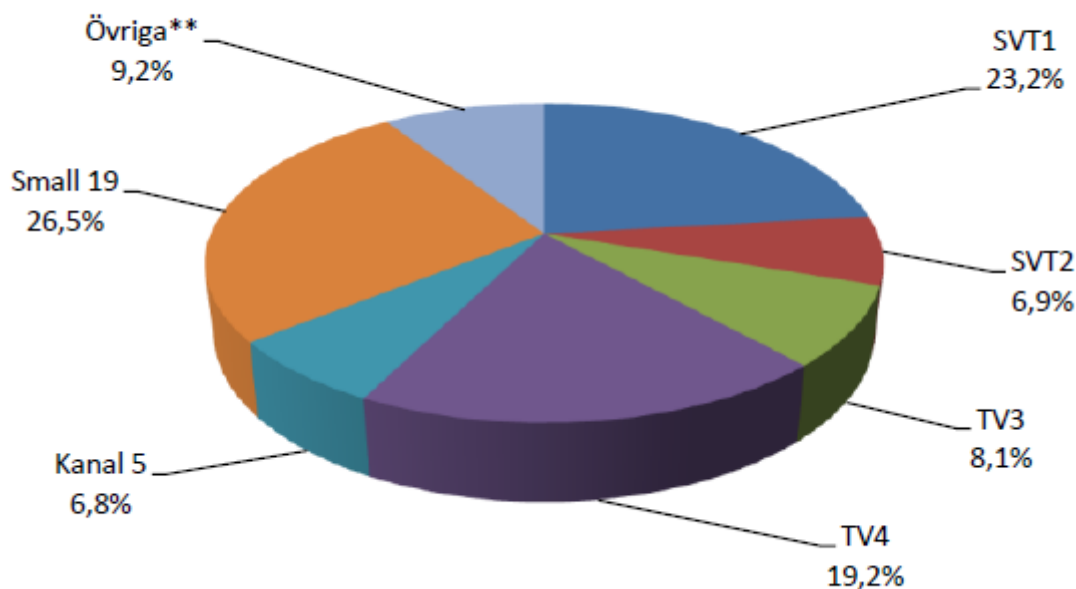
Monopol švédského státního rozhlasu a televize trval prakticky až do 90. let. Až do té doby se soukromé vysílání odehrávalo na bázi malých komunitních rádií (*närradio* – od roku 1979) nebo pronikalo do Švédska ze zahraničí prostřednictvím satelitu a kabelu (televizní program TV3 z Londýna od roku 1987). Až v roce 1992 stát udělil licenci pro celoplošný komerční terestrický program TV4 (ve vlastnictví švédské skupiny Bonnier). Satelitní nabídka ze zahraničí do místních kabelových sítí (45% švédských domácností) se později rozrostla o Kanal 5 a další programy (TV6, TV8)

V roce 1992 se reorganizovala dosavadní jediná a monopolní Sveriges Radio a vznikly tři vysílací organizace veřejné služby Sveriges Radio (SR), Sveriges Television (SVT), a vzdělávací Utbildningsradio (UR).

Švédsko již v roce 2007 dokončilo přechod z analogového na digitální zemské vysílání. I v multikanálovém prostředí (digitální, kabelová, satelitní nabídka) největší sledovanost k sobě přitahuje tzv. velká pětka – pět celoplošných plnoformátových programů, z toho dva veřejnoprávní a tři komerční: **SVT1** 23,2%, **TV4** (Bonnier) 19,2%, **TV3** (Modern Times Group) 8,1%, **SVT2** 6,9%, **Kanal 5** (ProSiebenSat) 6,8%.⁹⁸

Podíly na trhu televizních programů ve Švédsku – rok 2010

Tittartidsandel (%)

⁹⁸ Údaje o sledovanosti uvádí roční zprávy společnosti MMS - Mediamätning i Skandinavien *Årsrapport 2010*. Dostupné na WWW <<http://mms.se/rapporter/tv-tittandet/ar.asp>> [cit. 11.03.2011]

13.2 Právní rámec veřejnoprávního vysílání a jeho provozovatelů

Od 1. srpna 2010 platí ve Švédsku nový zákon o vysílání⁹⁹, který aktualizuje pravidla vysílání dle Směrnic EU, ale vysílání veřejné služby se bezprostředně nedotýká. Od loňského srpna je novým regulátorem vysílání Úřad pro rozhlasové a televizní vysílání (*Myndigheten för radio och tv*), který sloučil předchozí Rozhlasovou a televizní autoritu RTV (*Radio- och TV-verket*) a Vysílací komisi (*Granskningsnämnden för radio och TV*). V současné době má jedenáct členů jmenovaných vládou po dohodě s parlamentními frakcemi. I nadále platí, že předseda úřadu a jeho zástupce musí mít kvalifikaci soudce.

Všechny tři vysílatele veřejné služby zastřešuje nadace s názvem ”*Förvaltningsstiftelsen för Sveriges Television AB, Sveriges Radio AB och Sveriges Utbildningsradio AB*”, jejímuž zakladateli jsou od roku 1997 SVT, SR a UR (před tím mezi zakladateli byla též tisková média a kulturní organizace). V jejím čele stojí jedenáctičlenná správní rada, kterou na základě návrhu politických stran jmenuje vláda. Podle dohody parlamentu rok po parlamentních volbách by se měl změnit předseda a šest členů. Předseda je jmenován na čtyři roky, členové správní rady na osm let. V současné radě se nacházejí tři aktivní a dva bývalí poslanci parlamentu.¹⁰⁰ Správní rada nadace rozhoduje o personálním obsazení tří zakládajících organizací, nicméně do jejich práce se nevměšuje. Naopak o sobě prohlašuje, že je nárazníkem mezi vládou a veřejnoprávními médii.

Každá ze tří veřejnoprávních organizací získává licenci k vysílání, která jim ve zvláštním dokumentu určuje úkoly na stanovené období (prameny tento dokument nazývají Broadcasting Charter). Vysílací charty STV, SR a UR v současné době pokrývají léta 2010-2013.¹⁰¹

13.3 Veřejnoprávní vysílání a jeho programové výstupy

Sveriges Television SVT v současné době provozuje tyto celostátní programy:

SVT1 – plnoformátový, hlavní proud (podíl na publiku v roce 2009 - 23,2%)

SVT2 – plnoformátový alternativní (6,9%)

SVTB – Barnkanalen – dětský program (od roku 2002) (2,8%)

SVT24 – zpravodajství (od roku 1999) (1%)

Kunskapskanalen – „vědomostní“ program, na kterém se podílí vzdělávací UR, přenáší rovněž debaty z parlamentu (od roku 2004) (1%)

SVT World – program pro zahraničí, satelitní kódovaný

Kromě těchto programů vysílá SVT verze prvního a druhého programu ve vysokém rozlišení **SVT1 HD** a **SVT2 HD**.

⁹⁹ Údaje o zákonu dostupné na parlamentním serveru WWW

<http://www.riksdagen.se/webbnav/index.aspx?nid=3911&bet=2010:696> [cit. 11.03.2011]

¹⁰⁰ Viz <http://www.forvaltningsstiftelsen.se/stiftelsestyrelsen.html> [cit. 11.03.2011]

¹⁰¹ Dokument pro SVT dostupný na WWW

<http://svt.se/content/1/c6/69/94/61/Tillst%E5ndSVTslutversion%202010.pdf> [cit. 11.03.2011]

Dokument pro SR dostupný na WWW

<http://www.radioochtv.se/Documents/S%C3%A4ndningstillst%C3%A5nd/Tillst%C3%A5nd%20SR%202010-2013.pdf?epslanguage=sv> [cit. 11.03.2011]

Dokument pro Utbildningsradio dostupný na WWW

<http://www.radioochtv.se/Documents/S%C3%A4ndningstillst%C3%A5nd/Tillst%C3%A5nd%20UR%202010-2013.pdf?epslanguage=sv> [cit. 11.03.2011]

SVT Play je služba dostupná online, která uchovává na vyžádání všechny domácí programy 30 dnů po jejich odvysílání.

Sveriges Radio SR je dominantním hráčem na švédském rozhlasovém trhu, neboť jeho podíl na poslechovosti dosahuje až 60 procent. Jeho základní nabídku tvoří čtyři programy:

- Sveriges Radio **P1** – talk radio, hudba + mluvené slovo
- Sveriges Radio **P2** – klasická hudba + vysílání pro etnika žijící ve Švédsku v jejich jazycích
- Sveriges Radio **P3** – zábava + pop music
- Sveriges Radio **P4** – regionální zpravodajství a publicistika s podílem 25 místních stanic.

Kromě toho materiály SR uvádějí šestnáct dalších rozhlasových tematicky a žánrově zaměřených stanic, většinou jde o internetová rádia nebo v šesti případech o místní vysílání ve velkých městech. V roce 2010 ukončilo SR vysílání na krátkých a středních vlnách.

Utbildningsradio UR nemá své vlastní vysílání, ale přispívá vzdělávacími pořady do hlavních televizních a rozhlasových programů. Významně se podílí na tvorbě „vědomostního“ televizního programu *Kunskapskanalen* a produkuje vzdělávací programy (jazykové kurzy, pořady v jazyce přistěhovalců, pro tělesně postižené, pro školy všech stupňů), které pak distribuuje prostřednictvím své webové stránky www.ur.se.

13.4 Financování

Švédské vysílání veřejné služby nevysílá reklamy, je financováno z poplatku (*radio-och tv-avgiften*), který předpisuje zvláštní zákon z roku 1989¹⁰², a který platí každý majitel televizního přijímače. Výběr poplatku vykonává společnost ve vlastnictví SR, SVT a UR *Radiotjänst i Kiruna AB* (RIKAB). Má přibližně 100 zaměstnanců, kromě toho pro ni pracuje stovka externích inspektorů. O výši poplatků rozhoduje vláda a parlament, jakož i o rozdělení výnosů, které se shromažďují na zvláštním kontu spravovaném vládou.

Současná výše poplatku je 2076 švédských korun ročně, 173 SEK měsíčně (cca 470 Kč). Ze 6,7 miliard SEK (18,3 miliard Kč) dostala v roce 2010 přiděleno švédská televize SVT 3,875 miliard SEK (14,4 miliard Kč).

13.5 Další informace

Zemské digitální vysílání nabízí pouze deset volných programů (SVT1, SVT1 HD, SVT2, SVT2 HD, SVTB, SVT24, Kunskapskanalen, TV4, TV6, TV Finland), tedy sedm veřejnoprávních programů, jeden exportní finský a dva komerční od jednoho provozovatele, který má terestrickou licenci získanou ve Finsku. Další komerční programy, licencované a distribuované ze zahraničí (TV3, Kanal 5 a jejich další tematické kanály) jsou v digitálních multiplexech jako placená služba spolu s další širokou nabídkou placených programů. Provozovatelé těchto programů (MTG, ProSiebenSat) jako primárně satelitní a kabelové vysílatelé nespádají pod pravidlo *must carry*, distribuci svých programů mají zajištěnu přes

¹⁰²Zákon o financování rozhlasu a televize veřejné služby. Dostupný na WWW <<http://www.notisum.se/rnp/sls/lag/19890041.htm>> [cit. 11.03.2011]

kabel (v téměř polovině švédských domácností). Kdyby jejich programy byly volně v digitálních multiplexech, negativně by to ovlivnilo jejich kabelový byznys.

Zemské digitální vysílání zajišťuje společnost Boxer, dceřiná společnost telekomunikačního operátora Teracom. Ten zajišťuje vysílání i pro dva volné „veřejnoprávní“ multiplexy, které mají celostátní pokrytí. Počet multiplexů se různí podle místa. Například ve Stockholmu lze naladit sedm multiplexů. Jejich počet se má rozšířit s nedávno vydanými novými licencemi pro vysílání v HD kvalitě.

Výstupy švédské televize – plnoformátové i tematické programy, online služby

HUVUDKANALER

SVT1, SVT2 och SVT Barnkanalen.

KOMPLETTERANDE KANALER

SVT24, Kunskapskanalen (delas med UR), SVT World och SVT HD.

TJÄNSTER

Svt.se, SVT Play (på Internet, i mobil och via vissa operatörers digitalboxar) och SVT Text.

14 Rakousko

14.1 Stručná historie a současná situace duálního systému vysílání v zemi

Rakouský veřejnoprávní rozhlas a televize ORF (*die Österreichische Rundfunk Gesellschaft*) byl až do 90. let monopolním provozovatelem rozhlasového a televizního vysílání v zemi. Soukromé rozhlasové stanice vláda povolila až pod tlakem Evropského soudu pro lidská práva v roce 1994. Teprve v roce 1997 zákon o satelitním a kabelovém vysílání umožnil vytváření domácích komerčních programů pro kabelové sítě. Zásadní přihlášení k duálnímu systému vysílání se odehrálo až přijetím nové legislativy v roce 2001.

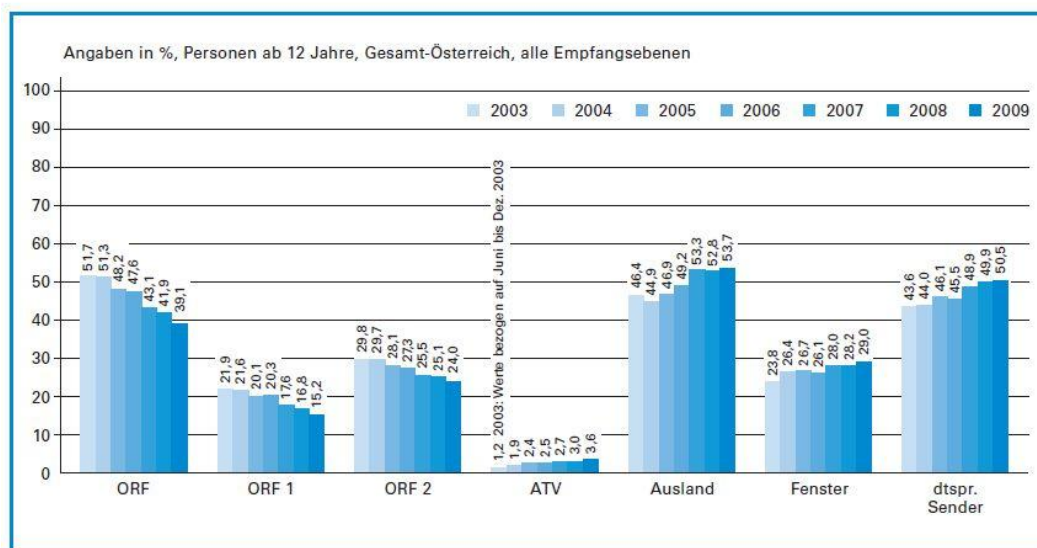
Zvláštností rakouské mediální scény je neexistence jazykové bariéry v přístupu k mediálním nabídkám ze sousedního Německa. Soukromé rozhlasové a především televizní stanice se již od 80. let staly součástí satelitní a kabelové nabídky, která je dostupná devadesáti procentům obyvatel (v roce 2009 kabel 43% a satelit 47% domácností¹⁰³). Také proto německy mluvící zahraniční stanice zaujímají dnes přes 50 procent podílu na publiku.

Zbytek rakouského televizního trhu ovládá z téměř 38 procent ORF (**ORF1** - 14,6%, **ORF2** – 23,2% - údaje roku 2010). Rakouská soukromá televize **ATV** má jen 3,5% podílu na trhu/publiku. Ze zahraničních televizních programů byl v roce 2009 nejsledovanější SAT1 (6,8%), RTL (6,3%) a ProSieben (4,9%), VOX (4,5%) ZDF (4,1) a ARD (3,5%). V prime time, tj. od 17 do 23 hodin podíl ORF překračuje 40 procent (ORF1 14,5%, ORF2 28,2%). V roce 2010 měl rakouský divák možnost vybírat ze 130 TV stanic, z nichž 93 vysílaly v německém jazyce.¹⁰⁴

Podíly na trhu televizních programů v Rakousku

(z kategorie „Ausland“ jsou vyčleněny zvlášť německy mluvící programy „dtspr. Sender“, pod názvem „Fenster“ statistika vyčleňuje podíl zahraničních programů s vloženými reklamami pro Rakousko)

Abbildung 16: Langfristige Entwicklung der Fernsehmarktanteile

Quelle: Teletest

¹⁰³ Údaje převzaté z *Digitalisierungsbericht 2009*, KommAustria. Dostupné na WWW http://www.rtr.at/en/komp/alleBerichte/Digitalisierungsbericht_2009.pdf [cit. 25.03.2011]

¹⁰⁴ Údaje převzaty z informace dostupné na WWW http://mediaresearch.orf.at/index2.htm?fernsehen/fernsehen_ma.htm [cit. 25.03.2011]

14.2 Právní rámec veřejnoprávního vysílání a jeho provozovatelů

Po roce 2001 došlo ke sloučení telekomunikačního a vysílacího regulátora a vznikla poměrně složitá regulační struktura, jejímiž hlavními články jsou *KommAustria*, *Bundeskommunikationssenat* a *RTR-GmbH*.

KommAustria (*Kommunikationsbehörde Austria*) je podle zákona z roku 2001¹⁰⁵ vrcholovým regulátorem jak pro telekomunikace, tak pro vysílání. V jeho čele je pět odborníků jmenovaných spolkovým prezidentem po doporučení vlády na šest let. Po řadě novelizací zákona *KommAustria* získala v roce 2010 pravomoc přímého dohledu nad aktivitami ORF a jeho dceřinými společnostmi s možností udílet sankce při porušení zákona.

Bundeskommunikationssenat je pětičlenný senát, jmenovaný spolkovým prezidentem, který je zřízen při úřadu spolkového kancléře, a který řeší stížnosti na rozhodování *KommAustria*. Jeho rozhodnutí lze napadnout u správního soudu.

RTR-GmbH (*Rundfunk und Telekom Regulierungs-GmbH*) je nezisková společnost s ručením omezeným. Má dvě divize, z nichž jedna spravuje média a telekomunikace a druhá poštovní služby. *RTR-GmbH* slouží jako servisní úřad pro *KommAustria* a poskytuje také služby *Telekom-Control-Kommission* a *Post-Control-Kommission*.

Duální systém vysílání byl v Rakousku v roce 2001 zaveden zákony o soukromém rozhlasu (*Privatradiogesetz*)¹⁰⁶ a o soukromé televizi (*Privatfernsehgesetz* – dnes pod názvem *Audiovisuelle Mediendiensteengesetz*)¹⁰⁷. Souběžně s tím bylo reorganizováno vysílání veřejné služby novým zákonem o ORF (*ORF-Gesetz*), který se dočkal řady novelizací, z nichž tou nejdůležitější je změna zákona z června loňského roku¹⁰⁸.

Dle zákona je ORF nadací veřejného práva (*die Stiftung des öffentlichen Rechts*), v jejím čele je **Nadační rada** (*Stiftungsrat*), **generální ředitel** a **Divácká rada** (*Publikumsrat*). Někdejší Kontrolní komise (*Prüfungskommission*) poslední novela zrušila, její funkce přešla na regulátora *KommAustria*.

Nadační rada má 35 členů. Členství je čestnou funkcí a trvá čtyři roky. 24 členů jmenují spolková a zemské vlády, 6 členů jmenuje Divácká rada, 5 členů nominuje podniková samospráva.¹⁰⁹ Nadační rada jmenuje a odvolává generálního ředitele i ředitele zemských studií. Schvaluje dlouhodobé plány, velké investice, kolektivní smlouvy, ale také tarify reklamních časů. Přijímá usnesení o části rozhlasového a televizního poplatku, jež přísluší ORF.

Generální ředitel je jmenován na období pěti let, odpovídá za chod podniku, předkládá personální návrhy do funkcí, které schvaluje Nadační rada.

Divácká rada¹¹⁰ má v současnosti 36 členů. Zákon určuje, že po jednom členu zde mají zastoupení obchodní komora, zemědělská komora, zaměstnanecká komora, odborové svazy, komora svobodných povolání, evangelická a katolická církev, jakož i akademie věd.

¹⁰⁵ *KommAustria-Gesetz (KOG)*. Dostupný na WWW <<http://www.rtr.at/de/m/KOG>> [cit. 25.03.2011]

¹⁰⁶ *Privatradiogesetz (PrR-G)*. Dostupný na WWW <<http://www.rtr.at/de/m/PrRG>> [cit. 25.03.2011]

¹⁰⁷ *Audiovisuelle Mediendiensteengesetz (AMD-G)*. Dostupný na WWW <<http://www.rtr.at/de/m/AMDG>> [cit. 25.03.2011]

¹⁰⁸ *ORF-Gesetz (ORF-G)*. Dostupný na WWW <<http://www.rtr.at/de/m/ORFG>> [cit. 25.03.2011]

¹⁰⁹ Podrobné složení Nadační rady: šest členů jmenuje spolková vláda s přihlédnutím k poměru sil v dolní komoře parlamentu, devět členů jmenují jednotlivé vlády spolkových zemí, šest členů jmenuje spolková vláda (bez dalších kritérií), šest členů jmenuje Divácká rada, pět členů jmenuje ústřední podniková rada.

¹¹⁰ Viz webové stránky y ORF. Dostupné na WWW <<http://publikumsrat.orf.at/organisation.html>> [cit. 25.03.2011]

Po jednom členu sem jmenují nadace, zřízené při politických stranách. Zbylí členové v počtu 23 jsou voleni tak, že spolkový kancléř vyzve instituce zastupující společensky relevantní skupiny obyvatel, aby předložily návrhy, které jsou zveřejněny v úředním listu. Poté ORF zajistí hlasování plátců rozhlasového a televizního poplatku veřejným hlasováním, jež proběhne “telefonem, telefaxem, internetem a jiným i technickým prostředky”. Hlasování probíhá v šesti skupinách: vzdělávání, mládež, starší občané, rodiče/rodiny, sport a spotřebitelé. Kontrolu platnosti hlasů zajišťuje úřad vybírající poplatky GIS. Šest osobností s největším počtem hlasů se dostává do rady automaticky, zbylé členy vybere spolkový kancléř s přihlédnutím k výsledku hlasování.¹¹¹

Funkční období Divácké rady je čtyřleté, její pravomoci jsou víceméně doporučující, nicméně Divácká rada jmenuje šest členů Nadační rady, přičemž tři z nich musejí být ti, které zvolili plátců rozhlasového a televizního poplatku, původ zbylých tří členů je zákonem určen: církev, univerzita a umění. Kromě toho Divácká rada schvaluje výši rozhlasového a televizního poplatku, který navrhuje Nadační rada.

Jednou z hlavních změn novely zákona ORF z roku 2010 je povinnost vytvářet konkrétní návrhy naplnění úkolu veřejné služby, z nichž některé nově formuluje zákon (např. vytvoření sportovního a informačního a kulturního kanálu). Tento návrh ve formě programového konceptu projednají příslušná grémia ORF a předloží regulátorovi KommAustria, u jehož úřadu vzniká Poradní výbor (*Beirat*), složený z pěti lidí jmenovaných vládou, jejichž kvalifikací dle zákona je *“právo vyučovat na domácích či zahraničních univerzitách, nebo mají jinou vynikající odbornou kvalifikaci a mohou se prokázat speciálními znalostmi v oblasti mediálního práva, mediálních věd nebo ekonomických věd.”*

Pokud programový koncept, který zahrnuje i finanční ukazatele, je schválen, pak má být následně každým rokem kontrolován. Pro tento účel KommAustria zřizuje Kontrolní komisi (*Prüfungskommission*), která dříve byla při ORF a novela ji zde zrušila. KommAustria získala pravomoc schválit či odmítnout výši poplatku navrženou ORF. V případě, že na úkoly stanovené zákonem nestačí příjmy, může KommAustria rozhodnout o poskytnutí dotací ze státního rozpočtu.

V roce 2009 ORF byla vlastníkem těchto společností pro komerční činnost *ORF-enterprise GmbH & co KG* (prodej reklamy a licencí), *ORF-enterprise GmbH* (správa budov, prodej satelitních karet apod.), *GIS – Gebühren Info Service GmbH* (výběr poplatků), *ORF Online und Teletext GmbH & co KG* (teletext a internet), *ORF Radio Service GmbH* (RSG), *Österreichische Rundfunksender GmbH & co KG* (ORS – 60% vlastnictví ORF – vysílače, satelit), *Tourismusfernsehen GmbH* (provozuje kabelový program TW1) a *ORF Mediaservice GmbH* (zajišťuje techniku a technické služby).

14.3 Veřejnoprávní vysílání a jeho programové výstupy

Zákon ukládá ORF vysílání dvou celostátních televizních programů, tří celostátních a devíti regionálních (zemských) rozhlasových programů. Tyto programy musí být univerzálně dostupné terestrickým vysíláním. Novelizovaný zákon ukládá ORF ještě další “zvláštní úkoly”: vytvoření celodenního sportovního tematického programu a tematického informačního a kulturního program. Kromě toho ORF by měla v budoucnosti zajistit, aby veškeré její vysílání – pokud není omezeno vysílacími právy – bylo do 24 hodin dostupné online.

¹¹¹ Výsledky posledních voleb do Divácké rady lze nalézt na WWW <http://derneue.orf.at/unternehmen/menschen/gremien/publikumsratswahl.html> [cit. 25.03.2011]

V současnosti ORF nabízí tyto televizní programy:

ORF1 – plnoformátový, hlavní proud

ORF2 – plnoformátový alternativní, zaměřený více na kulturu

ORF HD – výběr pořadů z ORF1 a ORF2 vysílaný ve vysokém rozlišení pro satelitní, kabelové a zemské digitální šíření

ORF Sport Plus – sportovní program v kabelové a digitální distribuci, který zatím však vysílá jen část dne na frekvencích kanálu TW1¹¹²

ORF2 Europe – satelitní program pro zahraničí složený z repríz ORF

Tři celostátní rozhlasové programy ORF jsou: **Ö1** – plnoformátový, hlavní proud, **Ö3** - hitrádio, pop-music, **FM4** – alternativní, zaměřený na mládež. Regionální rozhlasové stanice ORF jsou: Radio Burgenland, Radio Kärnten, Slovenski spored, Radio Niederösterreich, Radio Oberösterreich, Radio Salzburg, Radio Steiermark, Radio Tirol, Radio Vorarlberg, Radio Wien. Ambice být mezinárodním rádiem má projekt Ö1 Campus, což je internetové rádio, jehož cílovými skupinami jsou také národnostní menšiny.

Kromě vysílání dvou celostátních programů se ORF od roku 1984 podílí na německojazyčném satelitním programu 3SAT (spolu s německou ZDF a švýcarskou SRG). ORF přispívá též do bavorského vzdělávacího programu BR-alpha.

14.4 Financování

Financování ORF je smíšené, skládá se z výnosu z rozhlasového a televizního poplatku, z příjmů za reklamy a jiné služby. Limit reklamy v televizním vysílání pro ORF činí v průměru 42 minut denně, tj. 3 procenta, u rozhlasového vysílání v průměru 172 minut denně, tj. 12%, s možností denních odchylek až 20 procent.

Rozhlasový a televizní poplatek má v různých spolkových zemích rozdílnou výši, což je způsobeno složitou konstrukcí rozhlasového a televizního poplatku. Poplatek se skládá z rozhlasového nebo/a televizního poplatku (*Radio-, Fernsehgebühr*), který putuje do ministerstva financí, z televizní “odměny” (*Fernseh-entgelt*), jež je převáděna do ORF, a dále ze dvou sazeb, jejichž výši určují spolkové země. Jsou to: zemský odvod (*Landesabgabe*) a příplatek na umění (*Kunstförderung*).

A tak jestliže základ televizního poplatku, který dostává ORF, je na rok 2011 stejný – 15,1 euro měsíčně, majitelé přijímačů v Vídní platí 23,06 euro a v Horním Rakousku “jen” 18,61 euro. Kromě toho z 15,1 eura se strhává ORF desetiprocentní daň z obrátu 1,51 euro.

Poplatky vybírá dceřiná společnost ORF GIS (*Gebühren Info Service*). O celkové výši poplatku se rozhoduje na třech místech. Rozhlasový a televizní poplatek (7-8% z celkové sumy) je pevně určen telekomunikačním zákonem, o zemských odvodech a příspěvcích na kulturu rozhodují zemské vlády. Největší část poplatku, odměnu ORF (*Radio-, Fernseh-Entgelt*), dříve stanovila Nadační rada po schválení Divácké rady. Dnes konečné rozhodování přešlo na KommAustria.

¹¹² TW1 začínal jako soukromý kabelový program věnovaný cestování (Touristik) a počasí (Wetter). Později do tohoto programu vlastnický vstupila ORF, která od roku 2005 je jediným majitelem provozovatele tohoto kanálu, který však není financován z veřejných prostředků a proto bývá zařazen do soukromého sektoru vysílání.

Tabulka televizního poplatku (včetně rozhlasu) pro rok 2011

Fernsehhempfangseinrichtungen inkl. Radio (gültig ab 1.4.2011)

	Gesamt	Radio- gebühr	Fernseh- gebühr	Fernseh- entgelt	Kunst- förderung	Landes- abgabe	USt
einzuheben für		BMF ¹		ORF	Bund Länder ²	Länder ³	
Wien	23,06	0,36	1,16	15,10	0,48	4,45	1,51
Niederösterreich	22,71	0,36	1,16	15,10	0,48	4,10	1,51
Burgenland	21,11	0,36	1,16	15,10	0,48	2,50	1,51
Oberösterreich	18,61	0,36	1,16	15,10	0,48	0,00	1,51
Salzburg	22,81	0,36	1,16	15,10	0,48	4,20	1,51
Steiermark	23,71	0,36	1,16	15,10	0,48	5,10	1,51
Kärnten	23,71	0,36	1,16	15,10	0,48	5,10	1,51
Tirol	21,91	0,36	1,16	15,10	0,48	3,30	1,51
Vorarlberg	18,61	0,36	1,16	15,10	0,48	0,00	1,51

1) Die Radio- und die Fernsehgebühr (Rundfunkgebühr für Radio- und Fernsehhempfangseinrichtungen) fließt dem Bundesministerium für Finanzen zu.

2) Der Kunstförderungsbeitrag wird zwischen Bund und Ländern aufgeteilt.

3) Die Landesabgabe fließt dem jeweiligen Landesbudget zu. Jedes Bundesland legt die Höhe und den Verwendungszweck der Landesabgabe selbst fest.

14.5 Další informace

Vzhledem k tomu, že devadesát procent rakouských televizních diváků přijímá televizní signál buď prostřednictvím kabelu nebo satelitů, přechod z analogového na digitální zemské vysílání postihl jen menší část obyvatel. Digitalizace začala v říjnu 2006 a předpokládá se, že k vypnutí analogového vysílání dojde v červnu 2011.

Strategie digitalizace byla určena zákonem a její detaily řešilo pracovní společenství Digital Platform Austria pod patronací KommAustria. Vláda vyčlenila na digitalizaci zvláštní fond, hnacím motorem byla ORF. V současné době jsou k dispozici celoplošně dva multiplexy "A" a "B". Do multiplexu "A" byla zařazena předchozí terestrická nabídka: tj. dva terestrické programy ORF a program komerční televize ATV, doplněná programy TW1/ORF Sport Plus. Digitální zemské vysílání nabízí sedm základních volných programů (dále 3SAT, soukromý kabelový Puls, Servus TV), plus některé regionální varianty.

KommAustria vydal licence na další multiplexy, které zřejmě budou vysílat již v normě DVB-T2 a nabídnou programy v HD kvalitě.

15 Přílohová část

15.1 Využití licenčního poplatku pro financování služeb BBC a porovnání výše tzv. koncesionářského poplatku v některých zemích

zdroj: BBC

TV

£7.85 per month per household

Total spend £2,351million (66%)

Radio

£2.01 per month per household

Total spend £604million (17%)

Online

£0.67 per month per household

Total spend £199million (6%)

Other costs

£1.35 per month per household

Total spend £406million (11%)

• TV Licensing

How the 2009/2010 UK licence fee compared with rates across Europe

£277.32	Switzerland*
£265.53	Norway*
£261.98	Denmark*
£232.25	Austria*
£202.96	Finland
£189.53	Germany
£186.45	Sweden
£142.50	UK
£140.51	Republic of Ireland
£103.65	France
£95.75	Italy*
£73.31	Czech Republic

Source: Broadcasting Fee Association. All licences run for a calendar year except the UK (1 April to 31 March). Euro exchange rate £1=€1.14 (at 1 January 2010). Cost is total per licence to domestic customer for TV and radio. *includes VAT

15.2 Porównání tzv. koncesionářských/licenčních poplatků v Evropě

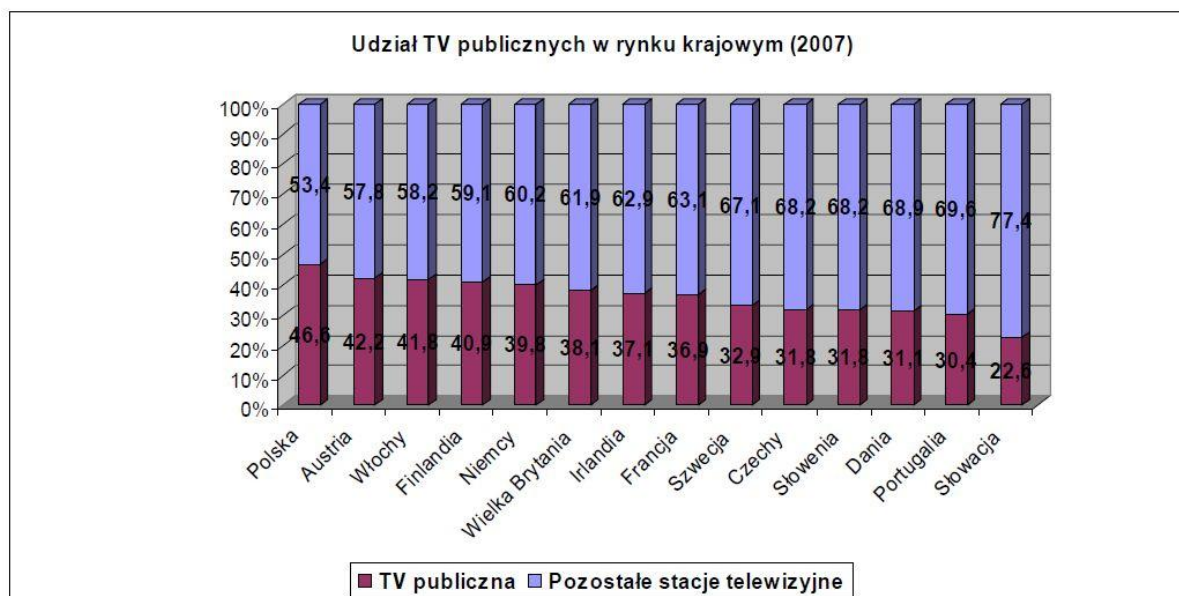
zdroj: YLE

15.3 Podíly veřejnoprávních televizí na televizním trhu v roce 2007

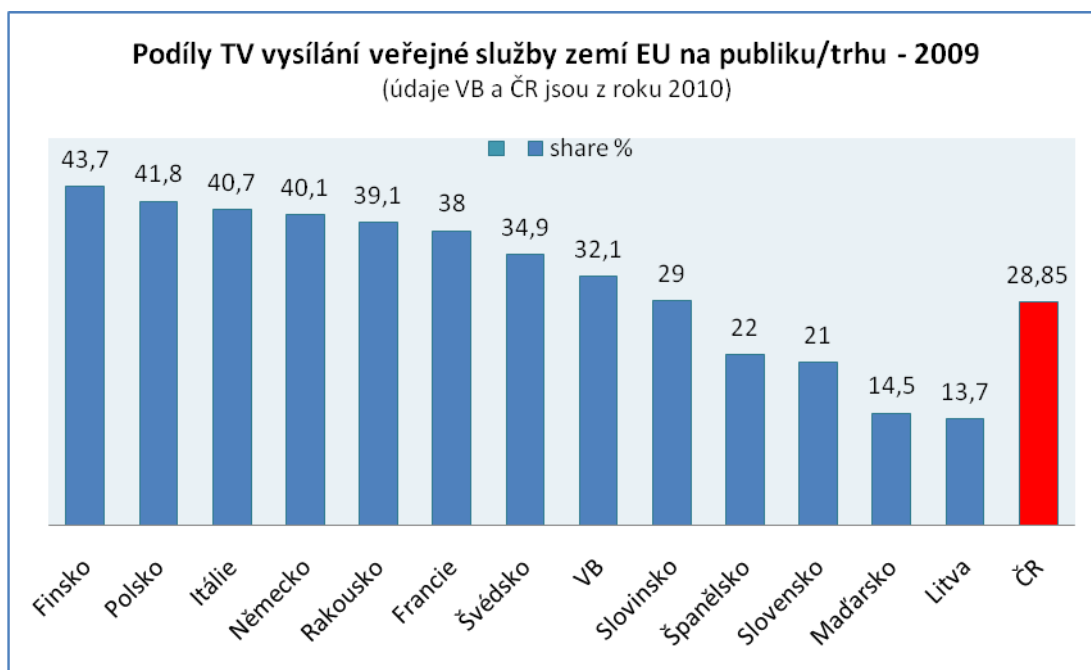
zdroj: KRRiT – Polsko

Wykres nr 82 Udział telewizji publicznych w poszczególnych rynkach oglądalności w 2007 roku

Źródło: opracowanie własne

15.4 Podíly veřejnoprávních televizí na televizním trhu v roce 2009

zdroj: prameny uvedené v textu studie – autor MŠ

15.5 Obsazení multiplexů televizními programy v Berlíně

(veřejnoprávní programy jsou v multiplexech 7, 27, 33 a částečně 5)

5 177,5 MHz	7 191,5 MHz	25 506 MHz	27 522 MHz	33 570 MHz	39 618 MHz	44 658 MHz	56 754 MHz	59 778 MHz
Alexanderplatz 10 kW Schäferberg 5kW Scholzplatz 10 kW	Alexanderplatz 10 kW Schäferberg 5kW Scholzplatz 10 kW	Alexanderplatz 20 kW Schäferberg 50 kW	Alexanderplatz 120 kW Schäferberg 50 kW Scholzplatz 20 kW	Alexanderplatz 50 kW Schäferberg 50 kW	Alexanderplatz 20kW Schäferberg 50kW	Alexanderplatz 120 kW Schäferberg 50 kW	Alexanderplatz 10 kW Schäferberg 20 kW	Alexanderplatz 10 kW Schäferberg 5 kW

15.6 Obsazení multiplexů televizními programy ve Francii

(růžově vtištěné programy jsou placené)

Répartition des chaînes par multiplex (composition au 8 juin 2010)
(en rose figurent les chaînes payantes)

R1	R2	R3	R4	R5	R6
France 2	I-Télé	Canal+ HD	M6	TF1 HD	TF1
France 3	BFM TV	Canal+ Cinéma	W9	France 2 HD	Arte
France 5	Direct 8	Canal+ Sport	NT1	M6 HD	LCI
France Ô	Gulli	Planète	Paris Première		Eurosport
LCP/Public Sénat	Direct Star	TPS Star	Arte HD		NRJ 12
Chaîne locale ou France 3 « bis »	France 4				TMC
					TF6

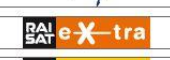
Consultez la liste des canaux affectés aux multiplex de la TNT pour le plan transitoire et le plan de passage au tout numérique (fichier Excel, 3.2 Mo)

15.7 Nabídka televizních programů italské RAI

Mappa dell'offerta Rai

	Analogico terrestre	Satellitare free	DTT Aree All Digital
32	Rai Uno	Rai Uno	Rai Uno
34	Rai Due	Rai Due	Rai Due
36	Rai Tre	Rai Tre	Rai Tre
48	TELEVIDEO Rai +	4	4
	Digitale terrestre		
32	Rai Uno		
34	Rai Due		
36	Rai Tre		
58	4		
48	TELEVIDEO Rai +		
58	Rai Gulp		
41	storia		
50	Rai Sport <i>piv'</i>		
49	RAI NEWS 24		
58	RAI SAT eX-tra		
58	RAI SAT CINEMA		
58	RAI SAT PREMIUM		
58	RAI SAT YOYO		
48	TELEVIDEO Rai +		
81	Eri		

15.8 Nabídka internetu, rozhlasu, zpravodajství a mezinárodních programů italské RAI

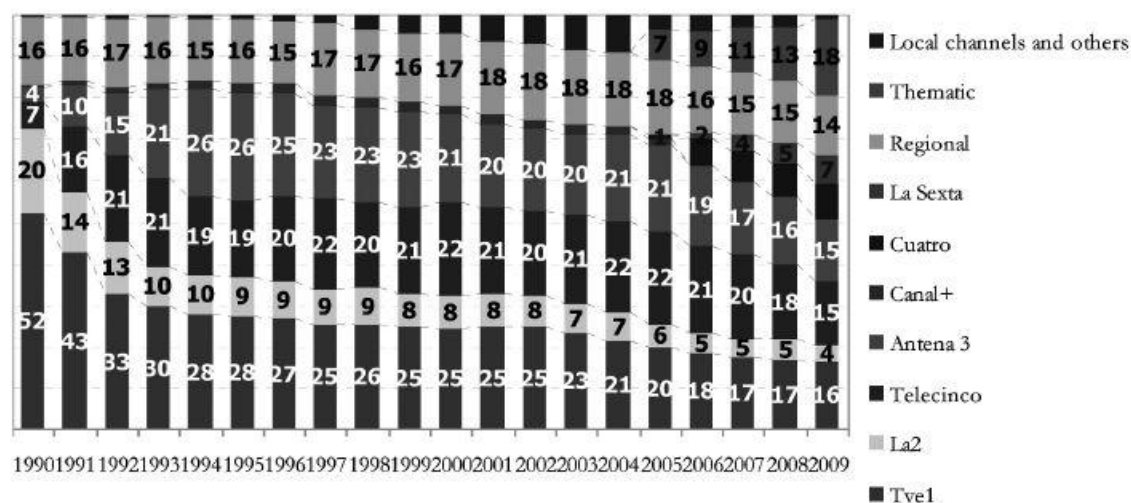
Web (www.rai.tv)		Radio		Informazione Rai	
32		64		43	
34		66		44	
36		67		45	
58		69		46	
58		68		47	
41		68		48	
41		68		49	
49		68		50	
50		IPTV		64	
58		32		Offerta internazionale	
58		34		38	
58		36		38	
58		50			
Internet					
72					

15.9 Programová nabídka španělské veřejnoprávní RTVE – prime time

	19:30h	19:45h	20:00h	20:15h	20:30h	20:45h	21:00h	21:15h	21:30h	21:45h
1			20:00 Gente +info web				21:00 Telediario 2 +info web			
2	19:30 Redes +info web		20:00 La 2 Noticias +info web		20:30 Gafapastas +info		21:00 Cazadores de nazis +info			
24h			20:00 La tarde en 24H +info web			20:45 Crónicas +info web		21:30 Telediario 2 +info web		
tdp						20:45 Tenis: ATP Masters 1000: Miami +info				
clan	19:35 Gormiti +info		20:02 Bob Esponja +info		20:50 Los Pingüinos de Madagascar +info		21:35 Fanboy y Chum Chum +info			
1 La 1 Catalunya			20:00 Gente +info web				21:00 Telediario 2 +info web			
2 La 2 Catalunya	19:30 L'Informatiu +info		20:00 La 2 Noticias +info web		20:30 Gafapastas +info		21:00 Cazadores de nazis +info			
tve Internacional Europa			20:00 Gente +info web				21:00 Telediario 2 +info web			
tve Internacional América I	19:35 España en 24H +info		20:00 Gafapastas +info		20:30 Corazón +info		21:00 Telediario 2 +info web			
tve Internacional América II							21:00 Telediario 2 +info web			
tve Internacional Asia			20:00 Gente +info web				21:00 Telediario 2 +info web			

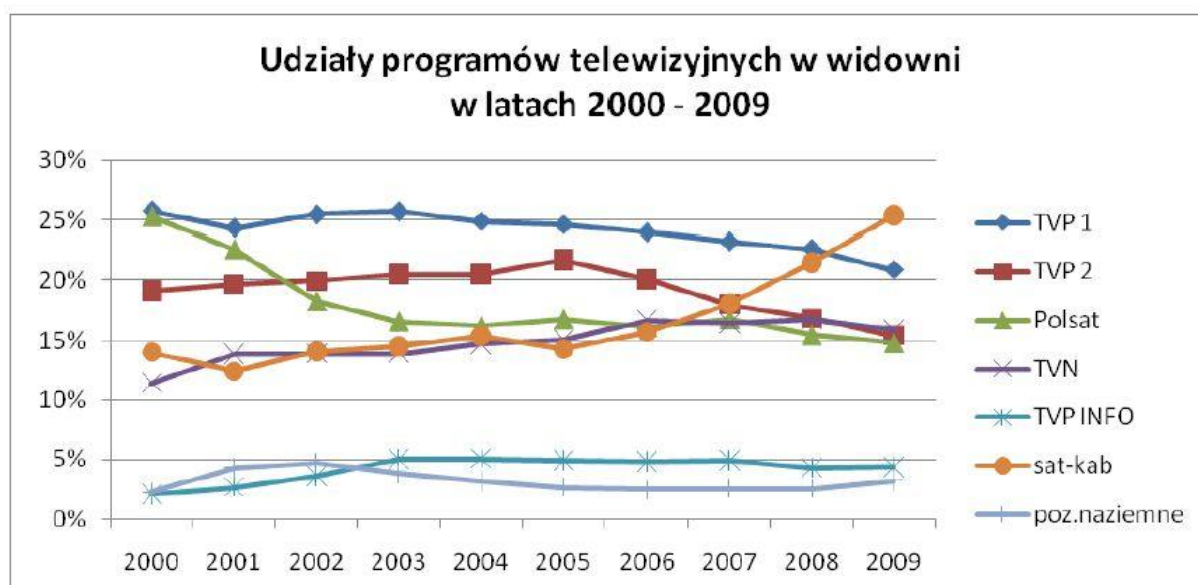
15.10 Podíly na trhu televizních programů ve Španělsku 1990-2009

Graph 7. Audience share of television channels in Spain (1990–2009)

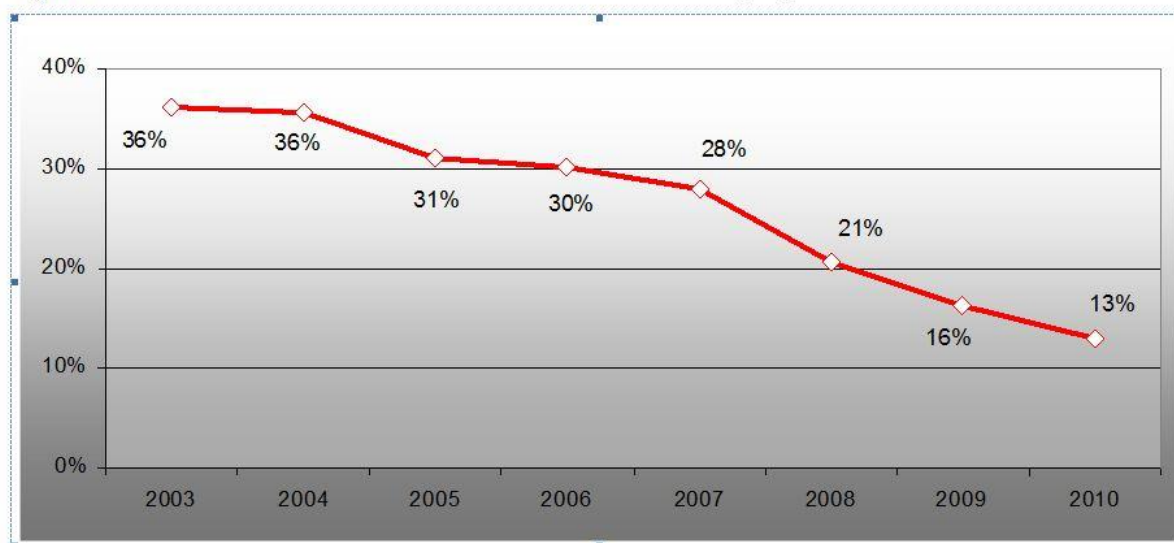
Source: TNS-Sofres.

15.11 Historický přehled podílů na publiku polských TV programů

15.12 Podíl televizních poplatků na financování provozu televize TVP

Wykres: Udział abonamentu w finansowaniu kosztów rodzajowych TVP w latach 2003-2010

Źródło: Dane własne TVP S.A.

15.13 Webová stránka sjednoceného slovenského veřejnoprávního rozhlasu a televize (31.3.2011)

(stránka používá adresu s evropskou doménou www.rtv.s.eu, protože na adrese www.rtv.s.sk je webová stránka stejnojmenné společnosti RTVS, kterou v roce 2008 založila Slovenská televízia a Slovenský rozhlas pro výběr poplatků)

Rozhlas a televízia Slovenska

Organizačné zložky Dcérske spoločnosti Legislatíva Oznámenia Zverejnené dokumenty Rada RTVS webmaster

Organizačné zložky

[Živé vysielanie zo zasadnutia Rady RTVS](#)

Slovenský rozhlas Slovenská televízia Vyberateľ úhrady za rozhlas a televíziu

Legislatíva na stiahnutie

- [Zákon o RTVS](#)
- [Rozhodnutie predsedu NR SR](#)
- [Menovací dekrét zástupkyne štátutárneho orgánu](#)
- [Prijatie menovacieho dekrétu RTVS](#)
- [Rozhodnutie zástupcu štátutárneho orgánu RTVS](#)

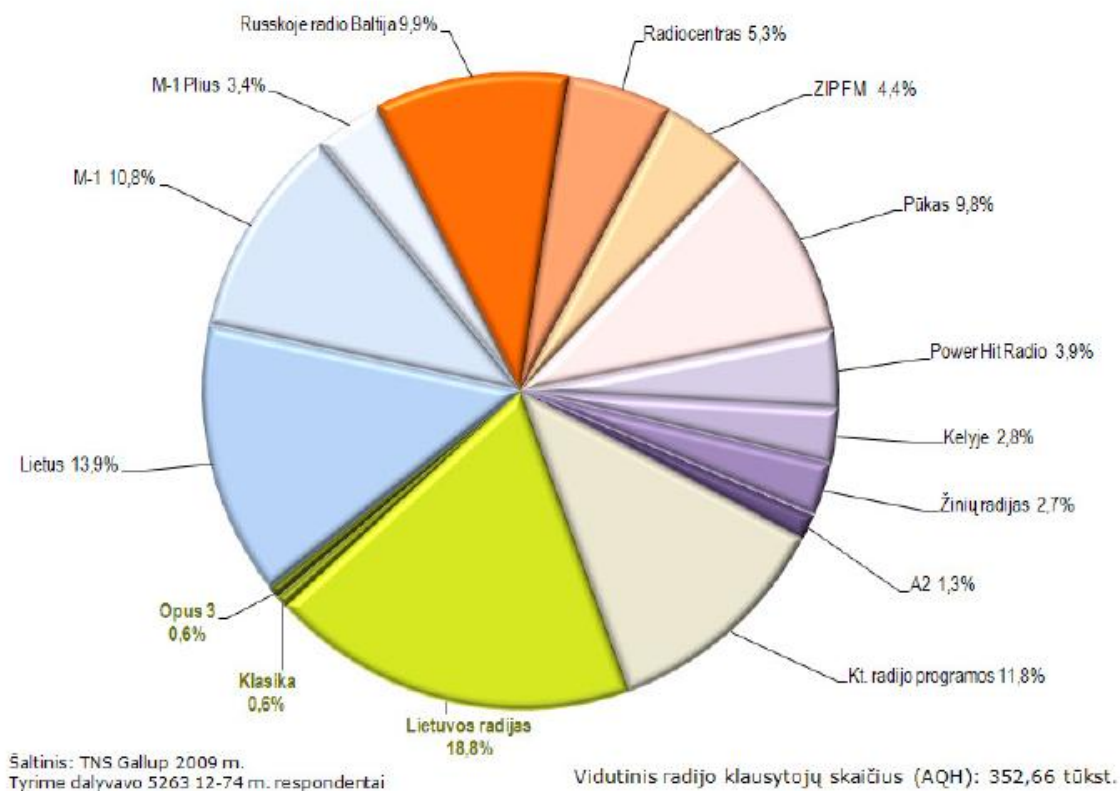
Oznámenia

- [Výzva na prihlasovanie kandidátov na generálneho riaditeľa RTVS](#)
- [Výzva na podávanie návrhov kandidátov na členov Rady RTVS](#)
- [Výpis uznesení z 1. zasadnutia Rady Rozhlasu a televízie Slovenska konaného 17.2.2011](#)
- [Zápis č.1/2011 - zasadnutia Rady Rozhlasu a televízie Slovenska konaného 17.2.2011](#)
- [Návrh programu rokovania Rady Rozhlasu a televízie Slovenska v pondelok 14.03.2011](#)
- [Rada RTVS plán zasadnutí 2011](#)
- [Uznesenie Rady RTVS 14.03.2011](#)
- [Zápis Rady RTVS 2-3-2011.pdf](#)
- [INFORMÁCIE podľa §§ 5 odsek \(1\) a \(6\), 5a a 5b zák. č. 211/2000 Z. z. o slobode informácií v znení neskorších predpisov, ktoré je Rozhlas a televízia Slovenska povinná zverejniť](#)
- [Generálna riaditeľka Rozhlasu a televízie Slovenska - vyhlasuje výberové konanie na riadiace pozície v RTVS](#)

15.14 Podíly poslechovosti litevských rozhlasových stanic v roce 2009

(žlutě vyznačené jsou tři veřejnoprávní celostátní rozhlasové stanice LR, Klasika, Opus3)

RADIJO AUDITORIJOS PASISKIRSTYMAS 2009 METAIS

15.15 Podíly na trhu slovinské televize 2010 – vybrané však pouze pro cílovou skupinu 18-49 let

zdroj: <http://gledanost-tv.dreamdesign.si/>

Program		Delež gledalcev (06:00-02:00) (ciljna skupina 18-49)		Delež gledalcev (19:00-23:00) (ciljna skupina 18-49)	
POP TV	CME	25,3%	-0,6%	34,5%	+0,2%
Kanal A	CME	12,8%	-0,2%	14,0%	+0,4%
TV Slovenija 1	RTV SLO	11,5%	-2,0%	13,1%	-2,9%
TV Slovenija 2	RTV SLO	9,0%	+1,2%	8,7%	+1,7%
TV 3	MTG	6,6%	-1,0%	6,2%	-0,8%
TV Pika * do 2. septembra 2010	CME	1,2%	+0,2%	0,9%	0,0%
POP Brio * od 3. septembra 2010	CME	0,4%	+0,4%	0,3%	+0,3%
ostalo		33,2%	+1,7%	22,3%	+1,1%

* Če TV Piko in POP Brio vzamemo kot eno TV postajo je tržni delež te televizije 1,6% ter 1,2%. Zadnji mesec predvajanja TV Pike je bil tržni delež 1,8% ter 1,3%.

TV skupina		Delež gledalcev (06:00-02:00) (ciljna skupina 18-49)		Delež gledalcev (19:00-23:00) (ciljna skupina 18-49)	
Central European Media Enterprises (Bermudi)		39,7%	+0,1%	49,7%	+0,9%
RTV Slovenija (Slovenija)		20,5%	-0,8%	21,8%	-1,2%
Modern Times Group (Švedska)		6,6%	-1,0%	6,2%	-0,8%
ostalo		33,2%	+1,7%	22,3%	+1,1%

15.16 Řídící a kontrolní orgány veřejnoprávních vysílatelů v SRN - příklady

15.16.1 BAVORSKO - Der Bayerische Rundfunk

Bavorská Rundfunkrat má 47 členů, s funkčním obdobím pěti let. **Rundfunkrat** se skládá z těchto členů:

1. dvanáct zástupců zemského sněmu, které sněm určuje podle poměru sil stran v něm zastoupených, a ostatních organizovaných skupin voličů podle metody Sainte-Laguë/Schepers; každá ze stran ostatních organizovaných skupin voličů dává k dispozici nejméně jednoho zástupce;
2. jeden zástupce zemské vlády;
3. po jednom zástupci katolické a evangelické církve a izraelitských kulturních obcí;
4. po jednom zástupci odborů, Bavorského zemědělského svazu, Průmyslové a obchodní komory a Řemeslnické komory;
5. po jednom zástupci Bavorského sněmu měst, Bavorského sněmu okresů a Bavorského sněmu obcí;
6. jeden zástupce Svazu vyhnanců, zemský svaz Bavorsko;
7. pět žen, z nich jmenují po jedné zástupkyni: odbory, Zemědělský svaz, katolické a evangelické ženské organizace a Bavorský zemský sportovní svaz;
8. jeden zástupce Bavorského Kruhu mládeže;
9. jeden zástupce Bavorského zemského sportovního svazu;
10. po jednom zástupci organizace spisovatelů, hudebních skladatelů a hudebníků,
11. jeden zástupce ředitelství Bavorského státního divadla a jeden zástupce vedení Bavorských činoherních divadel;
12. po jednom zástupci Bavorského svazu žurnalistů a Bavorského svazu vydavatelů novin,
13. jeden zástupce bavorských vysokých škol,
14. po jednom zástupci učitelských svazů, rodičovských sdružení a organizací pro vzdělávání dospělých,
15. jeden zástupce Bavorského sněmu domoviny,
16. jeden zástupce Svazů pro rodinu,
17. jeden zástupce Sdružení bavorského průmyslu,
18. jeden zástupce Svazu ochrany přírody v Bavorsku,
19. jeden zástupce Svazu svobodných povolání.

Vysílající organizace mají dbát na rovnoměrné zastoupení žen a mužů. Členové Rundfunkrat pracují ve čtyřech výborech:

- výbor pro základní otázky a provoz
- rozhlasový výbor
- televizní výbor
- výbor pro hospodářství a finance

Rundfunkrat volí intendanta a schvaluje mu náměstky, programového ředitele, správního ředitele, technického ředitele, vedoucího právního oddělení a šéfy pěti hlavních oddělení. Schází se nejméně jednou za čtvrt roku, nebo na žádost třetiny členů, zasedání jsou veřejná, veřejnost může vyloučena, zvláště při projednávání personálních otázek. Pokud třetina členů to vyžaduje, musí se dostavit na jednání intendant. Členství je čestné, existuje jen nárok na náhradu výdajů.

Správní rada má šest členů a tvoří ji

- předseda zemského sněmu a prezident Správního soudního dvora,
- čtyři členové zvolení Rundfunkrat, kteří nesmějí být členové vlády ani poslanci,

Předsedou správní rady je předseda bavorského zemského sněmu, místopředseda je volen ze čtyř „nevládních“, členů.

Správní rada se schází nejméně jednou za měsíc, usnášeníschopná je při čtyřech členech, při rovnosti hlasů rozhoduje hlas předsedy. Funkce je neplacená, hradí se pouze náhrady výdajů spojených s funkcí.

Intendant se volí na funkční období pěti let, k jeho odvolání je třeba dvoutřetinové většiny Rundfunkrat. Proti odvolání se intendant může odvolat k rozhodčímu soudu pěti soudů ustavený předsedou Vrchního soudu Mnichov.

15.16.2 SEVERNÍ PORÝNÍ-VESTFÁLSKO – Westdeutscher Rundfunk WDR

Rundfunkrat WDR má 40 členů, jsou voleni na období 6 let, vysílající organizace mohou délku mandátu pro svého člena zkrátit, zároveň mají právo jmenovat náhradníka, který ho v době nepřítomnosti může na zasedáních zastoupit. Nominovaní členové by měli mít „znalosti z oblasti R a TV vysílání“ a jejich úkolem je „zastupovat zájmy veřejnosti“. Jednání mohou být přítomni s hlasem poradním dva zaměstnanci WDR, vyslaní prostřednictvím samosprávy (Personalrat). Rundfunkrat má právo vydat statut WDR, vybírá členy výborů.

Složení **Rundfunkrat**:

Až 13 členů je voleno zemským sněmem v poměru zastoupení jednotlivých stran, vypočteno Hondtovou metodou, nejméně 40 % musí tvořit ženy. Při rovnosti poměrů u jmenování posledního člena rozhoduje předseda zemského sněmu. Každá frakce musí mít zastoupení. Až devět z těchto třinácti členů mohou být poslanci evropského, spolkového nebo zemského parlamentu.

17 dalších členů je jmenovaných společenskými skupinami a institucemi, (z nichž opět 40 % musí tvořit ženy, pokud to není možné, musí být dodáno písemné zdůvodnění) po jednom zástupci

1. evangelickou církví Severního Porýní-Vestfálska;
2. katolickou církví;
3. zemskými svazy židovských kulturních svazů Severního Porýní-Vestfálska a společenstvím synagog v Kolíně n.Rýnem;
4. Německým svazem odborů, zemská organizace Severního Porýní-Vestfálska;
5. Německý svazem úředníků, zemský svaz Severního Porýní-Vestfálska;
6. Zemským sdružením zaměstnavatelských svazů Severního Porýní-Vestfálska;
7. Sněmem řemeslníků Severního Porýní-Vestfálska;
8. Vestfálsko-Lippeským zemědělským svazem a Rýnským zemědělským svazem;
9. Sněmem měst Severního Porýní-Vestfálska, Svazem měst a obcí Severního Porýní-Vestfálska a Sněmem zemských okresů Severního Porýní-Vestfálska;
10. pracovním společenstvím vrcholných svazů sociální péče Severního Porýní-Vestfálska;
11. zemským pracovním společenstvím Svazů pro rodinu a Rady žen Severního Porýní-Vestfálska;
12. zemským Sportovním svazem Severního Porýní-Vestfálska;
13. centrálou ochrany spotřebitelů Severního Porýní-Vestfálska;
14. spolky uznanými podle spolkového zákona o ochraně přírody;
15. zemským Kruhem mládeže Severního Porýní-Vestfálska;
16. Lippeským svazem domoviny, Rýnským svazem památkové péče a ochrany přírody, a vestfálským Svazem domoviny;

17. Sociálním svazem Německa, zemský svaz Severního Porýní-Vestfálska, a Sociálním svazem VdK (sociálně a tělesně postižení, penzisté) zemský svaz Severního Porýní-Vestfálska;

10 dalších členů je vybíráno z oblasti publicistiky, kultury, umění a vědy:

1. spojeným odborovým svazem ver.di, zemská organizace Severního Porýní-Vestfálska, odborná skupina, odborná skupina literatura – Svaz německých spisovatelů;
2. Družstvem německých divadelních umělců, zemský svaz Severního Porýní-Vestfálska,
3. zemskou Hudební radou Severního Porýní-Vestfálska;
4. spojeným odborovým svazem ver.di, zemská organizace Severního Porýní-Vestfálska, odborná skupina média, Unii německých žurnalistek a žurnalistů (dju);
5. Německým svazem žurnalistů, žurnalistickými odbory, zemský svaz Severního Porýní-Vestfálska;
6. odborovým svazem ver.di, zemská organizace Severního Porýní-Vestfálska, odborná skupina rozhlas, televize, film a audiovizuální média;
7. Filmovým byrem Severního Porýní-Vestfálska a Svazem televizního, filmového a video průmyslu Severního Porýní-Vestfálska a Svazem filmových a televizních producentů Severního Porýní-Vestfálska;
8. spolkovým Svazem výtvarných umělců, zemský svaz Severního Porýní-Vestfálska;
9. zemským Svazem škol pro vzdělávání dospělých Severního Porýní-Vestfálska;
10. Zemskou konferencí rektorů Severního Porýní-Vestfálska a Zemskou rektorskou konferencí odborných vysokých škol Severního Porýní-Vestfálska.

Dále po jednom členu mají zástupci ze společenských skupin: starších lidí, tělesně postižených lidí a lidí s migračním zázemím.

Rundfunkrat tvoří výbory z vlastních členů

- programový výbor,

- rozpočtový a finanční výbor,

plus další výbory podle potřeby. Na jednání těchto výborů může být přítomen s hlasem poradním jeden zástupce podnikové samosprávy.

Rundfunkrat zasedá alespoň osmkrát ročně, zasedání lze svolat na základě žádosti čtvrtiny členů nebo na základě žádosti intendanta, vždy pouze s určeným předmětem jednání. Jednání jsou neveřejná, Rundfunkrat však může rozhodnout o jejich veřejnosti.

Dvě třetiny všech hlasů jsou třeba ke schválení statutu (na jehož vytvoření se může podílet intendant), odvolání intendanta a členy správní rady.

Zemská vláda má oprávnění poslat na každé zasedání Rundfunkrat a jejích výborů – s výjimkou programového výboru – svého zástupce s právem vystoupit v diskusi. O účasti dalších osob rozhoduje statut.

Správní rada má devět členů s funkčním obdobím šest let, sedm členů volí Rundfunkrat, dva dodává samospráva (Personalrat). Z toho musejí být čtyři ženy. Maximálně dva členové správní rady mohou být poslance evropského, spolkového nebo zemského parlamentu.

Členové správní rady mají právo na diety, cestovné, nocležné a náhradu dalších výdajů podle statutu.

Správní rada dohlíží na řízení WDR „s výjimkou programových rozhodování“. Schvalují zaměstnanecké smlouvy náměstků, smlouvy o tarifech, změny organizačního uspořádání, úvěry, mimořádné výdaje apod.

Správní rada zasedá nejméně osmkrát do roka. Správní rada je usnášeníschopná při pěti lidech, z nichž jeden ovšem, musí být ze samosprávy. Jednání je přítomen intendant, jednání nejsou veřejná.

Intendant má funkční období 6 let.

Zákon WDR předpokládá profesní sdružování v rámci organizace, programoví pracovníci a redaktoři volí „Zastoupení redaktorů“, které řeší konflikty mezi vedením a programovými pracovníky

15.16.3 BRÉMY - Radio Bremen

Rundfunkrat – složení 27-35 členů, funkční období 4 roky, čestná funkce, pouze náhrada výdajů (podle § 8 a 9 Radio-Bremen-Gesetz)

Rundfunkrat se skládá z následujících řádných členů, které po jednom jmenuje

1. jeden za Německý odborový svaz
 2. jeden za Svaz podnikatelů ve spolkové zemi Brémy
 3. jeden za Zaměstnaneckou komoru.
 4. Jeden za Obchodní komoru Brémy nebo Průmyslovou a obchodní komoru Bremerhaven nebo Řemeslnickou komoru ve střídavém pořadí
 5. jeden za evangelickou církev
 6. jeden za katolickou církev
 7. jeden za židovskou obec
 8. jeden za Brémský mládežnický kruh
 9. jeden za Zemský sportovní svaz
 10. jedna za ženské organizace v Brémách, zvolená Brémským výborem žen, Zemská ženská rada Brémy
 11. jeden za Ústřední svaz ochrany přírody a životního prostředí – GNUU – nebo jeden ze spotřebitelské centrály Brémy ve střídavém pořadí
 12. jeden za Zemskou hudební radu
 13. jeden za Unii německých žurnalistek a žurnalistů (dju), zemská odborná sekce Dolní Sasko/Brémy nebo jeden za Svaz německých žurnalistů ve střídavém pořadí
 14. jeden za Zemské zastoupení seniorů v Brémách
 15. jeden s migrační minulostí, zvolený Brémskou radou pro integraci
 16. čtyři, kteří zastupují relevantní skupiny a mají specifické znalosti v následujících oborech:
 - hospodářská kontrola, podnikové hospodaření a podnikatelské poradenství
 - mediální průmysl a mediální technika
 - žurnalistika a publicistika
 - kultura, zvláště výtvarné umění a hudba
 17. jeden za město Brémy zvolen senátem svobodného hanzovního města Brémy
 18. jeden za město Bremerhaven zvolen magistrátem města Bremerhaven
 19. po jednom členu za politické strany a volební sdružení, které v posledních občanských volbách získaly nejméně pět procent platných hlasů
- jeden člen městského zastoupení pro vědu a kulturu
 - jeden člen zvolen zastupitelským sborem města Bremerhaven
 - jeden zástupce učitelů Brém nebo Bremerhaven, v pravidelném střídání, zvolený Radou škol
 - jeden zástupce rodičů Brém nebo Bremerhaven, v pravidelném střídání, zvolený Ústředním poradním sborem rodičů
 - jeden člen za německé Sdružení ochrany přírody, zemský svaz Brémy
 - jeden člen za vysoké školy spolkové země Brémy, zvolený rektory vysokých škol spolkové země Brémy

- jeden člen evangelické církve
- jeden člen katolické církve
- jeden člen židovské obce spolkové země Brémy
- dva členové německých odborových svazů
- jeden člen německých zaměstnaneckých odborů
- jeden člen Svazu podnikatelů spolkové země Brémy
- jeden člen Obchodní komory Brém nebo Bremerhaven, v pravidelném střídání
- jeden člen Živnostenské komory
- jeden člen Dělnické komory
- jeden člen Zaměstnanecké komory
- jeden člen Brémského Kruhu mládeže
- jeden člen zemského sportovního svazu
- dvě členky ženských organizací spolkové země Brémy, zvolené Brémským Výborem žen a zemskou Radou žen spolkové země Brémy
- jeden člen zemské Hudební rady
- jeden člen brémského Spolku žurnalistů
- jeden člen Německé unie žurnalistů
- jeden člen Družstva divadelních umělců spolkové země Brémy
- tři členové politických stran a volebních sdružení (určených podle výsledků voleb, počet může být rozšířen, aby poměr byl dodržen)
- pět dalších členů, které volí kulturní výbor městského parlamentu čtyř pětinovou většinou (nesmějí být členy brémské exekutivy)

Zaměstnanci Radio Bremen nesmějí být členové Rundfunkrat. Jejich samospráva však může vyslat na zasedání tři členy s hlasem poradním.

Rundfunkrat volí intendanta s funkčním obdobím na 5 let, smlouvu s ním uzavírá správní rada. Odvolat ho lze dvoutřetinovou většinou všech členů

Správní rada – devět členů (z toho musí být čtyři ženy), funkční období 4 let

- 6 členů volí Rundfunkrat
 - 3 členy volí zaměstnanci Radio Bremen (navrhují odborové svazy a samospráva, musí to být zaměstnanci, kandidaturu musí svými podpisy podpořit nejméně 5 procent zaměstnanců)
- Správní rada se musí scházet nejméně jednou za dva měsíce, svolává se kdykoli o to požádají alespoň tři členové. Výkon funkce je čestný, členové správní rady dostávají jen náhradu výdajů.

Intendant pracuje s direktory v počtu 2-3, které si vybere intendant a schvaluje mu je rada.

15.16.4 BERLÍN/BRANIBORSKO - RBB - Rundfunkanstalt Berlin-Brandenburg (založený státní smlouvou mezi spolkovými zeměmi Berlin a Brandenburg)

Rundfunkrat (dle §14) – skládá se ze 30 členů

1. jeden člen evangelické církve v Berlíně a Braniborsku
2. jeden člen katolické církve
3. jeden člen židovské obce v Berlíně a Braniborsku
4. jeden člen sdružení podnikatelských svazů Berlín-Braniborsko
5. jeden člen Německého odborového svazu
6. jeden společný člen odborového svazu služeb, svazu žurnalistů Berlína a Německého svazu žurnalistů, zemská organizace Braniborsko

7. jeden společný člen Německého svazu úředníků Berlín a Německého svazu úředníků Braniborsko
 8. jeden zemských konferencí rektorů Berlína a Braniborska
 9. jeden člen Akademie umění
 10. jeden společný člen zemské Hudební rady Braniborsko a německé Hudební rady Berlín, Filmového svazu Braniborsko a Berlínského filmového a televizního svazu,
 11. jeden člen zemských sportovních svazů Berlína a Braniborska
 12. jeden člen Ligy vrcholných svazů ústavů sociální péče Berlína a Ligy vrcholných svazů ústavů sociální péče Braniborska,
 13. jeden člen zemské Rady žen Berlín a Rady ženské politiky Braniborsko,
 14. jeden člen zemských Kruhů mládeže Berlína a Braniborska,
 15. jeden člen Komunálních vrcholových svazů Braniborska,
 16. jeden člen Rady starosty Berlína,
 17. jeden člen zemského Svazu zemědělců Braniborsko,
 18. jeden člen Průmyslových a obchodních komor Berlína a Braniborska,
 19. jeden člen Řemeslnických komor Berlína a Braniborska,
 20. jeden člen Svaz Lužických Srbů v Braniborsku
 21. jeden člen z řad zahraničního obyvatelstva Berlína a Braniborska nominovaný pověřenci pro cizince Berlína a Braniborska,
 22. jeden člen zemských svazů Berlína a Braniborska, zřízených v souladu se spolkovým zákonem o ochraně přírody,
 23. jeden člen Zemského rodičovského výboru Berlín a Zemskou rodičovskou radou Braniborska,
 24. sedm osobností veřejného života, zvolených existujícími frakcemi v zemském sněmu Braniborsko (3 členové) a poslanecké sněmovny Berlína (4 členové), členové nemusí být členy zastupitelských sborů, jejich poměr se určí Hondtovou metodou.
- Rundfunkrat je svolána nejméně jednou za čtvrt roku, nebo na žádost čtvrtiny členů, nebo na žádost intendanta. Na zasedání jsou zváni zástupci správní rady a intendant, zaměstnanci zde mohou mít dva zástupce s hlasem poradním. Zasedání jsou veřejná, veřejnost však může být z jednání vyloučena. Členové mají nárok na náhradu výdajů ve výši „určené statutem“.

Správní rada má osm členů, z toho nejméně tři ženy, sedm z nich volí Rundfunkrat, jeden člen je nominován zaměstnanci prostřednictvím tzv. Personalrat. Funkční období: čtyři roky. Správní rada se schází nejméně jednou za dva měsíce, zasedání nejsou veřejná. Členové mají nárok na náhradu výdajů ve výši „určené statutem“.

Intendant je volen Rundfunkrat v tajné volbě na pětileté funkční období, na jeho místo je vypisována veřejná soutěž, má právo si vybrat své náměstky.